

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Budapest XIII. Kerületi
Gárdonyi Géza Általános
Iskola**

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETÉS	4
I.1.	Jövőkép.....	4
I.2.	Iskolánk küldetése	4
II.	NEVELÉSI PROGRAM.....	6
1.	Az iskola bemutatása	6
2.	Az iskolában folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	10
3.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	17
4.	A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	26
4.2.	Az egészségnevelés szinterei	29
4.3.	Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátíttatása	29
5.	Környezetnevelési program	31
6.	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	35
7.	A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai.....	38
8.	A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	41
9.	A tanulók részvételi joga az intézményi döntési folyamatokban.....	53
10.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartása formái, a továbbfejlesztés lehetősége	54
11.	Vizsgák, alkalmassági vizsga szabályai, szóbeli felvételi követelmények	57
12.	A tanuló felvételének, átvételének helyi rendje	57
1.	a szakértői véleménnyel rendelkező SNI /BTMN státuszú tanulók,.....	58
2.	a különleges helyzetű tanulók.	58
III.	HELYI TANTERV	59
1.	Óraterv	59
2.	A tankönyvek kiválasztásának szempontjai	64
3.	Egésznapos iskola	64
4.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	68
5.	A magasabb évfolyamra lépés szabályai.....	71
6.	A tanulási folyamat ellenőrzésének, mérésének rendje, rendszere	73
7.	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	87
8.	Egészségnevelési, környezeti nevelési elvek	87
9.	A tanulók esélyegyenlőségét biztosító intézkedések.....	90
10.	Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, a kötelező tananyag elsajátításának egyéb keretei és feltételei	94
11.	A nemzeti, etnikai kisebbséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.....	95
12.	A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának helyi sajátosságai.....	96
1.sz. melléklet		98
12.	A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának helyi irányelvei, az Oktatási Hivatal által megjelölt „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” dokumentum alapján	98
2.sz. melléklet – Könyvtárpedagógiai program		186

Záró rendelkezések	193
Igazgatói nyilatkozat.....	194

I. BEVEZETÉS

Intézményünk 8 évfolyamos általános iskola, az alapidokumentum a következő általános elvárásokat fogalmazza meg az iskolára vonatkozólag:

- az általános műveltséget megalapozó nevelés és oktatás, ahol a tanuló elsajátítja a társadalmi beilleszkedés alapvető normáit, alpműveltségre tesz szert, amellyel érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelő középiskolát illetve pályát választ,
- az egész napos nevelés feltételeinek biztosítása,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő-, felzárkóztató foglalkoztatása, a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása, ezen kívül
- jogszabályban alapszolgáltatásként meghatározott tanórán kívüli tevékenységek, illetve gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok.

Speciális elvárások: a pedagógiai program szerint 5-8. évfolyamon emelt óraszámú matematikaoktatás, valamint emelt óraszámú idegennyelv-oktatás.

I.1. Jövőkép

Olyan, a gazdag közösségi hagyományrendszerre építeni tudó iskolát szeretnénk teremteni, ahol a pedagógusok az esélyegyenlőség elvét szem előtt tartva, a korszerű nevelési eljárások és hatékony új oktatási módszerek birtokában eredményesen töreksenek arra, hogy:

- a megszerezhető tudás, kompetenciák magas szintjével ugyanúgy, mint
- a mindennapok felfedező, alkotó, együttműködő tevékenységei során megélhető élménnyel vonzóvá tegyék a körzetben, a kerületben élő gyerekek és szüleik számára az iskolát,
- elvárásaikra támaszkodva az iskola egyre jobban megfeleljen a kor és az iskolát használók igényeinek,
- kivívják az iskolába járó diákok és szüleik elismerését, tiszteletét.

I.2. Iskolánk küldetése

„Nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítéző erejét, a saját felfogóképességét használja. Tanuljon meg a saját

szemével nézni a világban. A mi vélekedéseink és meggyőződéseink csak a mi számunkra érvényesek. Az ifjúság elé tárjuk őket, és azt mondjuk: így látjuk mi a világot. Nézzétek meg most már ti is, milyennek mutatja magát nektek. Képességeket ébresszünk fel, és ne meggyőződéseket közvetítsünk. Ne a mi igazságainkban higgyen az ifjúság, hanem a mi személyiségünkben. Azt vegyék észre a felnővekvők, hogy mi keresők vagyunk, és őket is a keresők útjára kell vezetnünk.” (Rudolf Steiner)

A hangsúlyt a kompetenciák fejlesztésére helyezzük. Alapvető feladatunknak tekintjük a gyerekek tehetségének kibontakoztatását, magas szintű fejlesztését. Arra törekszünk, hogy megtanítsuk gyermekeinket tanulni, eligazodni a világban, hogy képessé tegyük őket ismereteik önálló gazdagítására, felkeltsük bennük az élethosszig tartó tanulás igényét. Arra törekszünk, hogy tanulóink a magyarság és az európaiság értékeit közvetítő tudást kapjanak, ezáltal az egyetemes és magyar kultúra ismerőivé, tisztelőivé, aktív művelőivé váljanak.

Minden kapcsolatunkat az őszinteség és a felelősségérzet irányítja. Pozitív, teljesítményelváró, elfogadó iskolai légkörben támogatjuk a gyermek személyiségének fejlődését. Célunk, hogy a fiatalok kiegyensúlyozott, testileg és lelkileg egészséges, önálló és sokoldalú személyiségként jussanak el a felnőttkor küszöbére.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink saját értékeit ismerő és azokat érvényesíteni is tudó, erkölcsös, a társadalomba beilleszkedni képes emberekké váljanak. Kiemeljük a szociális érzékenység és kooperációs aktivitás fontosságát. Olyan tanulókat szeretnénk nevelni, akik értik, szeretik és védik a környezetüket, toleránsak, együttműködők, és megtalálják helyüket a közösségben.

Céljaink elérése érdekében kialakítjuk és fenntartjuk a tanuláshoz szükséges szakmai feltételeket. Az iskola életének és munkájának minden területén folyamatos fejlődésre törekszünk.

II. NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskola bemutatása

1.1. Az iskola története	Az V. k. Sziget Utczai Községi Elemi Népiskolában 1895 szeptemberében kezdődött meg a tanítás. 1968-tól matematika tantárgyból, ezzel párhuzamosan 1980-tól francia nyelvből is emeltszintű képzést nyújtott az intézmény. 1993 óta az iskola Gárdonyi Géza nevét viseli.
1.2. Az épület főbb jellemzői – adottságok	Az iskola patinás épületében világos folyosók, tágas tantermek várják a tanulókat. Az öreg alma mater hangulatából adnak ízelítőt az iskolamúzeum, a fizika szaktanterem muzeális értékű szemléltető eszközei, a történelem szaktanterem értékes népi bútorokkal, tárgyakkal gazdagított berendezése. Az oktatómunkát korszerűen kialakított előadóterem, két digitális kultúra szaktanterem, 18 interaktív tábla, közel 19000 kötetes könyvtár segíti. Az egyéni és csoportos fejlesztésre járó tanulók számára fejlesztő szobát, iskolapszichológusi kuckót biztosítunk. A sportolásra, játékra egyaránt alkalmas iskolaudvar, tornaterem, konditerem, tükrös tornaszoba biztosít lehetőséget a mindennapos testnevelés változatos megvalósítására.

1.3.A nevelő - oktató munka specialitásai	Egész napos nevelés-oktatás 1-3. évfolyamon Ezekon az évfolyamokon és osztályokban a gyerekek életkorához, szükségleteihez alkalmazkodva szervezzük meg a napi tanórai, és szabadidős tevékenységeket: A nevelő-oktató munkát két pedagógus végzi egy osztályban napi váltásban, megosztva egymás között a tantárgyak tanítását, illetve szabadidős feladatokat. Már 1. évfolyamtól kezdődően biztosítjuk a játékos nyelvtanulás és a matematika tehetséggondozás lehetőségét. Ez utóbbit a „játékorák” keretében.
	Különös figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra, a matematikai és idegen nyelvi kompetenciák magas szintű fejlesztésére: matematikából és francia nyelvből az 5-8. évfolyamon emelt óraszámú képzés folyik. A kidolgozott óraterv párhuzamos osztályok esetén egyidejűleg lehetővé teszi a matematika és nyelvi emelt óraszámú képzésben való részvételt. Az emelt óraszámú képzés évfolyamszintű csoportbontásban valósul meg, a csoportok átjárhatóságának biztosításával, amely nem igényli az osztályok átszervezését. 2023 szeptembere óta felmenő rendszerben elindítottuk a BGC angol napközis programot.
	Kiemelt területként kezeljük a digitális kompetenciák fejlesztését, a gyakorlatban alkalmazható felhasználói szintű ismeretek megalapozását.

	A tanórán kívüli tevékenységek sokszínű rendszere: az egész napos nevelés feltételeinek biztosítása a 4-8. évfolyamon a tanulók igényei szerint, korrepetálás, felzárkóztatás, klubok, szakkörök, sportkörök stb.
--	--

1.4. Az iskolai élet hagyományai

1.4.1. Történeti hagyományok	1995-ben, a 100. tanévben iskolazászlót avattunk, amelyre a ballagó diákok emlékszalagot kötnek fel, emléktáblát helyeztünk el az iskola épületében Gárdonyi Géza emlékére és a 100 év alatt itt tanító pedagógusok tiszteletére. A főépületben iskolamúzeum található. Az iskola jelentős pedagógus egyéniségének nevét viseli fizika előadónk, a Bellay-terem. Jutalmazási célra Gárdonyi-emlékplakettet, Vándordíjat, az iskolához tartozás kifejezésére jelvényt, kiválóan teljesítő végzős tanulóinknak munkájuk elismeréseként Gárdonyi-díjat adományozunk. Kiemelkedően teljesítő tanulóink számára megszervezzük a „Legjobb kirándulását”. A nevelőtestület a pedagógiai munka elismeréseként tanévenként megválasztja tagjai közül az „Év tanítóját” illetve az „Év tanárát”.
1.4.2. Közösségi hagyományok	A diákönkormányzat önállóan, felnőtt vezető irányításával működik. Sajátos tevékenységrendszerével jelentős közreműködést vállal az iskolai feladatok megvalósításában, programkínálatával segíti a tevékeny közösségi életet. Az osztályközösségek közös programjai hozzájárulnak a közösség fejlesztéséhez, a gyerekek közösségi értékrendjének és személyiségének fejlődését biztosítják. A tanév állandó, hagyományos programjai, rendezvényei: ○ családi sport- és egészségnap ○ apródavató rendezvény az 5. évfolyamosok számára, ○ Adventi kiállítás - kézműves foglalkozások, ünnepi koncert, ○ farsangi mulatság, ○ erdei iskola, táborok, amennyiben az anyagi fedezet megteremthető, ○ az iskolába készülő óvodások számára Ovi-suli Klub rendezvénysorozat, ○ Gárdonyi-pályázat, Gárdonyi-projekt, Gárdonyi-nap a magyar kultúra napján, ○ „Miénk a színpad” műsoros rendezvény

2. Az iskolában folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1. Pedagógiai alapelvek

- A szakmai önállóság elve – a tanulók készségei és képességei ismeretében a kitűzött célok eléréséhez vezető utat az adott keretek között a pedagógus maga határozza meg.
- A fokozatosság elve - az új ismereteket megfelelő ütemezéssel, a nehézségi szinteket mérlegelve vezetjük be.
- A komplexitás elve – a nevelés – oktatás során figyelembe kell venni, hogy a biológiai, fiziológiai, pszichológiai és a társadalmi törvényszerűségek folyamatosan és együttesen hatnak, mely hatásokat össze kell hangolni.
- A nevelés – oktatás az emberi viszonyokban gazdag közösségek hatásrendszerén át, a közösségekben, a közösségek életének, céljainak, érdekeinek figyelembevételével, a közösség aktív részvételével történik. A közösségek biztosítanak terepet a pedagógus kezdeményező, koordináló szerepe mellett a tanulók önállóságának, tevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- A külső hatások elve – a pedagógusnak támaszkodnia kell mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek meg.
- A bizalom elve – bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.
- Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve – a tanuló fejlődését mindenkor a maga fejlődési szintjéhez mérten kell biztosítani.
- A pedagógus meghatározó szerepe – a pedagógusnak meghatározó szerepe van a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységének megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- Az élmény- és tapasztalatszerzés elve – a nevelés – oktatás folyamatában biztosítani kell a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását.

- A következetesség elve – igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben. Egyúttal lehetőség nyújtása is a tanuló önállóságának, kezdeményezőkészségének, és kreativitásának kibontakoztatására.
- Az iskola nevelőtestülete a lelkiismereti szabadság maximális elismerése mellett a pedagógiai folyamatban a politikamentesség és a világnézeti semlegesség elvét hirdeti.

2.2. Az iskolai nevelő – oktató munka alapvető céljai

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál, és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog.” (Szent-Györgyi Albert)

Az iskola pedagógiai célja, hogy az alapfokú nevelés-oktatás befejezésekor tanulóink rendelkezzenek az önálló tanulás és a társadalomban való eligazodás képességével. Ezért az 1-8. évfolyamon az anyanyelvi kommunikáció, a matematikai kompetencia fejlesztése az elsődleges célunk, mellérendelve intézményünk sajátos arculatának megfelelően az idegen nyelvi kommunikáció és a digitális kompetencia fejlesztését.

Célunk valamennyi évfolyamon, hogy tanulóink elsajátítsák a hatékony, önálló tanulás képességét, fejlődjön természettudományos, szociális és állampolgári kompetenciájuk, kezdeményező és vállalkozóképességük, esztétikai, művészeti tudatosságuk, kifejezőkészségük.

További célok és feladatok az alapfokú nevelés - oktatás teljes szakaszára:

- együttműködési készség kialakítása,
- gyerekeink képességeinek széles körű, személyre szóló, differenciált, egyéni fejlesztése,
- a gyerekek aktív részvétele a tanítás-tanulás folyamatában, hogy a tanulás, a tudás értéket, örömforrást jelentsen számukra,
- gyerekeink jellemének fejlesztése,
- a közösségben aktívan közreműködő személyiségek nevelése,
- az érzelmek megélésére, az értékek megóvására tanítás, a családi életre nevelés, az egészséges életmód kialakítása.

2.3. Az iskolai nevelő-oktató munka feladatai és eszközei a kulcskompetenciák fejlesztésében

	Szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök	A fejlesztés szinterei, eljárásai, módszerei, eszközei
Anyanyelvi kommunikáció	Legyenek képesek a különböző élethelyzetekhez alkalmazkodva kommunikálni, megkülönböztetni a különböző szövegtípusokat, azokban tájékozódni, információkat keresni, összegyűjteni, feldolgozni, megfelelő módon érvelni, gondolataikat kifejezni, összefüggéseket felismerni, logikusan érvelni, következtetni. Kiterjed mind a szóbeliségre, mind az írásbeliségre.	Szinterei, eszközei: az iskolai élet, a közösségi együttlét minden területe, kiterjed a szakórától kezdve a délutáni együttléteken, pályázatokon át a közösségi programokig. Módszerei: a szóbeli megnyilvánulás különböző tanórai és tanórán kívüli formái - vita, kiselőadás, kérdésfeltevés, hozzászólás... stb.

Idegen nyelvi kommunikáció	Az anyanyelvi kommunikáció fenti ismérvei Különböző népek gondolkodásának, kultúrájának, mentalitásának megismerése a lexika és a funkcionális grammatika tükrében. Az életkori sajátosságoknak, kulturális háttérnek, egyéni érdeklődésnek/igénynek megfelelő aktív nyelvismeret	Idegen nyelvi és egyéb szakórák Külső intézmények programjain való részvétel, lehetőség szerint anyanyelvi lektor jelenléte Levelezés, cserekapcsolat, nyelvi tábor Pályázatok, versenyek
	Szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök	A fejlesztés szinterei, eljárásai, módszerei, eszközei
Matematikai kompetencia	A matematikai ismeretek alkalmazása az élet egyéb területein, az életkornak megfelelő szintű kommunikáció a matematika nyelvén, kritikus gondolkodás, kockázatértékelés, a döntéshozatal fejlesztése. A matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés fejlesztése, alapvető matematikai elvek érvényesülése a hétköznapi helyzetekben, jelentősége a problémák megoldásában. A matematikai műveltséghez való pozitív hozzáállás annak az igazságnak a tiszteletén alapul, hogy a világ rendje megismerhető, megérthető és leírható.	Matematika, természettudomány, idegen nyelv, technika órák Pályázatok, versenyek Versenymunkafeladatos órák Emelt óraszámú matematikaoktatás Korrepetálás Kísérletezés Szemléltetés Projekt munkák

A hatékony, önálló tanulás	A folyamatos, kitartó, önszabályozó tanulás, a megfelelő időbeosztás kialakításának képessége A megszerzett tudás gyakorlati használatának kialakítása Az anyanyelvi, matematikai, digitális kompetenciák tanulási folyamatban való aktív alkalmazásának képessége Megfelelő önismeret	Motiváció keltése, fenntartása Tanulás-módszertani osztályfőnöki órák, Hogyan tanulom a... tantárgyat? Kiegészítő tananyag használata Tanulási szokások ellenőrzése Kooperatív tanulási technikák, differenciálás, önálló munkák Tanulmányi versenyek, pályázatok, Önismereti tréning - pszichológus bevonása
Természet-tudományos kompetencia	Az ismeretek és készségek életkornak megfelelő szintje, amelyek felhasználásával megérti a természet jelenségeit, folyamatait, az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait. Fogékonyság a szűkebb és a tágabb környezet esztétikus alakítására, védelmére. Környezettudatos magatartás és életmód. Kritikus attitűd az áltudományos, technikaellenes, a termelést az emberi szempontok és a környezeti fenntarthatóság fölé helyező megnyilvánulásokkal szemben.	Szakkörök Eredi iskola, tanulmányi kirándulások Környezetvédelem a tananyagba beépítve és szakkör keretében Szelektív hulladékgyűjtés Pályázatok, versenyek Külső, szakértő előadók rendhagyó órái Jeles napok, Zöld napok, rendezvények Kert- és növénygondozás, részvétel az esztétikus iskolai környezet kialakításában

	Szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök	A fejlesztés szinterei, eljárásai, módszerei, eszközei
Szociális és állampolgári kompetencia	A demokrácia, és az állampolgári jogok, kötelességek ismerete és tudatosítása. Az országhoz, a nemzethez és Európához való tartozás tudata, az egyetemes értékrend személyessé válása. A szűkebb és tágabb közösség értékeinek, kultúrájának megismerése, problémái iránti érdeklődés, közösségi tevékenységek, részvétel a döntés-hozatalban, együttműködés, szolidaritás. Pozitív attitűd, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása, személyes előítéletek leküzdése, kompromisszumra törekvés. Normatudat és az általánosan elfogadott magatartási szabályok elsajátítása. A változások iránti fogékonyság.	Osztályfőnöki-, erkölcstan- és szakórák Sportrendezvények Képviselői részvétel a DÖK-ben, osztályközösségben – egyéni célok megfogalmazása aktív részvétellel Konfliktushelyzetek megoldása Kölcsönös kapcsolatok, barátságok támogatása Közösségi rendezvények Idegen nyelvi projektek Kapcsolattartás külföldi és hazai diákokkal, utazások, táborok Külső intézményekben tett látogatások Szociometriai vizsgálatok

	Szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök	A fejlesztés szinterei, eljárásai, módszerei, eszközei
Kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia	Az egyén és a közösség szempontjából hasznos, előnyös, előre vivő helyzetek felismerésének képessége. Kreativitás, és az újszerű ötletek, gondolatok megismertetése, kivitelezése. Az ezzel járó kockázatok felismerése, mérlegelése, felelősségteljes döntéshozatal. A cél eléréséhez szükséges munkafolyamat tervezésének, szervezésének, irányításának képessége. Az egyéni és csapatban végzett munka képességének kialakítása.	Korszerű tanulási technikák használata a szakórákon és a tanórán kívüli elfoglaltságok alkalmával. Pályázatok, diákprojektek DÖK bevonásával életszerű tevékenységek támogatása. Cserekapcsolat Erdei iskola, táborok, tanulmányi kirándulások Vizsgák, versenyek

Esztétikai- művészeti tudatosság és kifejező- képesség	Nyitottság a művészetek felé Igény az esztétikus környezetre, a saját környezetformáló képesség fejlesztése, Fogékonyság a szűkebb és tágabb környezet esztétikus alakítására, védelmére Igény a kultúrára, mások kultúrájának megismerésére, tiszteletére Érdeklődő, művészetekre nyitott, kíváncsi egyéniségek Az interperszonális kapcsolatok elmélyülése	A tanulók tehetségének - irodalmi, zenei, képzőművészeti - felmérése, szabadidős tevékenységek, szakkörök működtetése, lehetőség szerint bővítése, énekkar Dekorációs versenyek, az udvar rendben tartása, folyosók, tantermek tisztaságának óvása, Művészeti versenyek, pályázatok – a részvétel ösztönzése
---	--	---

A helyi tantervek átdolgozása során törekedtünk arra, hogy a kulcskompetenciák fejlesztésének lehetőségeit feltérképezzük és beillesszük valamennyi tantárgyba.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés tanórai és tanórán kívüli nevelésben egyaránt valósuljon meg.

FELADATOK	TEVÉKENYSÉGEK
Erkölcsei nevelés	
A szabálytudat, a feladattudat alakítása A kötelességtudat kialakítása, erősítése A társadalmi törvények, az elfogadott társadalmi normák megismerése Az értékek megítélése, tudatosítása A különböző vélemények megismerése, elfogadása, a normakövetés fontosságának kialakítása, erősítése.	Az iskolai szabályok, a házirend közös megismerése, alakítása az osztály és DÖK keretében, a felelősi munka megismerése, rendszerének kialakítása, értékelése. Önálló feladatok vállalása. Pályázatokon, versenyeken való részvétel. Osztályfőnöki, erkölcsstan órák feladatai, irodalmi és történelmi művek, példák által.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	
Nemzet, Haza - helyünk a világban, az azonosságtudat, a cselekvő hazaszeretet fontosságának alakítása Egészséges lokálpatriotizmus, a lakóhely és a környék népi hagyományainak megismerése A nemzeti hagyományok, szimbólumok, ünnepek ismerete, tisztelete és ápolása A szülőföld, a haza, a nemzet fogalmának ismerete és az ezekhez való kötődés igénye A „hungarikum” fogalmának ismerete A kisebbségek megismerése, tiszteletben tartása Az európai kultúra értékeinek megismerése	Irodalmi művek és dalok tanulása Helyi történelmi emlékek megismerése Régi diákok élete, népi kalendárium, népszokások ismerete, a nagyobb múzeumok meglátogatása, a magyar kultúra értékeit becsülő magatartás alakítása Osztálykirándulások, a hazai tájak megismerése Nemzeti ünnepek iskolai rendezvényein való aktív részvétel
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	
Társadalom - érdeklődés a társadalom problémái iránt, felelősségvállalás Alkotmányosság, törvényesség, demokrácia, érdekképviselés, érdekérvényesítés Megismerkedés az alapvető emberi szabadság-és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel, a jogok érvényesítési lehetőségeivel; Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, az emberek egyenlőségének elismerése, előítéletek feloldása. Felelősségvállalás a jövőért A társadalomba való beilleszkedés képességének fejlesztése, kialakítása	A házirend és a DÖK szabályainak betartása Részvétel a DÖK munkájában Vetélkedők az osztályok aktivitásának ösztönzésére Projekt munkák szervezése Kötelességek és jogok ismerete Felkészülés a továbbtanulásra

Szociális jártasság, kommunikatív és interaktív képességek fejlesztése Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás Együttműködés a társakkal az iskolai életben Segítségnyújtás, egymás iránti felelősségvállalás Viselkedéskultúra, a társas magatartás szabályainak betartása Konfliktusok kezelése, megoldása	Döntési helyzetek létrehozása Alkalomnak megfelelő magatartás ismerete és betartása Szerepjáték, bábozás a konfliktusok feloldásához, az agresszív viselkedés elkerülése
Önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztése	
Önismeret - önmagunk megismerése, elfogadása, tisztelete, az önmegfigyelő, önértékelő képesség fejlesztése, önkritika megerősítése, egészséges önbecsülésre törekvés, önbizalom, az önfejlesztés igénye, felelősség önmagunkért Minták, példák szerepe - modellkövetés Mások rólunk alkotott véleményének figyelembe vétele, harmóniára törekvés Személyes kapcsolati kultúra Családi kapcsolatok, összetartozás Barátság, hűség, elfogadás, megértés Lelki-testi szerelem, szexualitás	Önismereti játékok az osztályfőnöki órán, feladatok megoldása önállóan Szöveges és zenei művek előadása, fellépés a műsoros rendezvényeken Életsorsok, életpályák bemutatása irodalmi és történelmi példák alapján - szakórák Osztályfőnöki óra - magatartás, szorgalom értékelése Kudarctűrés, stressz-oldás, győzni és veszíteni tudás képességének alakítása, szituációs- és társasjátékok, sportversenyek Családrajzok készítése, megbeszélése Irodalmi példák a barátságról
Társas kapcsolati kultúra Beilleszkedés, kölcsönös rokonszenvi kapcsolatok feltérképezése és fejlesztése	Rendhagyó osztályfőnöki óra tartása Szociometria felhasználása Irodalmi példák, közösen előadott jelenetek, zene-és énekszámok

A másik fél tisztelete, az alkalmazkodás képessége, a vitás helyzetek felismerése, érvelés, vitatkozás képességének alakítása A jóra ösztönző illetve a destruktív csoportok jellemzőinek felismerése, az illető szabályainak megismerése, elsajátítása és betartása, empátia készség alakítása Előítéletek enyhítése, a sztereotípiák felismerése	Közösségek céljainak megfogalmazása, feladatok közös vállalása, szabályok betartása Osztályfőnöki órán szerepjátékok, szituációs gyakorlatok Külsős szakemberek bevonása
Családi életre nevelés	
Családi kapcsolatok, összetartozás, elfogadás, hűség értelmezése Családi szerepek, feladatok megismerése Családi munkamegosztás szükségessége Nemi szerepek, biológiai funkciók, szexualitás Családi élet és párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzetek felismerése és az ehhez megfelelő segítségkérés lehetőségeinek megismerése	Családrajzok készítése, megbeszélése osztályfőnöki órákon Szexuális felvilágosítás külső szakértők bevonásával (szexológusi tájékoztató, pszichológus bevonása) Családi ünnepek, hagyományok fontossága, az összetartozás érzésének erősítése
Testi-lelki egészségre nevelés	
Egészséges életmód, életrend kialakítása, erősítése - testünk, szervezetünk ismerete A sport és a mozgás szerepének megismerése A test tudatos karbantartása, edzettség, az ellenálló képesség fejlesztése, az egészséges táplálkozás, az étkezés kultúrájának elsajátítása Higiénés szokások kialakítása, erősítése Testi-lelki egészség egyensúlya: A lelki egészség megóvására törekvés	A napközi és az egész napos nevelésben résztvevő osztályok szokásrendszerének megerősítése Rendhagyó, felvilágosító órák: testnevelés - biológia - egészségtan

A káros szenvedélyek elleni védetség szükségességének megértése	Szakemberek meghívása, felvilágosító előadások, életvezetési ismeretek, egészséges életmódot népszerűsítő foglalkozások
FELADATOK	TEVÉKENYSÉGEK
A stressz okozta ártalmak ismerete, a civilizációs betegségek elleni védekezés Hobbik kialakítása, mely segít a lelki egészség megőrzéséhez A természeti környezet ismerete, védelme	A segítségkérés képességének alakítása konfliktus és krízis helyzetekben Kirándulások, erdei iskola szervezése, faliújság szerkesztése
Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés	
A baráti kapcsolatok, az összetartozás jelentőségének beláttatása A kölcsönös egymásra utaltság szerepének elfogadása, megértése, fontossága A másik fél tisztelete, felelősségvállalás másokért, a társakért, a rászorultakért Egyes helyzetekben a fogyatékkal élő embereken való segítség, a velük való együttélés, a másságuk megismerése A segítő helyzetek felismerése	Szociometria felhasználása Irodalmi példák a barátságról, a beteg, fogyatékkal élő emberekről Osztályfőnöki órák Külső szakemberek tájékoztatója, Érzékenyítő tréningek A fogyatékkal élő osztálytársak segítése
Fenntarthatóság, környezettudatosságra nevelés	
Környezetvédelem - ismerjék meg a környezet harmonikus és környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokásokat A természetes és a mesterséges környezet megismerése	Takarékoskodás energiával, nyersanyagokkal, vízzel, papírral, stb. Ismeretterjesztő filmek és könyvek közös feldolgozása, környezetvédő technológiák, újrahasznosított és természetes anyagok megismerése, alkalmazása és terjesztése

Az iskola külső és belső környezetének alakítása tudatos környezeti és környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve A természeti környezet, az ökológiai egyensúly védelme A környezetbarát anyagok, újrahasznosított anyagok és a környezetbarát módok megismerése Madarak és fák napjának megszervezése Megemlékezés a Föld napjáról Minden tantárgyba beillesztett környezeti nevelés. Nem leigázni, hanem megismerni, alkalmazni, megóvni a természetet- szemlélet kialakítása Fogyasztóvédelem - meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra;	Tapasztalatszerzés, vizsgálódások a természetben Gyűjtőmunka, kirándulások Erdei iskola, Zöld napok, terepgyakorlatok, környezetvédelmi akciók, jeles napok programjai, témanapok, pályázatok, versenyek Felső tagozat: energijárőr <i>Magyar:</i> reklámnyelv, e-reklám kommunikációs csapdái-gyűjtőmunka <i>Biológia:</i> háztartástan: táplálék-kiegészítők, egészséges táplálkozás-ételkészítés <i>Történelem:</i> EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem-kiselőadások <i>Kémia:</i> élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok, vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használata-gyűjtőmunka
Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot, a fogyasztói kultúra, a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése.	<i>Az osztályfőnöki órák:</i> a tanulók fogyasztói szokásait, tapasztalatait felhasználva egymással való vita, érvelés, meggyőzés <i>Osztályfőnöki:</i> szerepjáték

FELADATOK	TEVÉKENYSÉGEK
Pályaorientáció	
Pályaismeret, pályaorientáció A saját érdeklődési kör, adottságok felismerése, célok és jövőkép kitűzése Különbségtétel a saját elképzelések és a társak által befolyásolt elképzelések között Hasznos és értelmes munkák megismerése Az élethosszig tartó tanulás fontosságának megértetése; Kötelességtudat, szorgalom, kitartás, céltudatosság alakítása Takarékoskodás, jó munkaszervezés Rendszeresség, módszeresség, alaposág, pontosság a munkában, figyelem, monotónia-tűrés; A munka értékteremtő jellege, saját és mások munkájának értékelése, megbecsülése	Osztályfőnöki órák Középiskolai nyílt napokon való részvétel Pályaorientációs célú szakmai napok programkínálata A pozitív, értékteremtő munkára való nevelés minden tantárgyon keresztül
Gazdasági és pénzügyi nevelés	
Tudás-elemek a gazdálkodás és a pénz világáról Megismerkedés az Európai Unió közös fizetési eszközével Tudatos fogyasztóvá nevelés Matematikai ismeretek alkalmazása a pénzügyekkel kapcsolatban A döntésekkel járó kockázatok, hozamok vagy költségek megismertetése	Családi költségvetés készítése a háztartástan órán Lehetőség biztosítása szervezett keretek között a pénzzel való ismerkedésre Matematika, történelem, osztályfőnöki és földrajz óra

FELADATOK	TEVÉKENYSÉGEK
Médiatudatosságra nevelés	
A világháló tudatos használata kulcsszavak használatával, a videojátékok mértékletes használatának beláttatása A közösségi oldalak előnyeinek és veszélyeinek ismerete, a médiatartalmakkal szembeni kritikai érzék kialakítása Annak tudatosítása, hogy az internetről illetve a médiából érkező információk sokfélék, fontos köztük a szelektálás.	Digitális kultúra: szakkör, versenyek, gyűjtőmunka Osztályfőnöki órák: külső szakértők bevonása a felvilágosításhoz

FELADATOK	TEVÉKENYSÉGEK
A tanulás tanítása	
A motiváció fejlesztése Felkészülés a pályaválasztásra Az egyéni teljesítőképesség fejlesztése A tanuláshoz szükséges külső feltételek megismerése, alkalmazása Tanulási szokások, rendszeresség kialakítása Koncentrálókéesség fejlesztése Önismeret, önkritika fejlesztése Saját tanulási stílus kialakítása Az emlékezet fejlesztése Memoriterek szerepe A hosszú távú memória fejlesztése Lényegkiemelés, logikus gondolkodás Ok-okozati viszonyok felismerése, Ellentétek, párhuzamok meglátása Következtetések, több forrásból szerzett ismeretek Törekvés a kritikus gondolkodásra Az alapkészségek fejlesztése Az írásbeli munkák elkészítése Olvasottság Szókincsfejlesztés A tudás értékesíthetősége	Pályaválasztási osztályfőnöki órák, a középiskolák nyílt napjainak látogatása Az önálló tanulás technikájának elsajátítása az egész napos nevelés során Az önellenőrzés képességének kialakítása Memória-játékok Szövegmemoriterek A permanens ismétlés segítő szerepe Szövegértelmezés, helyzetelemzés, folyamatok vizsgálata, vázlatírás Grafikonok, diagramok készítése, Rendszerezése táblázatban Különböző forrásokból szerzett ismeretek összevetése Véleménynyilvánítás, a gondolatok érvekkel való alátámasztása. Rendezett külalakra való törekvés, a tanult helyesírási szabályok alkalmazása Az olvasottak vizuális megjelenítése, beleéléses gyakorlatok, kiselőadások, szituációs játékok, jelenetek rögtönzés.

Információszerzés, az információkezelés jogi és etikai szabályainak megismertetése, Kritikus szemlélet, tárgyilagosság Problémaérzékenység, nyitottság Önálló gondolkodás, kreativitás Kifejezőképesség fejlesztése Művészi alkotások megismerése és létrehozása, síkban és térben való ábrázoló képesség fejlesztése, matematikai és természettudományos ismeretek Idegen nyelvek tanulása, gyakorlati alkalmazása A számítógép, a világháló megbízható kezelése Hír és kommentár, tény és vélemény közötti különbség észlelése A kérdéskultúra fejlődésének lehetősége Részvétel az iskolai pályázatok témaköreiben	Magyar és idegen nyelvű értelmező szótárak használata, szóbeli és írásbeli fogalmazások, szinonimák használata, önálló vélemények megfogalmazása és a kérdéskultúra fejlesztése A tantárgyak szerinti szaknyelv használata Térképhasználat, könyvtárhasználat
--	--

4. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztés, az önértékelés feladatait, módszereit. Minden törekvésünk abba az irányba kell, hogy mutasson, hogy mindezt az általános műveltség részévé tegyük. Nevelési stratégiánk, pedig a tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható.

4.1. Az egészségfejlesztés területei

Az egészséges életmód, életrend kialakítása, a nevelés-oktatás egészséges, feltételeinek biztosítása	
Feladatok	Tevékenységek
Az egészséget veszélyeztető tényezők feltárása iskolán és családon belül	A baleset-megelőzés szabályainak megismertetése, veszélyeztető okok megszüntetése. A szociális hátrányok ellensúlyozása, kompenzációja Jelzőrendszer működtetése
Testünk, szervezetünk ismerete	Rendhagyó, felvilágosító órák: testnevelés, biológia, egészségtan órákon
A sport és a mozgás szerepe	Sportkörök szervezése, részvétel sportversenyeken, sportnap megszervezése
A test tudatos karbantartása, edzettség, az ellenálló képesség fejlesztése, a fizikai állapot javítása	Szakemberek meghívása, felvilágosító előadások, életvezetési ismeretek, egészséges életmódot népszerűsítő foglalkozások Fejlesztés a Netfitt mérések eredményei alapján Kirándulások, túrák szervezése
Az egészséges táplálkozás, az étkezés kultúrája	Részvétel az Iskolagyümölcs programokban Dietetikus meghívása a sportnapra, kapcsolattartás a konyhavezetővel, gyakorlati feladatok megvalósítása háztartástan órán, a kulturált étkezés szokásának gyakorlása
Higiénés szokások kialakítása, erősítése	A tanulócsoporthoz szokásrendszerének megerősítése, alsóban játékos foglalkozások, felsőben beszélgetés osztályfőnöki, erkölcstan és biológia órákon, a mosdók rendeltetésszerű használata

	éves fogászati szűrés, iskolaorvosi mérés
Testi-lelki egészség egyensúly	
Feladatok	Tevékenységek
A lelki egészség megóvására törekvés	Beszélgetés osztályfőnöki és erkölcstan órákon, szituációs játékok
A káros szenvedélyek elleni védelem	Tanórák, rendhagyó, felvilágosító órák, külső előadók részvételével
A stressz okozta ártalmak ismerete, a civilizációs betegségek elleni védekezés	A sport szerepének tudatosítása, hobbik kialakítása, mely segít a lelki egészség megőrzésében Stressz oldó technikák bemutatása
A természeti környezet ismeret és védelme	A környezetvédelem és egészség összefüggéseinek feltárása Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása Jeles napok megünneplése, azok jelentőségének tudatosítása
Prevenció az iskolában- dohányzás, alkohol, drog, AIDS	
Feladatok	Tevékenységek
Rizikócsoportokhoz tartozó tanulók kiszűrése	Peremhelyzetű, viselkedési problémákkal küzdő, iskolai kudarcoknak kitett tanulók figyelemmel kísérése
A megelőzés iskolai lehetőségeinek kihasználása	Személyre szóló odafigyelés, csoportos megbeszélések, a pozitív önértékelés, az önelfogadás segítése
Bűnmegelőzési ismeretek átadása	Szituációs játékok, viselkedéstréningek, mérlegelési, döntési, visszautasítási technikák tanítása az osztályfőnöki órákon

	Rendőroktatók, igénybevétele
A drogokkal szembeni negatív attitűd kialakítása	A drogfogyasztás jogi, biológiai, pszichológiai következményeinek ismertetése

4.2. Az egészségnevelés szinterei

Tanítási órákon:

A szakórákon a témákhoz igazodva minden lehetőséget felhasználunk annak érdekében, hogy tanulóink egészséges személyiségét sokoldalúan fejlesszük. Az osztályfőnöki munkaterv az életkorhoz és a fejlettségi szinthez alkalmazkodva kiemelten is tartalmazza az egészségmegőrzést, a balesetek elkerülésének témáját, a közlekedés szabályait. Munkánkhoz rendhagyó osztályfőnöki órák keretében segítséget kérünk és kapunk szakemberektől. Védőnő, orvos, pszichológus, gyermekvédelmi munkát koordináló pedagógus, rendőr segíti prevenciós, illetve felvilágosító munkánkat. Évente legalább 10 osztályfőnöki órán foglalkozunk egészségneveléssel. Az osztályfőnöki órákon az életből vett helyzetek elemzésével, szituációs játékokkal, szemléltetéssel, vizsgáló és mérőműszerekkel tesszük hatékonyabbá nevelőmunkánkat.

Tanórán kívül:

A nevelő-oktató tevékenység nem zárul le a tanítási óra végével. A nevelés folyamat jellegéből következően a pedagógus egészségnevelő tevékenysége is tovább folytatódik. Egyrészt a tanórán kívüli pedagógiai munka során, napközben, az egésznapos nevelés során, szakkörökön, klubdelutánokon, óráközi szünetekben, másrészt az iskolán kívüli, szabadidőben megvalósuló programok során, pl. kirándulások, túrák, táborok, erdei iskola. Tanulóink körében nagyon népszerű az évente megrendezett iskolai sportnap.

4.3. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátíttatása

„Az elsősegély azonnali beavatkozás, amelyet a sérült kap sérülése vagy hirtelen egészségkárosodása miatt a mentők, orvosok vagy más szakember megérkezése előtt.”

Az ismeretek elsajátíttatásának szinterei

Osztályfőnöki órán:

- Tanév elején általános tájékoztatás keretében ismerkednek a tanulók a balesetek megelőzésével, teendőikkel baleset esetén, valamint a katasztrófavédelem alapszintű tudnivalóival.
- megismerkednek a gyalogos és kerékpáros közlekedésre, vonatkozó szabályokkal, teendőikkel baleset esetén

Testnevelés órán:

- Részletes és szakirányú balesetvédelmi oktatásban részesülnek az első órán,
- minden, esetlegesen bekövetkezett baleset után is.

Kémia és fizika órákon:

- Első órán a vegyi anyagok, tanulókísérleti eszközök veszélyeire hívja fel a szaktanár a figyelmet,
- tanulókísérletek előtt az adott területre vonatkozó szabályokat, valamint kisebb baleset ellátására vonatkozó szabályokat ismerik meg.

Digitális kultúra órán:

- Első órán a szaktanterem használatának szabályait és az elektromos áram élettani hatásait ismerik meg. Tájékoztatást kapnak arról, hogy mi a tanulók feladata áramütéses baleset esetén.

Technika és tervezés órán:

- Első órán a tanulók megismerik a szaktanterem rendjét, feladataikat a balesetek megelőzése érdekében, teendőiket baleset esetén.
- Valamennyi új szerszám használatakor tájékoztatást kapnak annak veszélyeiről, a balesetek elkerülése érdekében.

Biológia órán:

- A Nemzeti Alaptanterv 7. és 8. évfolyamon alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek elsajátítását írja elő.

Az iskolán kívüli programokat mindig megelőzi a balesetek elkerülése érdekében betartandó szabályok ismertetése. A balesetvédelmi oktatás jelen van az iskolai élet minden területén és a tanév minden időszakában.

4.4. Egészségfejlesztés

4.4.1. Egészségmérés

- 1-8. évfolyamokon a sportnap hetén (május folyamán) ***Kihívások hete***

4.4.2. Sportmérés

- 1-4. évfolyamokon a tanév elején kidolgozott program alapján

Az egészségmérés és a sportmérés eredményeinek összesítése a sport- és egészségnapon történik.

5. Környezetnevelési program

5.1 Jövőkép

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy tanítványaink környezettudatos állampolgárokká váljanak. A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kezeljük:

- a fenntartható fejlődés,
- környezettudatosság,
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések,
- alapvető emberi szükségletek,
- emberi jogok,
- a tájékozódás, tájékoztatás és nyilvánosság elvének érvényesítése
- demokrácia,
- elővigyázatosság,
- a megelőzés elve,
- biológiai és társadalmi sokféleség,
- az ökológiai lábnyom,
- az együttműködés elve;

Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk.

5.2 Céljaink

Diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt,
- a személyes felelősségen alapuló, környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,

- a környezet értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,
- a rendszemléletet,
- a globális összefüggések megértésének tudományos megalapozottságát,
- az egészséges életmód igényét,
- és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket,
- tudatos vásárlási szokásokat.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

- Belvárosi iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.
- Munkánk az iskolai élet minden területére kiterjed. Minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet és benne az embert.
- Tanórán, nyári táborokban és az erdei iskolákban, osztálykirándulásokon megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, és kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak majd a gyerekek tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőtteké.

5.3. A környezeti nevelés színterei

5.3.1. Tanórán

Hagyományos tanórai szervezésben.

A tanórákon az adott témákhoz hozzárendeljük a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. A diákok számára kiemelt szerepe van a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozásoknak. Fontos szerepet kap az önálló ismeretszerzés, az audiovizuális és digitális eszközök használata is.

○ 1-4. évfolyam:

Alsó tagozatban cél a természet érzelmi alapú megközelítése: „amit szeretek azt védem, de azt tudom szeretni, amit ismerek.” Fontos, hogy a gyerekek pozitív élményeken keresztül ismerjék meg a természeti környezetüket és ez alapján alakuljon ki bennük az óvó szemléletmód.

- *Vizuális kultúra:* természethez, állatokhoz, növényekhez kapcsolódó képek készítése

– *Technika és tervezés*: madáretető készítése, újrahasznosított anyagok használata, a papír és fa alapanyagok megismerése

– *Környezetismeret*: hazánk társulásainak (erdő, rét, vizek) megismerése, a háziállatok, termesztett növények haszna, ismeretterjesztő filmek és azok megbeszélése

○ **5-8. évfolyam:**

Felső tagozatban már fontos, hogy a gyerekek tudják: „A tetteinknek sokszor visszafordíthatatlan következményei vannak.” Érezzék, a megismeréssel szereszhető tudás elkerülhetetlen a környezettel való kapcsolat során. A természet rendszerének összefüggéseiben lássák meg az egymásrataltság, a felelősség a természet hatalmának a jelentőségét.

– *Technika*: a természetben található anyagok megismerése, ezek megmunkálásának módjai, a szelektív hulladékgyűjtés jelentősége, hatékony anyagfelhasználás kapcsán a természet kincseinek végességére irányítani a figyelmet

– *Biológia*: a biodiverzitás fogalmának tudatosítása és értéke a Föld életében, a földi biomok sérülékenységeinek okai és következményei

– *Rajz*: a természetben található formák sokszínűségén át tudatosítani a változatosság értékét, a mesterséges környezethez képest nyújtott életminőségbeli különbséget

– *Földrajz*: a mezőgazdaság a földi élet szempontjából fenntartható módszereinek megismertetése, az ipari termelés hatása a környezetre, a szennyezési módok (talaj, víz, zaj, levegőszennyezés) okainak, következményeinek tudatosítása

– *Történelem*: az ember tevékenységének hosszú távú következményei a környezetre

○ **Nem hagyományos tanórai szervezésben**

– Terepi: erdei iskola, tanulmányi kirándulás, akadályverseny, városismereti játékok, udvar;

– Játékok: érzékelést fejlesztő, stimulációs, szituációs, drámajátékok;

– Tematikus keretrendszer működtetése az alábbi területeken:

a) Kisiskolások induktív gondolkodásának fejlesztése

- játékműhely 7-10 évesek számára

- logikai, társas- és táblajáték tematika működtetése

- problémamegoldó gondolkodás és kreatív készségek fejlesztése

- lelki egészség fejlesztése

b) Kreatív játékok műhelye

- élménypedagógiai módszerek fejlesztése, bevezetése
- az iskola pedagógiai eszköztárának bővítése
- Kézműves foglalkozások;
- Gárdonyi pályázatok: a témák kapcsolódhatnak a természetes környezet témaköréhez, amit nagyon sokszínű módszerrel és technikával dolgozhatnak fel a gyerekek;
- Látogatások: múzeum, állatkert, szennyvíztisztító, hulladékégető, nemzeti park, stb.
- Jeles napok, DÖK-nap

5.3.2. Tanórán kívül

Cél: az iskola szűkebb és tágabb, természeti- és épített környezetének megismerése.

- Versenyek, ahol a környezetvédelem fontos téma. (pl.: Kaán Károly és Herman Ottó környezetvédelmi verseny)
- Napközi, egésznapos iskola A kötetlenebb helyzetekben a pozitív életviteli minták könnyebben érvényesülnek.
- Iskolaudvar gondozása: a környezet megóvása érdekében rendszeresen ápolják és gondozzák a kitelepített növényeket.
- Táborok, erdei iskola, tanulmányi kirándulások hasonló elvek és jelenségek alapján válik hatékony környezeti nevelési szintérré.
- Megemlékezés a jeles napokról - Föld Napja, Madarak és Fák Napja, az Állatok Világnapja, a Víz Világnapja.
- Múzeumok, állatkertek, vadasparkok látogatása alkalmas a tapasztalatok gyűjtésére, tanulmányozásra, megfigyelések és összehasonlítások elvégzésére.
- A szelektív- és a veszélyeshulladék-gyűjtés a környezeti nevelés célját szolgálja tanórán kívül.
- DÖK: szelektív hulladékgyűjtés segítése; energijárőr szolgálat.

A **DÖK** is fontos szerepet vállal a környezeti nevelés terén. Pl.: takarékoság a vízzel, energiával; szelektív hulladékgyűjtés elősegítése; energijárőr szolgálat.

6. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

6.1. Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok intézményünk oktatási tevékenysége mellett az egyik legfontosabb célját, a társadalmi életre történő nevelés részét képezik. A szűkebb és tágabb környezet megbecsülésének kialakítása, annak tudatosítása, hogy ezek megvédése mindannyiunk közös érdeke, a felelősségérzet növelése.

6.1.1. Közösségfejlesztés feladatai, lehetőségei

Közös élményszerzés közösségen belül (az anyagi lehetőségek figyelembevételével):

Iskolai-, osztályprogramok keretében:

- rendezvények (farsang, klubdélután)
- tanulmányi- és sportversenyek
- vetélkedők
- iskolanap
- ünnepek (karácsony, Mikulás, anyák napja)

Iskolán kívüli programok keretében:

- kirándulások,
- akadályversenyek,
- erdei iskola, (amennyiben az anyagi keretek lehetővé teszik)
- táborok,
- színház-, mozi-, múzeumlátogatások.

Az ünnepek átélésének megsegítése, a tanulói aktivitás támogatása, részvételi lehetőség biztosítása az előkészítésben és lebonyolításban: tanulói rendezvénytervek, műsorkészítés, gyűjtőmunka, dekoráció, az életkoruknak megfelelő szintű feladatok felkínálása.

Konfliktuskezelés

A kommunikációs kultúra erősítésével a konfliktushelyzetek erőszakmentes (nyertes-nyertes) módon való megoldási módjának megismertetése, alkalmazása. Pozitív tanári minta adásával, az osztályfőnöki és tanítási órák, szünetek, rendezvények kínálta helyzeteket kihasználva, arra neveljük

tanulóinkat, hogy saját véleményüket, érveiket és ellenérveiket képesek legyenek kulturáltan közvetíteni mások felé.

A nemzetközi kapcsolatok ápolása, mely nyitottá teszi a gyermekeket, növeli a tolerancia képességet, elősegíti az egyetemes emberi kultúra értékeinek megismerését, szélesíti a látásmódot. (Kapcsolattartás a tanult idegen nyelvek használatával.)

6.1.2. A közösségfejlesztés színterei

A diákönkormányzat

A törvényben meghatározott keretek között és jogosítványokkal felnőtt segítő irányításával működik. A DÖK dönt saját működéséről, programjáról, szervezeti felépítéséről, véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet minden iskolai élettel kapcsolatos, tanulókat érintő kérdésben. Ellátja a diákok érdekképviselését.

Sajátos tevékenységrendszerével jelentős közreműködést vállal az iskolai feladatok megvalósításában, programkínálatával segíti a közösséggé szerveződés folyamatát és a tevékeny közösségi életet.

Az iskolai könyvtár a közösségnevelés fontos színtere, a tanulást támogató kutató és gyűjtőmunka, páros és csoportszintű önálló projektekre való felkészülés, a könyvtárban eltöltött órák közös élményével hozzájárul a tanulók közösségének fejlődéséhez.

Az egésznapos nevelés színterei: szabadidős és a tanórára való felkészülés foglalkozásai, sportkörök szerves részei az iskolai életnek, ahol elsősorban nevelési feladatok hárulnak a nevelőkre:

- a tanulók aktív részvételével a nyugodt tanuláshoz és a szabadidő változatos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása,
- fontos közösségformáló ereje van az elvégzett munka értékelésének,
- az együttélés alapvető szokásainak gyakorlása: étkezés, tanulás, játék egymást segítő, kooperatív tanulás, közös munka, kézműves foglalkozások sportkörök, szakkörök,
- a szabadidő hasznos megszervezése révén, választható tevékenységek során lehetővé válják a gyerekek sokoldalú fejlődése (kirándulások, mozi-, színház-, múzeumlátogatások);

Az osztályközösségek közös programjai (kirándulások, mozi, színház, múzeumlátogatások, erdei iskola) hozzájárulnak a közösség fejlődéséhez. A gyerekek közösségi értékrendjének alakítását és személyiségfejlődésüket biztosítják:

- a diákönkormányzat működéséből való feladatvállalás,

- mások ötleteinek elfogadása után, egyetértve azzal közösen dolgozni,
- az osztályból kiindult ötletek képviselése, iskolai szintű megvalósítása,
- a munkavégzés során az osztály tagjainak értékelése elismerése.

Iskolánk hagyományai

Az alábbi programokat az éves munkaterv és az anyagi lehetőségek szerint tervezzük.

- A magyar népmese napja - mesemondó verseny
- Családi egészség- és sportnap
- Apródavatás
- Adventi kiállítás
- Karácsonyi koncert
- Karácsonyi kézműves foglalkozások
- Ovi – Suli Klub játszóházak
- Iskolanap, Gárdonyi-nap a magyar kultúra napján: Gárdonyi Géza emléktáblájának megkoszorúzása, emlékműsor, Gárdonyi-pályázat, Gárdonyi-projekt, a pályázati és projeteredmények kihirdetése, díjazása, a Gárdonyi-díj átadása, vers - és prózamondó verseny, Gárdonyi-vetélkedő
- Farsangi multság
- „Miénk a színpad” műsoros délután az osztályok szereplésével
- Erdei iskola 1-4. évfolyamon
- Tanulmányi kirándulás 5-8. évfolyam
- Legjobb kirándulása
- Táborok

6.2. Az iskola közösségei, együttműködésük

Iskolai közösségek:

Diák közösségek

- Osztályközösségek

- Évfolyamközösségek
- Diákönkormányzat
- Sportkör
- Énekkar
- Idegen nyelvi emelt óraszámú oktatás
- Napközi-tanulószo

Pedagógus közösségek

- Osztályfőnökök közössége
- Egy osztályban tanító pedagógusok közössége
- Szakmai munkaközösségek
- Projektfeladatokra alakuló szakmai közösségek
- A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztésére alakuló szakmai közösség

Szülői közösségek

- Osztályok szülői közösségei
- Az iskolai szülői szervezet tagjai
- Tanári- szülői kórus tagjai

Az iskolai közösségek együttműködése az 5.1. pontban felsorolt programok keretében, azok megvalósításakor jön létre, illetve a 9. pontban leírt módon valósul meg.

7. A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

7.1. A pedagógus feladatai

- Felkészülés a tanítási órákra
- Magas színvonalú pedagógiai munka végzése, a tanulók egyéni képességeinek figyelembe vételével, differenciálva, az egyéni bánásmódot szem előtt tartva
- Megfelelő tanulási módszerek választásával a diákok tanulási technikájának fejlesztése

- Szaktantárgyi fejlesztések, felzárkóztatások végzése, szaktantárgyi fejlesztési tervek készítése a BTMN/SNI tanulók esetében
- a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő tanítási módszerek kiválasztása
- Tehetséggondozás, fejlesztési feladatok végzése
- A tanulók dolgozatainak javítása – a megírást követő két héten belül
- A tanulók teljesítményének rendszeres ellenőrzése, értékelése megfelelő számú osztályzattal melyek az e-ellenőrzőbe is bekerülnek legkésőbb az értékelést követő 10napon belül
- Ügyeleti feladatok elvégzése beosztás szerint (reggeli, délutáni, folyosó)
- Adminisztrációs feladatok naprakész elvégzése (hiányzások, házi feladatok vezetése a Kréta rendszerben)
- Az iskolai hagyományok ápolása, részvétel az iskola kulturális életében, annak megszervezésében, lebonyolításában
- Részvétel a tanórán kívüli nevelésben, az iskolai közösség kialakításában
- Részvétel iskolai kirándulások, múzeumlátogatások szervezésében és lebonyolításában
- A tanulók emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása
- Részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- Felkérésre bemutató óra tartása
- Kapcsolattartás a szülőkkel, rendszeres tájékoztatásuk
- Együttműködés a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanulókat fejlesztő szakemberekkel: fejlesztőpedagógussal, utazó gyógypedagógussal és logopédussal, pszichológussal
- Aktív részvétel a Jelzőrendszer működtetésében
- Részvétel az iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában
- Szertárrendezés, szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
- Osztálytermek dekorációjának kialakítása, rendben tartása
- Az iskola belső szabályzatainak, igazgatói utasításainak, szokásrendjének betartása;

7.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát az igazgató bízta meg meghatározott időre. Az osztályfőnök segítője az osztályfőnök-helyettes, akit az osztályfőnökkel egyeztetve szintén az igazgató bíz meg.

7.2.1. Az osztályfőnök tanulókkal kapcsolatos feladatai

- A tanulók személyiségének fejlesztése, az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítása és elfogadtatása.
- Eljárás a szabályokat be nem tartó tanulókkal szemben. Szükség esetén fegyelmező intézkedések foganatosítása.
- Sokoldalú, harmonikus, önmaga értékeit ismerő és mások értékeit elismerő személyiség nevelése. A helyes önismeret, akarat, segítőkészség fejlesztése
- Az osztály közösségi életének irányítása. Közösségfejlesztő programok tervezése, lebonyolítása a diákok önállóságának, önkormányzó képességének kihasználásával. Öntevékeny, a közösségben szerepet vállaló személyiségek nevelése.
- Az egyéni érdeklődés, a képesség, a tehetség kibontakoztatásának elősegítése, a tanulás, az önművelés jelentőségének megértetése. Az eredményes tanulást elősegítő módszerek megismertetésének elősegítése.
- A tanulók érzelemvilágának, erkölcsi tulajdonságainak, erkölcsi ítélőképességének fejlesztése.
- A hazához tartozás tudatának erősítése; anyanyelvünk szeretete, védelme; Más népek kultúrájának szokásainak megismertetése, megbecsülése.
- A testi és lelki egészség megőrzését szolgáló ismeretek, képességek elsajátíttatása. Az esztétikus külső és az esztétikus környezet megteremtésére, megőrzésére, alakítására szoktatás.
- A diákok tanulmányi előmenetelének és rendkívüli teljesítményeinek figyelemmel kísérése. Azon tanulók kiemelt értékelése, akik az iskolai kötelezettségek mellett az a közösségi feladatokban is részt vállalnak.
- Tájékozódás a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport.
- A tanulók megismertetése a pályaválasztási lehetőségekkel, az értékteremtő munka tiszteletére nevelés, segítség az iskolaválasztásban.

7.2.2. Az osztályfőnök szülőkkel kapcsolatos feladatai

- Megismerve a tanulók családi és szociális hátterét, folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve végezze nevelő munkáját. Rendszeres tájékoztatást nyújt a szülőknek gyermekük előmeneteléről, neveltségi szintjéről.
- Informálja a szülőket a megvalósításra váró iskolai és osztályprogramokról.
- Szoros kapcsolatot tart az osztály SZM elnökével, aki a szülők közösségét irányítja.
- Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet hív össze.

7.2.3. Az osztályfőnök pedagógusokkal kapcsolatos feladatai

- Az osztályfőnök rendszeres kapcsolatot tart az osztályban tanító kollégákkal, a fejlesztőpedagógussal, az utazó gyógypedagógussal és logopédussal, a pszichológussal és kikéri véleményüket a tanulókkal kapcsolatban.
- Koordinálja az egy osztályban tanító pedagógusok közösségét.
- Szükség esetén esetmegbeszélést hív össze az osztályban tanító pedagógusok részvételével.
- Az osztályfőnöki munkaközösség tagja, részt vesz annak munkájában.

8. A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

8.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók felzárkóztatása

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló (BTMN): az a különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk: a tanulók eltérő igényeinek figyelembevételével, az egyéni képességekhez igazodó legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

A megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységek

8.1.1. Problémafeltáró tevékenységek

A fejlesztőpedagógus közreműködésével a tanulási nehézséget mutató tanulók problémáinak mielőbbi felismerése, és a tanulási kudarc okának feltárása.

1. évfolyam

- A tanulók bemeneti mérése – szeptember első-harmadik hete – rövid DIFER teszttel (számolási készség, íráskészség, logikus gondolkodás)
- A teszten gyengébben teljesítők, és a tanórákon bármilyen nehézséget mutatók ismételt mérése és pedagógiai megfigyelése
- A tanév végén, májusban DIFER teszt visszamérés minden tanulónál
- A fejlesztőpedagógus a tanév során kiemelt figyelemmel követi a gyengébben teljesítő tanulókat, szoros együttműködésben az osztályban tanítókkal
- Félévkor és tanév végén hangos olvasás és szövegértés mérése minden elsős tanulónál.

2. évfolyam

- Tanévkezdéskor az első évfolyamon gyengébben teljesítők újramérése olvasásból.
- Félévi hangos olvasásmérés.

1-8. évfolyamig

- Új tanuló érkezésekor fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az osztályfoknak megfelelő ismeretekkel, képességekkel rendelkezik-e a tanuló (szintfelmérők íratása).
- A tanítók, tanárok jelzése alapján, ha a tanuló bármilyen okból alul teljesít, a fejlesztőpedagógus felmérést, pedagógiai megfigyelést készít a problémás területen. A felmérés eredménye alapján az osztályfőnök és a szülő felé javaslatot tesz a tanuló szakértői bizottsági vizsgálatára.
- A pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságához benyújtandó alapvizsgálati kérelmet az osztályfőnök és az érintett szaktanárok készítik elő.
- A vizsgálatról és a vizsgálat kimeneteléről a fejlesztőpedagógus tájékoztatja a szülőket.
- Az intézmény az alapvizsgálati kérelmet a szülő egyetértésével, aláírásával továbbítja a szakértői bizottságához.
- Az alapvizsgálat célja a tanulási nehézség vagy zavar megállapítása vagy kizárása, valamint a fejlesztési területek kijelölése.

8.1.2. Fejlesztő foglalkozások

- A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók részére egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat szervezünk fejlesztőpedagógus vezetésével.
- 1-8. osztályig azok a tanulók vehetnek részt a fejlesztő foglalkozásokon, akiknél a szakértői bizottság diagnosztizálja a tanulási nehézséget és fejlesztőfoglalkozásra jogosultnak nyilvánítja.
- A szakértői véleményben megjelölik a fejlesztendő területeket, illetve javaslatot tesznek a fejlesztést végző személyre. A fejlesztést a fejlesztendő képességtől függően fejlesztőpedagógus, logopédus, a korrepetálást és felzárkóztatást a tanítók illetve a szaktanárok végzik.
- Az 1. osztályos tanulóink a probléma felismerésétől a diagnózisig eltelt időben – ha van szabad hely - szülői beleegyezéssel, tanítói javaslatra járhatnak a fejlesztőfoglalkozásra.
- Minden fejlesztésre járó tanuló - a szakértői szakvéleményben javasolt fejlesztendő területek alapján - egyéni vagy csoportos fejlesztési terv szerint, egyéni haladási ütemben, sajátosan megválasztott módszerekkel, feladatokkal halad, abban az esetben is, ha csoportos foglalkozáson vesz részt.
- A foglalkozáson való részvételről, a fejlesztett területről a fejlesztőpedagógus elektronikus naplót vezet, amely egyben a Fejlesztési napló alapja.

8.1.3. Tanórai és tanórán kívüli fejlesztés

- A tanórákon korszerű tanítási módszereket és technikákat alkalmazunk.
- A tananyagot, az eszközöket differenciáltan tervezzük meg.
- Az egyéni különbségek figyelembe vételével differenciált feladatot adunk tanulóinknak.
- A tanulási technikák helyes alkalmazásának ellenőrzése, a kevésbé hatékony tanulási szokások korrigálása is a szaktanár, ill. a napközi / tanulószoba vezető feladata.
- Megengedjük a szakvéleményben felsorolt segédeszköz használatát a tanulónak a tanórákon illetve számonkéréskor, ha azt a szülő kérelmezte és azt az igazgató jóvá hagyta.
- A tanuló számára ideális számonkérési formát választunk, figyelembe véve a szakértői véleményben foglaltakat.
- Szaktanári korrepetálás: ösztönözzük a korrepetáláson való részvételt, fontosnak tartjuk a tanuló sikerélményhez juttatását.
- Szükség esetén logopédiai terápiára javasoljuk a diákokat, amely a szakszolgálatnál érhető el.

- Iskolapszichológus segít a diáknak, szülőnek, pedagógusnak, ha szükséges. A tanuló személyiség-fejlődésének elősegítése érdekében iskolai tanóra ideje alatt is szervezhető számára egyéni tanácsadás.
- Az órán minden lehetőséget megragadunk a pozitívumok kiemelésére, a motiválásra.
- Elismerünk és díjazunk bármilyen tantárgyhoz kapcsolódó tevékenységet (gyűjtés, pályázat, beszámoló).
- A családdal való rendszeres kapcsolattartás során segítünk a lehető legösztönzőbb szülői - nevelői attitűd kialakításában. (Rendszeres ellenőrzés, a tanulás felelőssége maradjon a gyereké, a gyerek elfogadása a problémákkal együtt, teljesíthetetlen szülői elvárások finomítása).

8.1.4. Felzárkózást segítő egyéb tevékenységek, feladatok

- Lehetőség szerint csoportbontások matematika, idegen nyelv és digitális kultúra tárgyakból felső tagozaton.
- Ha a tanulónak a szakértői véleménye alapján, bármilyen tantárgy vagy tantárgyrész minősítése, értékelése alóli felmentési javaslata van, és a szülő a tanév elején írásban kéri az intézmény vezetőjét a felmentés érvényesítésére, és azt az igazgató határozatban megállapítja, akkor fejlődését, tovább haladását érdemjeggyel nem értékeljük. Értesítőjébe, bizonyítványába FM bejegyzés kerül. Ha a szakvéleményben a felmentés mellett szöveges értékelést is előírnak, akkor a pedagógusok félévkor illetve a tanév végén szövegesen értékelnek.
- Az igazgatói határozat bejegyzésre kerül az elektronikus naplóban is.
- Együttműködünk a különböző területeken fejlesztést végző külső szakemberekkel, eszmecserét folytatunk a BTM-es tanulók előmenetelével kapcsolatban. Beépítjük a különböző területről jövő tudást a saját gyakorlatunkba, hogy ezáltal is eredményesebb munkát tudunk végezni.

8.2. Sajátos nevelési igényű tanulók integrációja, inklúziója

Sajátos nevelési igényű (SNI) az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látás, hallás), értelmi, beszéd fogyatékos, vagy több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Iskolánk integráltan neveli és oktatja a sajátos nevelési igényű tanulókat - az Intézmény szakmai alapidokumentuma alapján, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható: mozgásszervi

fogyatékos, beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő, enyhe értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos (hallási, látási) gyermek, tanuló.

Célunk: befogadó környezet kialakítása, ahol az egyéni szükségleteket figyelembe véve optimálisan fejlődnek a sajátos nevelési igényű tanulók.

A megvalósításhoz kapcsolódó együttműködés, tevékenységek

- A szakszolgálat szakvéleményében javaslatot tesz a fejlesztésben résztvevőkre, a fejlesztés területeire. Ez alapján alakul ki a SNI tanulót fejlesztő team, melynek tagjai lehetnek: integráló tanítók, tanárok, megfelelő szakos gyógypedagógus, logopédus, iskolapszichológus.
- Az SNI tanulót tanító pedagógusok a tanuló fejlesztésére év elején tantárgyi fejlesztési tervet készítenek a fejlesztőpedagógus és a gyógypedagógus segítségével.
- Alkalmazkodunk a tanulók eltérő képességeihez, eltérő viselkedésekhez.
- A tanórai tevékenységek folyamán a szakvéleményben foglalt javaslatokat beépítjük, a tanuló teljesítményét elemezzük, és szükség esetén megváltoztatjuk az alkalmazott eljárásokat, módszereket.
- Ha szükséges, módosítjuk, differenciáljuk az egyes tanítási tartalmakat.
- A szokásostól eltérő nagyobb mértékű tanórai differenciálást, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, pedagógiai eljárásokat alkalmazunk.
- A fejlesztési követelményeket a tanulók fejlődési üteméhez igazítjuk.
- A számonkérések alkalmával az értékelésben is törekszünk a differenciálás érvényre juttatására.
- A feladatmegoldáshoz, számonkéréshez szükséges időkezdvezményeket biztosítjuk, amelyet a szakvélemény alapján, a szülő kérésére az igazgató megállapított.
- Mindig előnyben részesítjük a tanuló számára legmegfelelőbb és a szakvéleményben javasolt számonkérési formát.
- A szakértői bizottság javaslata alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól a tanulót mentesíteni kell, ha a szülő ezt az intézmény igazgatójától írásban kéri és azt az igazgató határozat formájában tudomásul vette.
- Ha a tanulót tantárgy vagy tantárgyrész értékelés és minősítés alóli felmentésre javasoltak, és szöveges értékelést írtak elő számára, akkor előmenetelét szövegesen értékeljük. (Tanév közben,

félévkor és tanév végén is.) Ha nincs előírva szöveges értékelés, akkor az adott tantárgy értékelésekor: bizonyítványába /értékesítőjébe FM bejegyzés kerül, az igazgató határozat számával együtt.

- A fejlesztőpedagógus vezeti a tanuló külvét.

Az utazó gyógypedagógus szerepe, feladata az integrációban, inklúzióban

Az utazó gyógypedagógus valamely EGYMI munkatársa.

- Segíti a szakértői diagnózis értelmezését.
- Javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására.
- Segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről.
- Figyelemmel kíséri a tanuló haladását, részt vesz az eredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra.
- Együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait, segítséget nyújt a tantárgyi fejlesztési tervek elkészítéséhez a tanév kezdetén.
- Negyedévente egyéni fejlesztési tervet készít a tanítókkal/tanárokkal együtt.
- Rehabilitációs/rehabilitációs tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben - ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.
- A tanév kezdetén a fejlesztőpedagógusnak vagy koordinátornak átadja az egyéni fejlesztési terveket azon SNI tanulókról, akiknek gyógypedagógiai fejlesztését végzi.
- Részt vesz a sajátos nevelési igényű tanulóval foglalkozó pedagógusok team munkájában.
- A sajátos nevelési igényű tanulók szülei számára tanácsadást tart.
- Az egyéni fejlődési lapokat, betétíveket vezeti, tanév végén átadja befogadó intézmény igazgatójának.
- Tanulói portfóliót vezet, az év végén szöveges értékelést készít a szülők számára.

8.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- bármelyik szülője - önkéntes nyilatkozata alapján – alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- bármelyik szülője aktív korúak ellátására jogosult vagy álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges lakáskörülmények elégtelenek vagy korlátozottan biztosítottak (szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezet, félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás).

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az fenti pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, vagy nevelésbe vett gyermek, vagy utógondozói ellátásban részesül.

Célok

- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók körülményeinek megismerése, a hátrány okainak feltárása.
- Az iskolában felmerülő különböző térítési díjak csökkentése vagy ingyenessé tétele.
- Az érintett tanulók érzelmi biztonságának növelése az osztályközösségben, beilleszkedésük segítése.
- Az osztályközösség szociális érzékenységének növelése.
- Az érintett tanulók tanulmányi előmenetelének fokozott figyelemmel kísérése, segítése.
- Továbbtanulási esélyeik növelése.

A megvalósítást szolgáló tevékenységek

- Feltérképezzük a tanulók családi hátterét, a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett tanulókat, a három- vagy többgyermekes családokat regisztráljuk (személyes kapcsolatfelvétel a szülővel).
- Tájékoztatjuk az érintett gyerekek szüleit a támogatások rendszeréről, a különböző lehetőségekről (szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás).
- Támogatjuk a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók szüleinek segélykérelmét.
- Támogatjuk az önszervező, karitatív kezdeményezéseket (szülői munkaközösség).

- Az érintett gyerekeknek ajánljuk az egésznapos foglalkoztatást.
- A tehetséges tanulókat ösztönözzük a szakkörök munkájába való bekapcsolódásra.
- Társas, tanulási problémáik megoldására fokozottan odafigyelünk (osztályfőnök, napközi vezető, pszichológus).
- A tantárgyi korrepetálásokon a gyengén tanulókkal, a sokat hiányzókkal foglalkozunk.
- A hátrányos helyzetű tanulók versenyeztetése, versenyre felkészítése, önbecsülésük növelése fontos feladat.
- Fontos feladatunk a megfelelő pályaválasztás segítése.
- Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel védőnői koordinálása.
- A hátrányok leküzdése érdekében változatos szabadidős programokat szervezünk osztály vagy iskolai keretben (színház, kirándulás, múzeumlátogatás és sportrendezvények).
- Iskolán kívüli rendezvényeken, főleg szociálisan hátrányos tanulók vesznek részt.

A tevékenységek alapján elvárt eredmények:

- Hátrányos helyzetű tanulóink minél több olyan tevékenységben részt tudnak venni, amiben szeretnének.
- Minden hátrányos helyzetben lévő tanuló rendszeresen járjon iskolába, és ott jól érezze magát.
- A hátrányos helyzetű tanulók évfolyamismétlés nélkül végezzék el a 8 általánost.
- A hátrányos helyzetű tanulók érettségit adó intézményekben folytassák tanulmányaikat.

8.4. Iskolapszichológia

A munka középpontjába a gyerekek fejlődésének a nyomon követése, a csoport és az egyén jellemzőinek a megismerése áll. Lehetőség van az esetleges pszichés eredetű zavarok korai felismerésére, előrejelzésére, és szükség esetén illetékes szakemberhez irányításra. Elsődlegesen prevenciós feladat. Mindezzel segíti a pedagógiai munkát, segítése és a megelőzés a cél. Ez a törekvés számos területen megvalósítható.

Módszerek:

- megfigyelés

- konzultáció a pedagógussal
- konzultáció a szülővel
- diagnosztika
- tanácsadás

Az iskolapszichológus feladata:

Egyéni szinten:

- tanulás-módszertani segítségnyújtás,
- a személyes problémák megbeszélése,
- a tanulók személyiségének pozitív fejlesztése,
- a hátrányos helyzetű vagy egyéb okból problémás magaviseletű tanulók számára külön pszichológiai foglalkozások tartása,
- indokolt esetben az érintett szülővel megfelelő kapcsolatteremtés és tanácsadás.

Csoportszinten:

- személyiség- és közösségfejlesztő osztályfőnöki órák tartása,
- önismereti játékok és pszichológiai módszereken alapuló játékok tartása kis csoportokban,
- az osztályok felépítésének és működésének feltérképezése szociometriai és egyéb vizsgálatokkal,
- pályaorientációs foglalkozások tartása a végzés előtt álló tanulók részére.

Iskolai szinten:

- a pedagógiai nevelőmunka segítése érdekében előadások, szakmai konzultációk tartása az iskola nevelőtestületének,
- részvétel a szülői fórumokon,
- kapcsolattartás az iskola oktató-nevelő munkát végző munkatársaival a szakmai feladatok ellátása érdekében,
- kapcsolattartás a fejlesztő team tagjaival.

8.5. A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.

A tehetséggondozás színterei az általános iskolában

A tehetség a képességek halmozódása és egységbe szerveződése, amely gyakorlás esetén az átlagosnál magasabb szintű teljesítményt eredményez.

A tehetséggondozás iskolánkban megvalósuló pedagógiai gyakorlata: *gazdagítás, dúsítás* - a tehetséges gyermekek többségi integrált osztályokban tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek.

8.4.1. A tanítási óra szervezésében kínálkozó lehetőségek

- Differenciált óravezetés
- Az egyéni igényekhez, haladási tempóhoz igazodó feladatadás
- Páros, csoportos tanulásszervezési eljárások
- Individualizált munka
- Kooperatív technikák alkalmazása
- Projektmunka
- Csoportbontás

A csoportbontás lehetőségei fajtái

Az idegen nyelv oktatása lehetőség szerint már első osztálytól kezdve évfolyam szintű csoportbontásban történik. A matematikát 5-8. évfolyamon tanítjuk csoportbontásban. A *digitális kultúrát* és a *technika és tervezés* tantárgyat az 5-8. évfolyamon lehetőség szerint csoportbontásban tanítjuk.

3-4. évfolyamon a digitális kultúra tantárgyat lehetőség szerint a matematika vagy a magyar nyelv és irodalom tantárggyal bontásban tanítjuk.

○ Differenciált csoportalakítás

Szükség szerint és a lehetőségek függvényében egyéb szaktárgyi órákon (pl. magyar, történelem) egy évfolyam tanulói az osztálykerettől eltérő csoportban, egyéni haladási igényeikhez jobban igazodó bontásban tanulhatnak. A bontás évfolyamszinten történik, a kialakított csoportok száma megegyezik az évfolyamon lévő osztályok számával.

○ Emelt óraszámú csoportokat képezünk:

– matematikaórákon

Felső tagozaton minden évfolyamon megszervezzük az emelt óraszámú matematikaoktatást. Évfolyamonként eggyel több csoportban oktatjuk a matematikát, mint ahány osztályunk van. A

kiemelt csoportban folyik a matematikában tehetséges, érdeklődő tanulók oktatása. Ezzel az 1968 óta működő matematika tagozat hagyományait megőrizzük.

– ***idegennyelvi órákon***

Az idegennyelv emelt óraszámú oktatása ötödik évfolyamtól kezdődik - ezt megelőzően első – negyedik évfolyamon játékos nyelvtanulásban vehetnek részt a tanulók. Kiemelt jelentőségű az emelt óraszámú, csoportbontásban oktatott francia nyelvi képzés.

Célunk, hogy a nyolcadik osztály végére minél több tanuló tudása megfeleljen az alapfokú nyelvvizsga követelményeinek.

Emelt óraszámú oktatásunk révén nemzetközi kapcsolatok alakítására törekszünk. A Francia Intézettel hosszú ideje tart együttműködésünk. Igény és lehetőség szerint – a francia emelt óraszámú oktatásban részt vevő diákok számára franciaországi tanulmányi utat szervezünk, angolul tanuló diákjaink Anglia különböző tájaival ismerkedhetnek meg szervezett tanulmányút során. A Gárdonyi-pályázathoz, Gárdonyi-projekthez kapcsolódóan lehetőséget biztosítunk idegen nyelvű pályamunkák elkészítésére.

8.4.2. A tanórához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek

- Önálló vagy szabadon választott házi feladatok egyéni kiválasztás alapján (pl. kiselőadás megtartása),
- Szakirodalom gyűjtése, ajánlása,
- Önálló problémamegoldást igénylő feladatok,
- Fantáziafejlesztő feladatok, játékok,
- Összefüggő, nagy lélegzetvételű feladatok elkészítése,
- Különleges, szokatlan, a kreativitást fejlesztő kérdések megválaszoltatása;

8.4.3. A tanórán kívüli fejlesztés lehetőségei

- **Szakkörök** (az igények és a lehetőségek függvényében)
 - matematika (1.2.3.4. évfolyamon),
 - idegennyelvi,
 - középiskolai előkészítők,

- digitális kultúra,
- énekkar,
- művészeti, kézműves;

○ **Versenyek**

A versenyeztetés a tehetséges diákok fejlesztésének egyik nélkülözhetetlen eszköze iskolai, kerületi, fővárosi, országos szinten egyaránt. Az iskolai pályázatok, vetélkedők a tehetségkutatás formái is lehetnek, de a közvetlen iskolai környezetben való megméréstetés, a külső értékelés segíti az önismeret differenciálódását és a tanári munkát.

A versenyeztetés lehetőségei:

- tanulmányi - tantárgyi versenyek,
- levelezős, online feladatmegoldók,
- kulturális versenyek,
- sportversenyek,
- tradicionálisan a Gárdonyi-pályázat, Gárdonyi-projekt

○ **Egyéb lehetőségek**

- kirándulások, táborok, erdei iskola,
- intézménylátogatás,
- pályázat;

8.4.4. További feladataink a tehetséggondozás területén

- Pedagógiai helyzetek teremtése a tehetség felismerésére
- Készségtárgyak esetében is a lehetőség megteremtése
- Sokfajta tevékenységforma felkínálása
- Pozitív megerősítés, sikerélményhez juttatás
- Az önművelés képességének kialakítása
- Pályázati munkák szorgalmazása
- Projektfeladatok kidolgoztatása

8.4.5. Az ösztönzés eszközei

- Díjazottak, legjobbak, büszkeségeink eredményeinek nyilvánossá tétele (faliújság, honlap),
- Kiállítások szervezése a tanulók munkáiból,
- Tantárgyanként és évfolyamonként a legjobbak jutalmazása oklevéllel és jutalomkönyvvel,
- Legjobbak kirándulásának megszervezése;

9. A tanulók részvételi joga az intézményi döntési folyamatokban

9.1. A diákönkormányzat működése

A tanulók, a tanulók érdekeinek képviselőit diákönkormányzatot hoznak létre, amely felnőtt vezető irányításával működik. A DÖK tagjai lehetnek az iskolával tanulói jogviszonyban álló, a diákmozgalomhoz egyénileg, vagy csoportosan csatlakozó tanulók. Az iskolai diákönkormányzat tevékenységét saját szervezeti és működési szabályzata szerint folytatja. A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

9.2. A diákönkormányzat jogosultságai

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai, diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt,

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához, (Ötleteikkel és szervező munkával segítik az iskolai szabadidős programok valamint a nevezetes napok lebonyolítását.)
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

10. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartása formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

- Az iskola elsősorban az osztályfőnök és az osztályban tanító pedagógusok közvetítésével folyamatosan tájékoztatja a tanulót és a szülőt. Rendszeresen kikéri a szülői és a diákszervezetek véleményét, várja és figyelembe veszi javaslataikat, felméri igényeiket. Minden kérdésben, melynek anyagi vonzata van, a szülői szervezet dönt.

10.1. A kapcsolattartás folyamatos módjai

Szóban:

- szülői értekezleteken (év elején, a félév végén, a pályaválasztást megelőzően 7. és 8. osztályban, rendkívüli esetekben),
- fogadóórákon (félévenként egy alkalommal minden pedagógus részvételével, hetente előre egyeztetett időpontban, előzetes megbeszélés alapján),
- családlátogatások alkalmával, ha szükséges.

Írásban:

- az elektronikus ellenőrzőn keresztül folyamatosan a tanuló tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról, viselkedéséről, szorgalmáról,
- levélben,

- hivatalos értesítésben,
- a gyermek üzenő füzetében (elsősorban az alsó tagozaton).

10.2. A kapcsolattartás speciális területei

- nyitott kapuk napja az iskolában folyó pedagógiai munka bemutatása céljából,
- az iskola leendő első osztályos tanulóinak szüleit sokrétűen és részletesen tájékoztatjuk (iskolaplakát, szórólap, nyílt napok, bemutató órák, az iskola megtekintése igény szerint),
- az intézményi tanács ülésein, a szülői fórumokon (az osztályok szülői szövegíróinak értekezlete, szülői választmány működtetésével),
- meghívás iskolai - és osztályszintű rendezvényekre (klubdélután, kirándulás, műsoros rendezvény, sportnap, Ovi-suli Klub stb.),
- a szülők részvétele az iskolai ünnepélyeken (Gárdonyi-nap, ballagás, évnyitó, évzáró stb.),
- szakkörök, klubok munkájának bemutatása nyílt foglalkozásokon, kiállításokon,
- tájékoztatók (pl. a következő tanévre szükséges eszközökről, tankönyvekről a megelőző tanév végén, illetve a honlapon).

10.3. A Budapest XIII. Kerületi Gárdonyi Géza Általános Iskola partnerei

Szülők

Szülői munkaközösségek
Szülői szervezet

Tanulók

Az iskolával jogviszonyban
álló tanulók

Nevelési Intézmények

Óvodák, Partneriskolák
Középiskolák
Zeneiskola

Nevelőtestület

Pedagógusok
Munkaközösségek

Sportegyesületek

Vasas SC Kosárlabda
Honvéd SE
Baráti Bórlabda
Négy Muskétás
Vitalitás Tánc SE
Hanami Karate SE
Csata Diáksport SE
Építők Margitszigeti Diák
Kajak Klub

Fenntartó

Közép-Pesti Tankerületi
Központ
XIII. ker. Önkormányzat

Szakmai szervezetek, intézmények

Gyermejkölési Szolgálat
Családsegítő Központ
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat
XIII. ker. Tagintézménye
OH – Budapesti Pedagógiai Oktatási
Központ
Iskolaorvos, egészségügyi szolgálat

Helyi sajtó, média

Hírnök újság
Téma újság
TV13
Közép-Pesti
Képeslap

Az iskola érdekében működő szervezetek

Intézményi Tanács
Értünk, Egészséges Fejlődésünkért
Alapítvány

Cégek, támogatók

Egyházak, Civil szervezetek
Volt szülők, tanítványok

Kulturális intézmények, szervezetek, oktatási műhelyek

AJAMK, RAM, Angyalföldi Gyermekeház,
Újlipótvárosi Klubgaléria, Helytörténeti Gyűjtemény,
Vígsház, Kolibri Színház, Pozsonyi Pagony Játsszóház,
Pozsonyi Piknik Egyesület, Francia Intézet, Múcsarnok
Petőfi Irodalmi Múzeum, Szabó Ervin Könyvtár,
Magyar Természettudományi Múzeum,
Noha Stúdió, Logischool Nyugati, Overtones Zeneiskola
Óbudai Danubia Zenekar, Filharmónia Magyarország

10.4. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- partnerközpontú működés - a nevelő és oktató munka segítése a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézmény-fenntartó és az intézmény működésében érdekelt más szervezetekkel való együttműködés továbbfejlesztése, új kapcsolatok kialakítása – helyi önkormányzat, történelmi egyházak, sport és kulturális szervezetek, intézmények,
- az iskola közvetlen környezetében lakókkal, ott működő szervezetekkel való együttműködés lehetőségeinek aktivizálása – a környezet ápolása, tisztán tartása, megújítása, kulturális- és sportprogramok, akciók, gyűjtések megvalósítása,
- az iskola helyzetének, céljainak, feladatainak, terveinek és az elért eredményeknek bemutatása a környezet felé - iskolai honlap, tanévnyitó- záró ünnepélyek, tájékoztató értekezletek,
- az osztályközösségek tájékoztatása faliújságon, iskolarádión, iskolaújságon keresztül a DÖK munkájáról, feladatvállalás, ügyeletesi munka segítése, a tanulókat érintő valamennyi kérdésben a véleménynyilvánítás fórumainak megteremtése, működtetése,
- a szülők bevonása az iskola működtetésével kapcsolatosan felmerülő gondok megoldásába (kísérés, fénymásolás, gépelés, kisebb javítások, mesteremberek listája, pályázatok készítése).
- olyan közös rendezvények, melyeken a pedagógusok, a szülők és a gyermekek együtt vesznek részt, közös előkészület után (pl.: Pozsonyi Piknik, sportnap, farsang, kirándulások, műsoros rendezvények, karácsonyi és egyéb évközi programok),
- szülői fórumok, élménybeszámolók, szülőkkel való találkozók szervezése.

11. Vizsgák, alkalmassági vizsga szabályai, szóbeli felvételi követelmények

Az első osztályosok számára sem felvételi, sem alkalmassági vizsgát nem tartunk.

A felsőbb évfolyamra érkező tanulókat a hozott bizonyítvány alapján soroljuk a megfelelő osztályfokba.

Az új tanulók matematika, anyanyelvi és nyelvi csoportba sorolását tudásszintjük felmérése, értékelése után véglegesítjük.

12. A tanuló felvételének, átvételének helyi rendje

Az első évfolyamra való beiskolázást megelőzően változatos programokat szervezünk az óvodások számára az iskola megismertetése érdekében.

A jövőendő első osztályosok számára a kormányhivatal által központilag meghatározott beiratkozási napokon biztosítunk lehetőséget a jelentkezési lapok kitöltésére és leadására. A jelentkezés során be

kell mutatni a gyermek **születési anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát**, a gyermek lakcímkártyáját és TAJ kártyáját illetve – ha van – a szakszolgálat szakértői véleményét BTMN/SNI státuszról, és a szülő személyazonosítására alkalmas, lakcímet igazoló hatósági igazolványt. Iskolánk honlapjáról letölthetők a kitöltendő dokumentumok. Tájékoztatjuk az iskolánkba készülő gyermekek szüleit a beiratkozás lehetőségeiről, preferálva az online jelentkezési módot. A személyes megjelenés ebben az esetben is szükséges.

A benyújtott jelentkezések beérkezése és a tankerületi egyeztetés után az igazgató a döntésről elektronikus határozat formájában értesíti a szülőket.

Kötelező felvételt biztosító iskola vagyunk azon tanuló számára, akik a Tankerület által meghatározott és közzétett körzetlista szerint életvitelszerűen az iskola körzetében laknak és ezt igazolni tudják. A körzetes tanulók elhelyezését követően megmaradó helyekre elsősorban az intézmény specialitásait választó körzeten kívülieket vesszük fel. Az ezek után fennmaradó helyekről szükség esetén sorsolással döntünk. Ez esetben az alábbi sorrendben előnyt élveznek:

1. a szakértői véleménnyel rendelkező SNI /BTMN státuszú tanulók,
2. a különleges helyzetű tanulók.

Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló

- szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékossgal élő, vagy
- testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
- az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

A jogszabályban felsoroltakon kívül az iskola különleges helyzetnek tekinti az intézményi specialítások választását.

A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meghívjuk.

A felsőbb évfolyamokra érkező lakhely szerint körzetes tanulók felvétele adott évfolyamra különbözeti vizsga nélkül történik. Körzetes tanulónak számít az a tanuló, aki családjával az iskola körzetében bejelentett lakcímen, életvitelszerűen tartózkodik. Az osztályba sorolásról az igazgató a létszámokat figyelembe véve dönt. A nem körzetes tanuló átvételéről az igazgató a leendő osztályfőnökkel való egyeztetést követően dönt.

Amennyiben az érkező tanuló más idegen nyelvet tanult, mint amire iskolánkban lehetősége van, a tananyag és követelmények meghatározásával, alkalmankénti konzultációval, a tudásszintjéhez legközelebb álló nyelvi csoportba sorolásával, félévkor az osztályozás alóli felmentéssel segítjük az önálló felzárkózásban - ha a korábban tanult idegen nyelvet vendégtanulóként más intézményben nem tudja folytatni.

III. HELYI TANTERV

1. Óraterv

1.1. A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

Iskolánk a hatodik évfolyamon választható **Hon- és népismeret** (történelem keretén belül) tantárgyat tanítja.

Hetedik évfolyamon a Dráma és színház tantárgy követelményeit projekthét keretében, tömbösítve teljesítjük.

	1	1 BGC	2	3	4	5	6	7	8
Magyar nyelv és irodalom	7+0,5	8	7+0,5	5+1	5+1	4	4	3	3+1
Matematika	4+0,5	5	4+0,5	4	4+1	4+0,5	4	3+1	3
Idegen nyelv	1		1	1	2	3+0,5	3+1	3+1	3+1
Történelem						2	2	2	2
Hon- és népismeret							1		
Állampolgári ismeretek									1
Etika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret				1	1				
Természetismeret						2	2		
Kémia								1,5	1,5
Fizika								1,5	1,5

Biológia								1,5	1,5
Földrajz								1,5	1,5
Ének	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Dráma és színház*									
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki						1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra				1	1	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	2	1	1	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	24	25	28	28	30	30
Összesen	24	24	24	24	25	28	28	30	30

1.2. A kötelező és a szabadon választható tanórai foglalkozások, és óraszámuk

- Amennyiben egy évfolyamon 3 osztály működik, igény és lehetőség szerint két-két csoportban nivóbontásban tanítjuk emelt óraszámú matematikát és az idegen nyelvet.

1.3. A választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a szakos ellátást. A tantárgyfelosztásban törekszünk arra, hogy minden pedagógus számára biztosított legyen a törvény által előírt heti kötelező tanítási óra vagy egyéb foglalkozás. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására általában nincs lehetőség.

Pedagógiai Programunk szerint szabadon tervezhető a matematika és az idegen nyelv. Szabadon választhatók továbbá a különböző szakkörök, illetve a középiskolai felvételi előkészítők a 8. évfolyam számára magyar nyelv és irodalom és matematika tárgyakból. A szabadon választott foglalkozásra egész évben – felvételi előkészítő esetében egész félévben - járni kell.

1.4. A kötelezően választandó és szabadon választható tantárgyakra és foglalkozásokra jelentkezés szabályai

A kiválasztott kötelezően választandó tanórákon való részvétel minden tanuló számára kötelező. Az iskolába való jelentkezéskor a szülő és a tanuló tájékoztatást kap a lehetőségekről. A beiratkozással elfogadja az óratervet.

Alsó tagozaton a játékos nyelvoktatásra először az első évfolyamra való beiratkozáskor jelentkezhet a szülő. Az első tanév első hónapjának végén a tanító és nyelvtanár, a fejlesztő pedagógus véleményét figyelembe véve kiszűri azokat a gyerekeket, akiknek érzékelhető nehézségeik vannak a tanulással.

Emelt óraszámú matematikaoktatás

Az ötödik tanév elején az előzetes csoportba sorolás a tanítók véleménye alapján a tanulók szintfelmérő dolgozatot írnak. Amennyiben teljesítményük 80% felett van, 5. évfolyamtól tanulmányaikat az emelt szintű matematika csoportban folytathatják.

Normál és emelt szintű csoport között átjárás lehetséges év elején, ha a tanuló előmenetele ezt megengedi: szaktanári javaslatra, támogatással, különbözeti teszt megírását követően. A csoportváltoztatásról a szaktanárokkal konzultálva az igazgató dönt. Új tanuló esetén az emelt

szintű csoportba való bekerülés a beiratkozást követő szintfelmérés eredménye alapján lehetséges.

Az etika / hit és erkölcsstan választhatósága

Az iskolában a 2013-14. tanévtől felmenő rendszerben került bevezetésre az etika/hit- és erkölcsstan tantárgy tanítása. Adott tanév 1. osztályába lépő gyermekek szülei választhatnak, hogy gyermekük etika vagy hit és erkölcsstan tanórán vegyen-e részt. A választás által az 1-8. tanév folyamán az etika óra helyett választott, az országgyűlés által elismert egyházak és azok belső egyházi jogi személye által szervezett hit- és erkölcsstan óra a tanuló számára kötelező tanórai foglalkozássá válik, - lehetőség szerint - az órarendben az erkölcsstan órával egy időben rögzítve szerepel. Az etika / hit és erkölcsstan választása írásbeli nyilatkozattétellel történik, és legalább egy tanévre szól. A jelentkezési lapot az első választás alkalmával a beiratkozáskor adhatja le a szülő. Ezt követően a módosításra az adott tanév május 20-ig leadott nyilatkozattal van lehetőség, mely módosítás a következő tanévtől lép érvénybe. Ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, akkor az iskola a tanuló számára az erkölcsstan tantárgy oktatását szervezi meg.

A tanórán kívül szervezett foglalkozásokra a tanulók szabadon jelentkezhetnek. A választott foglalkozásra egész évben járni kell.

1.5. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontásban tanulják tanulóink a feltételek fennállása esetén a következő tantárgyakat:

- Alsó tagozat: idegen nyelv, digitális kultúra, matematika vagy magyar nyelv és irodalom
- Felső tagozat: idegen nyelv, matematika, technika és tervezés, digitális kultúra

Idegen nyelvből és matematikából a csoportokat évfolyam szinten alakítjuk ki. Az osztálylétszámoktól függően eggyel vagy kettővel több csoportot alakítunk ki, mint amennyi az évfolyamon működő osztályok száma. A csoportok közül matematikából és idegen nyelvből 3 osztály esetén - ha van rá igény - két-két emelt szintű csoport működhet. A többi csoportot képességek szerint bontjuk.

Felső tagozaton a technika életvitel és gyakorlat és digitális kultúra tantárgyakat a matematikával azonos bontásban tanulják a gyerekek.

A tanórákon kívüli egyéb foglalkozásokat a tanulók igényei szerint szervezzük.

2. A tankönyvek kiválasztásának szempontjai

- Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközökről és tankönyvekről a nevelők szakmai munkaközösségei döntenek, az iskola helyi tanterve alapján.
- Az alkalmazott tankönyvek, segédletek kiválasztása során az egyéni választást tartjuk meghatározónak. Azonban – a pedagógus szabadságát nem sértve – figyelembe vesszük:
 - szerepeljen a minisztérium által kiadott tankönyvjegyzéken,
 - feleljen meg a NAT-nak, a kerettanterveknek és a didaktikai szempontoknak,
 - az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint valamennyi tanulónak biztosítható legyen,
 - mérsékelt legyen az ára,
 - biztosítsa az egymásra épülést, a folyamatosságot;
 - keressük az új, hatékony tananyag-közvetítő formákat, amelyek segítenek a problémák megoldásában, elősegítik a könnyebb megértést;
- Az ingyenes tankönyvellátást, illetve a támogatás mértékét a mindenkor hatályos jogszabály határozza meg.
- Tankönyvként a tankönyvjegyzékben szereplő – hivatalosan tankönyvvé nyilvánított - tankönyv alkalmazható;
- Tanítási év közben a meglévő tankönyvek nem változtathatók meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.

A következő tanítási évre kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév júniusában tájékoztatjuk. A tankönyvek beszerzési lehetőségéről a helyben szokásos módon és a honlapon keresztül kapnak értesítést a szülők.

3. Egésznapos iskola

3.1. Egésznapos nevelés, oktatás programja

Az 1-3. évfolyamon valamennyi osztály egész napos oktatási formában működik. Az egész napos iskola egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességeihez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulónak a pihenés, kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét.

Az egész napos iskola során a tanulók életkori sajátosságait, teherbírását is figyelembe véve, a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezzük meg. A nap során 7³⁰– 16⁰⁰ között váltják egymást a tanítási órák, a tanulási képességekhez igazított tanórákra való felkészülés, a pihenést szolgáló szabadidős programok.

Az egész napos iskola keretein belül biztosítjuk:

- a kötelező tanórai foglalkozásokat,
- a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében,
- a választható játékos idegen nyelvi foglalkozásokat,
- a matematika tehetséggondozást,
- az egyéni vagy csoportos fejlesztést,
- az iskolai étkeztetésben való részvétel lehetőségét,
- önálló munka keretében a segítségnyújtást a házi feladatok elkészítéséhez,
- a tankönyvek, füzetek és más tanulói felszerelések biztonságos iskolai tárolását.

Ez a tanulásszervezési forma lehetővé teszi mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás sajátos tevékenységeit, így támogatva a képességfejlesztés hatékony pedagógiai eljárásait.

Az egyéni eltéréseket is szem előtt tartva törekszünk az egészséges életrend kialakítására, az iskolába kerülő gyermek terhelésének fokozatos optimalizálására, a tanulás és játék-szabadidő arányos váltakozására. Az egész nap során fontos, hogy a gyermek életében rendszer legyen, hiszen a rendszeresen ismétlődő tevékenységekhez, programokhoz könnyebben tud alkalmazkodni. A tanórai és tanórán kívüli foglalkozások beosztása rugalmasan kezelhető keret, mely a gyermekek testi-lelki terhelhetőségétől függően változtatható.

Az egész napos iskola közösségteremtő erejével kiegészíti a család szocializációs szerepét. Kiemelt feladatként kezeljük a szociális kompetenciák fejlesztését. A hét beszélgető körrel kezdődik, ahol mesélhetnek magukról. A tanítási órák 45 percesek, de ezt az időtartamot fokozatosan, a tanítási órák belső arányainak változtatásával, gyakran mozgásos lazító játékok beiktatásával érjük el.

Az önálló tanulás részben délelőtt, részben délután történik. Az eltérő tanulási tempó miatt differenciált feladatadással törekszünk arra, hogy valamennyi tanuló számára hasznos, sikerélményt nyújtó tapasztalat legyen a tanulás. A délelőtti és a délutáni időszakban is

rendszeresen van szabadidő, mely a kikapcsolódást, a tanóra fegyelmeiből való oldást teszi lehetővé.

A szabadidő eltöltésének lehetőségei: levegőn való mozgás, szakkörök, tehetségfejlesztő és kiscsoportos fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, könyvtárlátogatás, játék, kézműves foglalkozások. Az egész napos iskola lehetőséget nyújt az osztályközösségek számára, hogy a szülői közösség támogatásával rendszeres színház és múzeumpedagógiai programokkal, úszás vagy más helyszínen történő sportprogramok beiktatásával gazdagítsák programjukat.

Az egész napos iskola nagymértékben megkönnyíti a gyermekek, szülők mindennapjait, hiszen elkerülhető az igen megterhelő mindennapos táskacipelés, egyenletesebb terhelést biztosít, a gyermek az iskolában – tanítói segítséggel – tanul meg tanulni.

Két tanító dolgozik a gyerekekkel, megosztva egymás között a tantárgyakat, így a házi feladatokat az adott tantárgyból a tárgyat tanító pedagógussal készítik el a gyerekek. A tanítók az egész napos iskolában a tanórai foglalkozásokon túl a következő órára való felkészülést is segítik. Ez nagyon sok előnnyel jár, hisz a tanító azonnali visszajelzést kap az elsajátítás mértékéről, az esetleges hibákról, és ezek alapján azonnal korrigálhat. Mindkét tanító látja a gyermeket az irányított és az önálló tanulás folyamatában. A tanulás tanítása során a tanulók gondolkodását és együttműködését komplex módon, cselekvéses, kooperatív módszerekkel, modern tanulásszervezési eljárásokkal kívánjuk fejleszteni. A cél, hogy a gyerekek képessé váljanak az önálló ismeretszerzésre, szövegfeldolgozásra, lényegkiemelésre, vázlatírásra, tudásuk megosztására, egymás segítésére.

3.2. Az egésznapos nevelés

A 4-8. évfolyam számára a délelőtti tanítási órákat követően tizenhat óráig tartó egyéb foglalkozásokat tartunk, amelyen a tanulók részvétele a törvényi előírásnak megfelelően kötelező. Az igazgató a szülő kérelmére felmentheti a tanulót az iskolában tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól.

Az iskola egész napos nevelés keretében szervezett egyéb foglalkozási kínálata:

- énekkar, szakkörök, érdeklődési körök, tantárgyi klubok, amelyek az egyéni képességek kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását támogatják,
- kiscsoportos fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások, amelyek a lassabban haladó tanulók felzárkóztatását, az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó hiányok pótlását teszik lehetővé,

- sportkörök - tagja lehet az iskola bármely tanulója, a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítják a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanuló felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre,
- felvételi előkészítő foglalkozások a 8. évfolyam tanulói számára;
- napközi otthon és tanulószoba a 4-8. évfolyamos tanulók számára

Az egyes korcsoportokhoz tartozó tanulók számára állandó csoportokat szervezünk.

Az egész napos nevelés figyelembe veszi a tanulók belső igényeit, és erre alapozva tervezi programjait. A napirend megfelelő arányban tartalmazza:

- a tanórákon szerzett ismeretek elmélyítését, gyakorlását, a következő tanítási órára való felkészülést szolgáló önálló tanulást, (a tanulási idő a 4. osztálytól legfeljebb 60 perc)
- a szabad mozgásból, levegőzésből adódó szabadidős és spontán játék- tevékenységeket,
- a szervezett kulturális vagy manuális foglalkozásokat, csoportközi foglalkozásokat (a szabadidős tevékenységeket e célra kidolgozott terv szerint működtetjük, a csoportközi foglalkozásokon a gyerekeknek lehetőségük van arra, hogy szabadon válasszanak a számukra kedves tevékenységek közül).
- diákétkeztetés lehetőségét - tanulóink igény szerint napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna) részesülhetnek;

Kiemelt feladat a tanulók egészséges életmódjának kialakítása, az önállóság, önkiszolgálás készségének fejlesztése, a szabadidővel való tudatos gazdálkodás képességének elsajátítása, a tanulók társas kapcsolatainak fejlesztése, támogatása, a tanulás tanítása, a tanulási technikák megtanítása. Az egész napos munkában a tapasztalás, a láttatás, a cselekedtetés, az önálló ismeretszerzés, önálló véleménynyilvánítás kiemelt szerepet kap, ezek elősegítik a tanítási órákra való felkészülést. Fontos teendőnk az együttműködés lehetőségeinek felismertetésével, a társakhoz való viszony mélyítése, pozitív tanulási légkör kialakítása.

3.3. BGC Angol Iskolai Program

2023 szeptemberétől angol-magyar kétnyelvű képzést biztosítunk az Amerikai napközi Kft. közreműködésével. A kéttannyelvű osztályokban a diákok délelőtt a Kerettanterv alapján tanulnak, míg az angol nyelvű képzés a délutáni időszámban valósul meg. A napközis foglalkozásokat a Boys and Girls Clubs of (BGC) Hungary angol anyanyelvű lektorai és magyar pedagógusok vezetik. A BGC Nyelvi Program egyediségét és hatékonyságát bizonyítja,

hogy 2014-ben elnyerte az Európai Nyelvi Díjat, mely a nyelvoktatás köreiben a legnagyobb szakmai elismerés.

A BGC program szerint működő osztályokban az első kötelezően tanulandó idegen nyelv a francia, melynek oktatása a második évfolyamon kezdődik. Az első kötelező idegen nyelv heti óraszámja megegyezik az iskolaotthonos rend szerint működő osztályok heti óraszámával. Ez a kiegészítés az óraháló módosítását is magával vonzza.

4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A gyermekeket az óvoda játékközpontú légköréből fokozatosan vezetjük át az iskola szabályozottabb ismeretszerző tevékenységeibe.
- A nevelési-oktatási folyamat kezdetén feltárjuk a tanulók előzetes ismereteit, tájékozottságát, lehetőséget adunk az esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére. Ennek legfontosabb eszköze az 1. évfolyamon a 6 hetes megfigyelési időszak, valamint az újonnan érkezett tanulók ismereteinek feltérképezése.
- A tanulók között tapasztalható jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket a lehetőségekhez képest csökkentjük.
- A tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, ha szükséges szakértői bizottsághoz továbbítása;
- Az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és pedagógiai eszközökkel történő kezelése.

4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítanunk az iskolán kívüli és az iskolai munkában egyaránt.
- A tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- Tudatosan fejlesztjük az önálló tanulás képességét.
- Emelkedő elvárásokkal készítjük tanulóinkat teljesítményük növelésére.

4.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása;
- A tanórák változatos szervezésével a készségek, ismeretek, tudástartalmak további bővítése, az attitűdök alakítása, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás mélyítése, megszilárdítása;
- Alapképességek és -készségek kialakítása, a tanuláshoz való pozitív viszony megerősítése;
- Az együttműködési készség fejlesztése, az osztályközösség erősítése.

4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése;
- Az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása;
- A pályaválasztás segítése, pályaaorientációs tevékenység;
- A tananyag feldolgozása induktív és deduktív módszerekkel;

4.5. Valamennyi évfolyamon megvalósítandó feladatok

- Az egyénre szabott tanulási követelmények megteremtéséhez szükséges feladataink:
 - a képességek megismerése,
 - a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása,
 - a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményének, tehetség jegyeinek feltárása;
- Csoportmunka alkalmazása, mint a személyiség- és közösségfejlesztés kiemelt eszköze;

- Motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása:
 - frontális osztálymunka,
 - csoportmunka,
 - páros munka,
 - együttműködő (kooperatív) tanulási technikák;
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési - értékelési eljárások alkalmazása;
- Tanulás-módszertani ismeretek folyamatos közvetítése;
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

4.6. Projektek, témahetek

Intézményünk mindennapi oktatási gyakorlatában egyre inkább megjelennek az újszerű tanulásszervezési eljárások. A tanév során az egyes szakórai tevékenységektől kezdve az intézményi szintű megvalósulásig jelen vannak a projektfeladatok. A tanév során több projektnapot tartunk, melyek többsége a jeles napok köré szerveződik:

- karácsonyi ünnepkör – Mikulás napi projekt
- Víz világnapja, Föld napja – projektnapok
- Gárdonyi – projekt.

A Gárdonyi-projekt az iskolában zajlik, amikor meghatározott feladatok megalkotására szerveződnek a gyerekek munkacsoportokba osztály, évfolyam és /vagy tagozati szinten.

A további projektnapokon az iskolán kívüli ismeretszerzés és munkálkodás lehetőségét kínáljuk osztály és/vagy évfolyam szinten.

Törekszünk a tanév során lehetőségeinkhez mérten a Témahetek programjaiba is bekapcsolódni.

Minden esetben a projektnapok a produktumok bemutatásával (prezentáció, plakát, kisfilm...stb.) zárulnak.

5. A magasabb évfolyamra lépés szabályai

Az 1-2. évfolyamot egy tanítási szakasznak tekintjük. Számolva azzal, hogy az iskolába lépő gyermekek és fejlődési ütemük között jelentős eltérések lehetnek, a második évfolyamra lépés feltételeit rugalmasan, a gyermek mindenkor érdekeit figyelembe véve határozzuk meg. Indokolt esetben (tartós hiányzás, a pedagógus vagy a szakértői bizottság javaslata, a szülő kérése) a tanuló az első évfolyamot megismételheti.

Második évfolyamtól a magasabb évfolyamra lépés feltétele, hogy a tanuló az előírt tantervi követelményeket legalább elégséges minősítéssel teljesítse.

5.1. A tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó szabályok

A tanulmányok alatti vizsgákat a tanulók vizsgabizottság előtt teszik.

A vizsgabeosztást és a vizsgabizottságot az igazgatóhelyettes állítja össze.

A vizsgafeladatokat a szakmai munkaközösség állítja össze, a tanuló vizsga eredményét a vizsgabizottság állapítja meg.

- Minden vizsga írásbeli és/vagy szóbeli vizsgarészből állhat.
- A vizsgák időpontjait az iskola a munkatervben, a tanév helyi rendjében rögzíti és arról a szokásos módon tájékoztatja a tanulókat, ill. a szülőket.
- A vizsgák során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló szakvélemény, vagy szakértői vélemény alapján kapott, azokat a szülő kérelmezte, és az igazgató a jogosultságot megállapította.
- Az elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az intézmény nem a PP-ben meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.
- Az egyes tantárgyak évfolyamonkénti követelményeit a helyi tanterv tartalmazza.

Osztályozó vizsgák

Bizonyos kivételekkel egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

- Osztályozó vizsga szervezendő:
 - ha a tanulót felmentették a foglalkozáson való részvétel alól,

- ha a tanulónak engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
 - mulasztások miatt előírt esetben,
 - egyéni munkarend esetén,
 - egyéb jogszabályi esetekben.
- Osztályozó vizsga a tanév során bármikor megszervezhető.
 - Osztályozó vizsga bármely tantárgyból tehető.
 - Az osztályozó vizsga tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelményeit a helyi tanterv melléklete tartalmazza.

Javítóvizsga

- A tanuló minősítéséről, magasabb évfolyamra lépéséről alsó tagozaton az osztályban tanítók közössége, felső tagozaton a szaktanár vagy a vizsgabizottság dönt.
- Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Csak akkor léphet magasabb évfolyamba, ha a javítóvizsgán megfelelt.
- Javítóvizsga letétele szükséges akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- A javítóvizsga időpontja augusztus 15 – 31. közötti időszak, melynek időpontját a tanévzárón ismertetjük a tanulókkal.

Pótló vizsga

- Ha a tanuló valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választadást befejezné, pótló vizsgát tehet.
- A vizsgázó kérésére a megkezdett vizsga megszakításaig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Különbözeti vizsga

- A felsőbb évfolyamokra érkező tanulók felvétele adott évfolyamra különbözeti vizsga nélkül valósul meg. A felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról az igazgató dönt.

- Tudásszintjüket magyar nyelvből és matematikából beiratkozásuk előtt felmérjük, szükség esetén felzárkózásukat támogatjuk.
- Az új tanulók matematika és nyelvi csoportba sorolását tudásszintjük felmérése, értékelése után véglegesítjük. Amennyiben az érkező tanuló más idegen nyelvet tanult, mint amire iskolánkban lehetősége van, a tananyag és követelmények meghatározásával, alkalmankénti konzultációval, a tudásszintjéhez legközelebb álló nyelvi csoportba sorolásával, félévkor az osztályozás alóli felmentéssel segítjük az önálló felzárkózásban, év végén, ha indokolt osztályozó vizsgát tehet – ha vendégtanulóként a korábban tanult idegennyelv tanulását más intézményben nem tudja folytatni.

6. A tanulási folyamat ellenőrzésének, mérésének rendje, rendszere

Annak érdekében, hogy maximalizálni tudjuk a tanulási folyamat hatékonyságát, a tanulók eredményességét intézményünkben többféle módon, időben és módszerrel mérjük. A külső mérések, melyek helyi, regionális vagy országos szintűek lehetnek, visszajelzést adnak tanulóink haladásáról, az iskolánkban folyó munkáról. A belső méréseink funkciója a tanulók kritériumorientált mérése, illetve annak meghatározása, hogy a tanulóknak önmagukhoz képest milyen mértékű fejlődést sikerült elérniük. Ezen mérések segítségével nyomon követjük a tanulmányaik során mutatott eredményeket, figyelemmel kísérjük a kirajzolódó tendenciát. A kétféle méréstípust áthatja, átszövi a pedagógusi megfigyelés, illetve az észlelt változásokra való mielőbbi reagálás. Ez teszi az intézményi mérési rendszert rugalmassá és hatékonná.

6. 1. Az országos pedagógiai mérések és értékelésük

Iskolánk részt vesz a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben előírt országos mérések előkészítésében, lebonyolításában, szükség szerinti feldolgozásában, illetve az adatszolgáltatásban.

Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer

A Difer mérés az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségeket térképezi fel első osztályban, közvetlenül az iskolai tanulmányok megkezdése után. A mérésben részt vevő tanulók esetében ún. fejlődési mutatót állapít meg, mellyel leírható, és igény szerint követhető a vizsgált készségek elsajátítási szintje, amíg az optimálisan használhatóvá nem válik. A mérési adatok kiértékelése után állapítható meg a további egyéni fejlesztés iránya, és kiindulási alapként szolgál a tanulók nyomon követő méréséhez. Iskolánkban minden első tanuló mérésére törekszünk.

Országos kompetenciamérések

Az országos kompetenciamérések iskolánk 5. 6. 7. és 8. osztályos tanulóinak szövegértési, történelem, digitális kultúra képességeit, valamint matematikai eszköztudását vizsgálja. A 6. 7. és 8. évfolyamos tanulóink természettudományi és idegen nyelvi képességét méri valamint a 4. évfolyamos tanulók szövegértési és matematikai kompetenciát vizsgálja. A mérőeszközök által szolgáltatott adatokat az Oktatási Hivatal dolgozza fel, és a részminták statisztikáit, illetve összevont mutatókat állapít meg. Emellett a tanulók eredményeit egy közös képességskálára vetíti, így a fejlődésük nyomon követhetővé, beilleszthetővé válik az intézményi mérési rendszerbe. A tanulók mérési azonosítója segítségével nemcsak az iskola, hanem a szülők is közvetlen tájékoztatást kaphatnak az eredményekről. A kapott adatok további elemzése is lehetséges, mely által további következtetések vonhatók le, és szükség szerint intézkedési terv készíthető.

Fizikai fitsségi mérés (NETFIT)

A Nkt. 80. § (9) bekezdés értelmében az iskola 5-8. évfolyamára kiterjedően, tanévenként meg kell szervezni a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérést, vizsgálatot az iskola testnevelő tanárai végzik a Magyar Diáksport Szövetség által kifejlesztett NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fitsségi Teszt) rendszer felhasználásával.

6. 2. Intézményi nyomon követő mérési-értékelési rendszer

A tanulók fejlődését iskolánk nem csak külső, normatív mérések segítségével követi figyelemmel, hanem egy komplex, belső nyomon követő mérésrendszerrel igyekszik optimalizálni. A rendszer célja, hogy meghatározza és figyelemmel kísérje a tanulók előmeneteléhez szükséges kulcsfontosságú tényezőket, valamint az adatok tükrében, amennyiben szükséges, minél hamarabb be tudjon avatkozni.

6.2.1A tanulók értékelése, minősítése

A tanulók tanulmányi munkájának, a tanulás folyamatának, értékelésének elvei, az értékelés módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

Az értékelés célja:

Alapvető célunk a tanulók teljes személyiségének formálása, fejlesztése. Az eredményes tanulási folyamat elősegítése mellett elengedhetetlen feladatunknak tartjuk a tanulók önértékelésének fejlesztését, kritikus gondolkodásuk kialakítását, egymás munkájának elismerését annak érdekében, hogy a tanulók belső igényévé váljon az élethosszig tartó tanulás.

A hibák elfogadása a tanulási folyamat részeként való kezelése a biztonság érzetét nyújtja, mentesíti a tanulókat a szorongástól. Az egyénre és közösségre szabott, adaptív, differenciált célok kitűzése és az ezekhez illeszkedő tevékenységek kijelölése pedig biztosítja az örömteli, kudarc nélküli tanulás lehetőségét.

Elvünk, hogy az értékelés elsősorban ne minősítsen, hanem fejlődési szintről számoljon be. Számba tudja venni, hogy a tanuló tudásának, képességeinek előző szintjéhez, illetve önmagához képest mennyit fejlődött. Tartalmazza, hogy a tanuló saját lehetőségeit mennyire aknáztta ki, hogy ezáltal képessé váljon a reális önértékelésre. A tanulási folyamat lezáró értékelésekor az abszolút teljesítmény mellett az önmagához mért fejlődést és a fejlődés érdekében tett erőfeszítést is figyelembe vesszük. Tanulóközpontú, motivációra épülő értékelésre törekszünk, mely növeli az oktatási folyamat hozzáadott értékét. Az értékelésünk komplexitása így hozzájárul a kimeneti szintek, pl. felvételi, kompetenciamérések, fittségi állapot stb. javulásához.

Az iskolánk pedagógusai által alkalmazott értékelés világos, egyértelmű, tárgyyszerű, méréseikkel, értékeléseikkel, visszajelzéseikkel a tanulók fejlődését segítik.

Diagnosztikus értékelést alkalmazunk tanulási problémák esetén az okok meghatározására, visszajelzésre a tanuló és a tanár számára a hibák típusairól, az egyéni és tipikus hibákról, az előrehaladás mértékéről a célszerű továbblépés, a szükséges korrekciók elvégzése érdekében.

A *szummatív, összegző – lezáró értékelés* készítése az oktatási folyamat egy-egy tematikus egységének vagy hosszabb szakaszának - kiemelt figyelemmel a kerettantervben megfogalmazott követelményekre – befejezésekor jellemző.

A tanuló személy és a tanulási folyamat fejlesztésére gyakran alkalmazzuk a *fejlesztő értékelés* változatos formáit: értékelő megbeszélés, ön- és társértékelés.

Az értékelés időpontját a munkaközösségek, a szaktanárok határozzák meg az oktatás során, folyamatos, illetve meghatározott tanítási szakaszok végén.

Az értékelés feladatai:

- megerősítő, támogató visszajelzés a tanulás eredményességéről,
- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése,
- a tanulók egyéni eredményének viszonyítása korábbi teljesítményükhöz,

- következtetés a tanítás és tanulás hatékonyságára, a követelmény teljesítésének szintje alapján a korrekció és a további gyakorlás témáinak kijelölése,
- a tanulócsoporthoz tartozó eredményének viszonyítása az országos, standardizált értékekhez.

6.2.2 Az iskolai beszámoltatás évközi formái és rendje, a diagnosztikus, szummatív, fejlesztő értékelés lehetőségei a tanórákon

A tanuló a következő formában adhat számot tudásáról:

Szóban	Írásban
óráközi munka	röpdolgozat, szódolgozat, felelet
felelet, memoriterek felmondása	házi feladat, házi dolgozat, gyűjtőmunka
önálló kiselőadás, gyűjtőmunka bemutatása	részösszefoglalás ellenőrzése
otthoni tanulói kísérletek bemutatása	témazáró dolgozat
vizsgák	vizsgák

Az iskolai, kerületi, országos versenyeken történő eredményes részvételt 100%-os szaktárgyi érdemjeggyel jutalmazzuk.

Bármely számonkérési forma alkalmazása történhet véletlenszerűen, a témazáró dolgozatot azonban 1 héttel korábban be kell jelenteni. Egy tanítási napon kettőnél több tárgyból témazáró dolgozat nem íratható. Az elmulasztott témazáró dolgozatot lehetőség szerint egy hónapon belül meg kell íratni.

A tanulók értékelésében valamennyi számonkérési formával szerzett érdemjegy egyforma súllyal szerepelhet, kivételt képez ez alól a témazáró dolgozat, az erre kapott érdemjegy súlyponti jegy, a naplóban kiemeléssel szerepel 200%-os súllyal.

Arra törekszünk, hogy minden tantárgyból egy félév során minden tanuló legalább három érdemjegyet kapjon.

Ha valamelyik tantárgyból nagyon gyengén vagy bukásra áll, a szülőt az osztályfőnök legkésőbb a félévzárás előtt egy hónappal értesíti.

Ha a tanuló sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési és tanulási magatartási nehézséggel küzd és a szakértői bizottság valamilyen tantárgyból az írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérést javasolja, és azt a szülő kérelmére az igazgató határozat formájában tudomásul vette, akkor nála a szóbeli számonkérést kell értékelni.

6.2.3 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok célja, hogy megfelelő gyakorlóanyag biztosításával elősegítse a tantárgyi témakörök elsajátítását, a szövegértési, helyesírási, olvasási, matematikai készségek folyamatos fejlesztésével lehetőséget adjon a tanuló szerzett tudásának önálló alkalmazására, illetve biztosítsa az önálló ismeretszerzés lehetőségét.

Az 1-3. évfolyamon kötelezően megoldandó házi feladatot nem kapnak a tanulók, az egész napos felkészítés során készülnek fel a következő tanítási napokra (módosított NAT kormányrendelet - közös szabályok). A felkészülés részét képezi az idegennyelvvél való foglalkozás is.

Az írásbeli házi feladatot csak akkor lehet érdemjeggyel értékelt írásbeli beszámoltatásra alkalmazni, ha az, az órán már feldolgozott, begyakorolt tananyagra vonatkozik. Házi feladat minden tanítási órán adható, a hétvégi pihenőnapot megelőző tanítási napon is, melynek mértéke nem haladhatja meg az egyéb napokon feladott házi feladat mennyiségét.

6.3 A tanulók értékelésének és minősítésének módja

1. osztályban és 2. osztályban félévkor minden tantárgyból minősítés és/vagy szöveges értékelés,

2. év végén és 3-8. osztályban minden tantárgyból érdemjeggyel értékelünk.

7. évfolyamon a Dráma és színház tantárgyat szövegesen értékeljük. Az értékelés alapjául a Gárdonyi-projekt céladatai és / vagy a Miénk a színpad rendezvényen, iskolai ünnepélyen előadott műsorban való fellépés szolgál.

Ha a tanuló sajátos nevelési igényű, és a szakértői bizottság valamilyen tantárgyból, vagy tantárgy részről

- a minősítés és értékelés alól felmentést javasolt, és azt a szülő kérelmezte a tanév elején - ebben az esetben a tanuló félévi és év végi értékelésébe az adott tantárgyra, tantárgy részre vonatkozóan, a felmentett bejegyzés kerül az engedélyező igazgatói határozat számával együtt.
- vagy szöveges értékelést javasolt - ebben az esetben a tanulót az érintett tantárgyból, tantárgy részből szövegesen kell értékelni a szorgalmi időszakban, félévkor és tanév végén, ha azt a szülő kérelmezte és az igazgató határozat formájában tudomásul vette.

Az osztályozás és minősítés alól felmentett tanuló a szaktanár által készített egyéni fejlesztési terv alapján, képességeinek megfelelő tantárgyi követelményrendszer alapján halad.

6.3.1 A szöveges értékelés

Részletes, minden tantárgyra kiterjedő szöveges értékelést kapnak a tanulók

- 1. évfolyamon félévkor valamint év végén,

Új elem: 1.évfolyamon a megfigyelési időszak végén, legkésőbb november 2. hetéig, általános összefoglalót kapnak a tanulók, ami kiterjed a tanuló addigi beilleszkedési erőfeszítéseire, magatartására, szabálykövetésére, értelmi képességeinek erősségeire-gyengeségeire, szorgalmára, tanuláshoz való hozzáállására, tűrőképességére (kompetenciáinak fejlődésére).

- 2. évfolyamon félévkor.

Az évközi értékelés formái matematika, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 2. évfolyam, első félévének végéig

- felmérők százalékos értékelése,
- hibatípusok, problémás területek meghatározása,
- füzetek, munkafüzetek javítása, értékelése,
- házi feladatok javítása,
- szorgalmi feladatok javítása, értékelése,
- órai munka (egyéni írásbeli, páros írásbeli, csoportmunka értékelése)
- eseti, külön feladatok értékelése.

Tantárgyak minősítése és a minősítés érdemjegyre váltása az 1. évfolyam végén

- kiválóan teljesített - jeles

- jól teljesített - jó
- megfelelően teljesített - közepes
- felzárkóztatásra szorul - elégséges

Felzárkóztatásra szorul minősítés esetén:

A tanító a fejlesztő pedagógus bevonásával megbeszéli a szülőkkel a fejlesztés lehetőségeit.

- korrepetálás, felajánlása a szabadon felhasználható órák terhére,
- differenciált óravezetés alkalmazása a tanórákon,
- szükség esetén a szakértői bizottságnál alapvizsgálat kezdeményezése, amely feltárja a tanulási nehézség vagy zavar hátterét, és megjelöli a fejlesztés területeit.
- a szakértői bizottság javaslatára egyéni - kiscsoportos fejlesztőfoglalkozás,
- otthoni gyakorlásra konkrét feladattípusokat javaslunk.

6.3.2 Az érdemjeggyel történő értékelés rendszere, az értékelésről adott információ

A 2. tanév végén és 3-8. évfolyamon a tanulók tudását öt érdemjeggyel illetve osztályzattal minősítjük.

Jeles (5)	Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Érti, tudja, alkalmazni is képes a tananyagot. Pontosan, szabatosan fogalmaz.
Jó (4)	Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Érti, tudja a tananyagot, apró bizonytalanságai vannak.
Közepes (3)	Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget, nevelői segítségére (javításra, kiegészítésre) szorul. Ismeretei felszínesek.
Elégséges (2)	Ha a tantervi követelményeknek nagyon hiányosan tesz eleget, de a tovább haladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik. Önálló feladatvégzésre nem képes. Ha a tanuló a szakértői bizottság szakvéleményével diagnosztizált tanulási nehézsége vagy tanulási zavara miatt, az osztályfoknak megfelelő minimumkövetelményt nem teljesítette, de önmagához képest mérhetően jelentős fejlődést ért el.

Elégtelen (1)	Ha a tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.
----------------------	---

Témát lezáró értékelés érdemjeggyel: A témazáró érdemjegyének javítására lehetőséget, alternatívát ajánlhatunk a tanulóknak, hogy a témakörben kialakult hiányosságokat pótolni tudják. A tanítási egységet lezáró felmérők érdemjegyeinek megállapítása elsősorban az elért %-os eredmény alapján történik az alább meghatározott határok szerint:

Felmérők eredményeinek meghatározása	
100-90 %	jeles
89-80 %	jó
79-65 %	közepes
64-51 %	elégséges
50 % alatt	elégtelen

Az egyes tanulócsoportok képességeihez igazodva a fent megjelölt sávok között a szaktanár megítélése szerinti esetekben pozitív irányú eltérés a szaktanárok felelősségi körébe tartozóan lehetséges.

Az értékelésről adott információ

Az érdemjegyet az értékelés közlésétől számított 10 napon belül beírjuk az e-naplóba. Tanév végén az egész évet értékeljük.

Az év végi osztályzatok megállapításakor a pedagógus az egész tanév során szerzett érdemjegyeket veszi figyelembe. A pedagógus ettől eltérhet, és felfelé módosíthatja a félévi és az év végi osztályzatokat, a tanuló addigi munkájának, erőfeszítéseinek figyelembevételével.

Tantárgyi dicséret az adott tantárgyat tanító pedagógus döntése alapján a tanév végén adható.

A tanulói előmenetel, a teljesítmény értékelése

Belső értékelési rendszerünkben az előre ismertett követelmények teljesítésének igazságos elbírálására törekszünk. Az érdemjegyek a szaktárgyi tudást tükrözik, a helytelen viselkedés a magatartás, a kötelességteljesítés elmulasztása a szorgalom osztályzatban jut kifejezésre.

6.4 A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, formái

A tanuló magatartását és szorgalmát legalább félévkor és év végén négy minősítéssel értékeljük. Az osztályzatot az osztályban tanítók és a tanulók véleményének a megkérdezése után az osztályfőnök javasolja, és az osztályban tanító pedagógusok fogadják el.

A **magatartás** osztályzat az életkorhoz mérten a tanuló iskolai és iskolán kívüli fegyelmezettségét, viselkedését, társaihoz és a felnőttekhez való viszonyát, saját és mások iránt érzett felelősségérzetét értékeli.

A magatartás értékelésének szempontjai:

- megfelelés az iskolai követelményeknek, ünnepélyeken, egyéb közösségi eseményeken való kulturált viselkedés
- házirend betartása, betartatása, órai, szüneti viselkedés
- a közösséghez és annak tagjaihoz való viszony,
- beilleszkedés a közösségbe,
- mások beilleszkedésének segítése,
- aktív részvétel a közösség előtt álló feladatok megoldásában,
- segítőkészség a problémák feltárásában megoldásában, konfliktuskezelés
- megfelelés az általános viselkedési normáknak, becsület
- udvarias, figyelmes viselkedés, kulturált hangneme.

magatartás	példás	jó	változó	rossz
házi rend betartása	betartja, arra ösztönöz	betartja	részben tartja be	sokat vét ellene
fegyelmezettség, önfegyelem	nagyfokú	jó, megfelelő	gyenge, de fegyelmezhető	fegyelmeztelen, csekély
magatartás	példás	jó	változó	rossz
viselkedés, hangneme	kifogástalan, példamutató	megfelelő	elfogadható, néha udvariatlan, sokszor zavaró, meggondolatlan	trágár, nyegle, durva, goromba, tiszteltelen, felelőtlen
kapcsolat társaival és tanítóival	kiegyensúlyozott, segítőkész, udvarias, tiszteletudó	általában jó, segítőkész, többnyire udvarias	ingadozó	közömbös, gátló, agresszív, durva
közösségi munkában való részvétel	kezdemenyező, aktív	aktivizálható	közömbös, édektelen	negatív, rontó, ártó
hatása a közösségre	pozitív, példamutató	pozitív irányú, befolyása nincs	semleges, nem árt	romboló, negatív
késések, igazolatlan hiányzások	nincs	nincs sok (max.5)	előfordul (6-15)	rendszeres, számos (15 fölött)

A **szorgalom** a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli.

Szorgalom értékelésének szempontjai:

- motiváltság, a tudás megszerzésének igénye,
- egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény,
- tanulás folyamatossága,
- kötelességtudás, megbízhatóság, önálló munkavégzés, felszerelés megléte
- fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység,
- tanórán kívüli tevékenység (versenyek). felelősi/közösségi tevékenység

szorgalom	példás	jó	változó	hanyag
tanulmányi munkája	egyenletesen jó, igényes, rendszeres	rendszeresen jó	ingadozó, rendsztelen	hanyag, órákra nem készül
munkavégzése	kitartó, pontos, nagy akaraterő	rendszeres, megbízható	rendsztelen, hangulata szerint változó	megbízhatatlan, közömbös, édektelen
órai munkája	önállóan dolgozik, aktív, mindent elvégez	ritkán szorul ösztönnzésre	önállótlan, passzív	feladatait nem végzi el
önellenőrzése	figyelmes, alapos	jó	pontatlan	gyenge, vagy nincs
felszerelése	mindig van	általában van	hiányos	gyakran nincs
külön feladat végzése	többször	kevesebbszer	ritkán	egyáltalán nem
tanórán kívüli információk felhasználása	gyakran	alkalmanként	néha/csak segítséggel	egyáltalán nem

A tanulók jutalmazásának formái

Dicséretek:

- a pedagógus szóbeli dicsérete,
- megjelenés a büszkeségeink faliújságon (a tanulócsoporthoz javaslatok alapján),
- a pedagógus írásbeli dicsérete (e-naplóba bejegyzendő),
- osztályfőnöki dicséret (e-naplóba bejegyzendő) bármikor adható bármelyik pedagógus javaslatára, az osztályfőnökkel egyetértésben,
- igazgatói, dicséret (e-naplóba bejegyzendő) kiemelkedő teljesítmény esetén az osztályfőnök javaslatára bármikor adható,
- nevelőtestületi dicséret kiemelkedő teljesítmény esetén tanév végén a nevelőtestület határozata alapján adható (bizonyítványba bejegyzendő).

Oklevelek:

- "Az évfolyam legjobbja ... tantárgyból" címért - tantárgyi dicsérettel a szakmai munkaközösség javaslata, illetve a tanulmányi verseny eredményessége alapján,
- sikeres pályamunkákért, versenyeken való eredményes szereplésért,
- egész évi példamutató magatartásáért és kiemelkedő tanulmányi munkájáért a tanév végén.

Könyvjutalom: személyre szóló döntések alapján az egyéni elismerések bármelyike könyvjutalommal is járhat.

Kimagasló elismerés:

- Gárdonyi - díj, a 8. osztályosok számára oklevéllel, plakettel a magyar kultúra napján (e-naplóba, bizonyítványba, anyakönyvbe bejegyzendő)

A Gárdonyi - díj odaítélésének feltétele:

- lehetőleg 8, de legalább 4 éve iskolánk tanulója,
- bizonyítványa tanulmányai során mindig kitűnő vagy jeles,
- magatartása, szorgalma példás,
- az osztály közösségi életének kiemelkedő irányító-szervező egyénisége,

- önkritikus és jobbító szándékkal kritikus,
- valamilyen tevékenységben (zenében, sportban vagy bármely tantárgyban) kiemelkedő.
- Ünnepestélyes nevelőtestületi dicséret a 4. és 8. évfolyamosok számára oklevéllel, a magyar kultúra napján (e-naplóba, bizonyítványba, anyakönyvbe bejegyzendő)

A tanulók fegyelmezésének elvei

A fegyelmező intézkedés kiszabása minden esetben a Köznevelési törvény erre vonatkozó paragrafusainak megfelelően, a törvényben illetve a nevelőtestület által meghatározott módon és formában, (Házirend, SZMSZ) a pedagógiai szempontok figyelembe vételével, gondos mérlegelés után történik. A fegyelmező intézkedések alkalmazásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben - a vétség súlyára tekintettel - el lehet térni.

Elmarasztalási fokozatok

- a pedagógus szóbeli figyelmeztetése, intése,
- a pedagógus írásbeli figyelmeztetése a magatartás fűzetben (három bejegyzésenként a következő fokozat bejegyzésre kerül az e-naplóba)
- a pedagógus írásbeli figyelmeztetése, intése, megrovása (e-naplóba bejegyzendő),
- az osztályfőnök szóbeli figyelmeztetése, intése
- az osztályfőnök írásbeli figyelmeztetése, intése, megrovása (e-naplóba bejegyzendő) - súlyos fegyelmi vétség esetén bármikor adható bármelyik pedagógus javaslatára, az osztályfőnökkel egyetértésben,
- igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás (e-naplóba bejegyzendő).
- nevelőtestületi fegyelmi

Az igazgatói intő és az annál magasabb fokú fegyelmi bejegyzések rossz magatartás osztályzatot és a külső közösségi programokon (például osztálykirándulás) való részvételtől való eltiltást vonják maguk után.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, és a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;

- a tanári utasítás be nem tartása;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezekentúl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek vagy a szabálysértési törvények alapján szabálysértésnek minősülnek. Ezen esetekben azonnal fegyelmi eljárás indítható.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény** rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

Az igazgatói intéssel rendelkező tanulók, illetve azok, akik folyamatos szabályszegést követnek el, nem tartják be a pedagógus kéréseit, utasításait, ennél fogva a pedagógus nem tud értük felelősséget vállalni a külső rendezvényeken (osztálykirándulás, erdei iskola...stb.) nem vehetnek részt.

A nevelési eredmények értékelése

A nevelési eredmények értékelésekor az egyes tanulók személyiségének fejlődését, illetve a tanulói közösségek neveltségének szintjét vizsgáljuk, valamint e kettőnek az adatai alapján a neveltség különböző jellemzőinek szintjeit értékelhetjük a vizsgált csoporton belül.

Az értékelés módszerei: megfigyelés, beszélgetés, kérdőíves felmérés, pedagógiai helyzetteremtés, a tanulói produktumok elemzése pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus segítségével.

Az értékelés időpontja – félévi és év végi nevelőtestületi értekezletek alkalmával, indokolt esetben osztályszintű szociometriai felméréssel, a DÖK munkájának értékelésekor.

A minősítés kritériumai megtalálhatók részben a Pedagógiai Programban, részben a házirendben.

7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése nem cél, hanem eszköz az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek tervszerű, tudatos fejlesztéséhez.

A tanuló az általános fizikai teherbíró-képesség mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell fejlesztenie magát, és hogyan tegye az első lépéseket.

Az egyszerű vizsgálati módszerek közül az általános fizikai állapot mérésére a NETFIT rendszert használjuk. A rendszer az 5-8. osztályos 10-14 éves korosztály mérését teszi lehetővé. A mérés eredményeinek rögzítéséhez az országosan egységesített értékelő táblázatot használjuk.

	NETFIT tesztek	mérések
1.	Testösszetétel és tápláltság	mérések
2.	Aerob fittség (állóképesség)	ingafutás teszt
3.	Vázizomzat fittség mérései	hasizomerő-állóképesség (ütemezett hasizom teszt) a törzsfeszítő izomzat ereje (törzsemelés teszt) a felsőtest izomereje, erő-állóképesség (ütemezett fekvőtámasz) a kéz szorítóerejének mérése a láb robbanékony ereje (helyből távolugrás)
4.	Hajlékonysági teszt	

8. Egészségnevelési, környezeti nevelési elvek

8.1. Az egészségneveléssel kapcsolatos alapelvek

- A szellemi, a testi és a lelki nevelést egyformán fontosnak kell tekinteni.
- Az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Az egészségügyi kultúra váljon az általános műveltség szerves részévé.

- Váljon egyértelművé, hogy az egészség segíti a tanulókat céljaik megvalósításában, igényeik nagyobb fokú kielégítésében, a környezethez való alkalmazkodásukban, valamint a teljesítményük növelésében.
- Iskolai tanulmányaik eredményeként tanulóink:
 - legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, mert az egészség nélkülözhetetlen eszköze, a kiegyensúlyozott, boldog és sikeres életnek,
 - ismerjék fel a környezet, a viselkedés, az életmód és az egészségi állapotok okozati összefüggéseit,
 - rendelkezzenek elegendő tudással és ismerettel, hogy képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is,
 - fejlődjön a beteg, sérült embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartásuk,
 - életkoruknak megfelelően ismerjék az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatását, a betegségek, sérülések elkerülését az egészség megőrzését!

8.2. A környezeti neveléssel kapcsolatos alapelvek

- Törekszünk arra, hogy tanítványainkat érzékennyé tegyük természeti környezetünk problémái iránt.
- Törekszünk arra, hogy tanulóinkat képessé váljanak:
 - a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére,
 - a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére,
 - a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására.
- Iskolánkban olyan környezetet teremtünk, ahol öröm tanulni és dolgozni.

Tudatosítanunk kell, hogy a környezettudatosság hatással van az egészségre.

8.3. Komplex intézményi mozgásprogram

Célja a testmozgással, sportolással kapcsolatos pozitív érzelmek kialakítása, megfelelő mennyiségű és változatos testmozgás biztosítása, prevenció (több mozgás, kevesebb tévé, számítógép).

Területei:

- Tanórai program, feladataink a testnevelésórákon:
 - a mozgás megkedveltetése,
 - a megfelelő fizikai teljesítmény biztosítása,
 - minél több mozgásforma megismertetése
- A tanórán kívüli mozgás- és sportprogramok
 - tömegsport,
 - egyéb játék és mozgásos foglalkozások
- Szünetek és a szabad játékidő:
 - szabad játéklehetőség a napközi ideje alatt, az egész napos iskola szabadidős sávjában, illetve a 16 óra utáni iskolai időszakban
- Egyéb alkalmi közösségi mozgásprogramok, mozgásos tevékenységek:
 - szülő - diák sportnap,
 - kirándulások,
 - erdei iskola,
 - sporttáborok
 - családokkal közös hétvégi túrák
- Iskolán kívüli közlekedési szokások alakítása:
 - a gyaloglás, kerékpározás, rollerezés szorgalmazása,
 - KRESZ-oktatás, a kerékpáros közlekedés megtanítása.

8.4 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Tanulóink heti öt – az órarendbe épített - testnevelés órán vesznek részt. Alsós növendékeink az „Iskolám a Honvédban” program keretében heti 2 órát az egyesület sporttelepén töltenek mozgással. Ettől eltérő évfolyamok számára a részvétel az Egyesület által kínálta lehetőségek függvényében lehetséges.

Igazolt sportolói jogviszonyban álló, versenyengedéllyel rendelkező, versenyző tanulóink részére a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, a szülő által benyújtott kérelem pozitív elbírálása után a köznevelési tv. 27. § (11) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy az igazgatói határozat birtokában heti két testnevelés óra látogatása alól mentesüljenek, amennyiben a testnevelés óra előtt vagy után nem következik közismereti tantárgyi óra.

9. A tanulók esélyegyenlőségét biztosító intézkedések

9.1. Alapelvek

○ Az emberi méltóság tiszteletben tartása

Iskolánk az oktatás-nevelés során tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét. Fontos feladatnak tekintjük a megfelelő munkahelyi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást.

○ Partneri kapcsolat, együttműködés

Iskolánk a foglalkoztatás keretei között a partnerség elvének érvényesítésére törekszik azzal, hogy világos, és átlátható követelményeket alakít ki a kölcsönös előnyök biztosítása mellett. Kapcsolatot alakítunk ki a szülői szervezetekkel, módszertani központokkal, szakmai szolgáltató intézetekkel.

○ Méltányos és rugalmas ellátás

A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget, ezért iskolánk méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgoz ki, melyek elősegítik a diákok pozíciójának javulását és megőrzését.

9.2 Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség

Célunk, hogy iskolánkban érvényesüljön a diszkrimináció- és szegregációmentesség, a hátrányos helyzetű és tanulási nehézséggel/zavarral küzdő tanulók oktatási integrációjának

biztosításával, társadalmi integrációjának támogatásával megvalósítsuk a minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférést.

Tiltunk minden közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetést, amely egy személyt vagy csoportot valós vagy vélt jellemzői (neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása) alapján hátrányos helyzetbe hoz. Tiltjuk a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás alkalmazásának minden formáját.

9.3 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések területei

Az egyenlő hozzáférés biztosítása

- a nevelésbe/oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- a neveléshez/oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a neveléssel/oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés biztosítása,
- a nevelésben/oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,
- a nevelésben/oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Hátránykompenzáló intézkedések

Fokozott figyelmet fordítunk mind a különleges bánásmódot és kiemelt figyelmet igénylő tanulók (BTMN, SNI), mind a hátrányos helyzetű (HH), illetve halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók nevelési/oktatási helyzetének javítására, ennek érdekében végzett tevékenységeink:

- a nehéz körülmények között élő gyermekek feltérképezése, egyéni sajátosságaik, problémáik megismerése,
- a tanulók tanulási nehézségének/zavarának feltárása, a problémák megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén
- a tanulási nehézség/zavar diagnosztizálásának kezdeményezése
- a szakértői bizottság szakvéleményével rendelkező tanulók rendszeres, kötelező kontrollvizsgálatra küldése

- a szakértői véleményben javasolt kedvezmények figyelembevétele/alkalmazása, ha azt a szülő a tanév kezdetén kérelmezte és az igazgató azt határozatával megállapította,
- felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások biztosítása,
- készségek, képességek fejlesztése az 5. évfolyamon - íráskészség, számolási készség, emlékezet, logikai készség fejlesztése (másolás, memoriter-tanulás, alapszámvetési sebesség, stratégiai játékok alkalmazása)
- a hosszabb hiányzások miatti lemaradások pótoltatása segítséggel,
- a hiányok miatt egyéni és kiscsoportos pótlás biztosítása,
- az iskolai étkeztetés és az egész napos nevelési szolgáltatás igénybe vételének motiválása,
- a közszolgáltatások elérhetőségének segítése,
- a célcsoport gyerekeinek minél nagyobb számban történő bekapcsolása a segítő programokba,
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, kisebbségek, civil, szervezetek) lehetőségeinek felkutatása, támogatása
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel és az érintett Pedagógiai Szakszolgálatokkal, intézményekkel;
- Külföldről érkező, magyarul nem beszélő tanulók értékelése esetében az iskolával létesített jogviszonyt követő 1. félévben teljesítményükre szóveges értékelést kapnak. Tovább haladásukról a nevelőtestület dönt.

Minőségi oktatás és integráció

- A tanulócsoporthoz szervezésénél a gyermekek/tanulók (HH/HHH ill. SNI, BTM) eloszlásának arányos figyelembevétele;
- A tanulás valamennyi színterén ingergazdag környezet teremtése;
- A tanulók személyiségének megismerése, egyéni szükségletekhez igazodó pedagógiai módszerek alkalmazása, a gyermekek érzelmi támogatása, motiválása;
- A kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1-6. évfolyamon, bővítése a 7-8. évfolyamon folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés:

- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása.
- páros, csoportos tanulási technikák alkalmazása,
- az önszabályozó tanulás képességének kialakítása;
- Az 5. évfolyam támogatása az alsó és felső tagozat átmenetében, képességek-készségek fejlesztése (írás, emlékezet, számolási alpműveletek automatizálása)
- A tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül:
- a szabadidős tevékenységeken, programokon való részvétel motiválása,
- az emeltszintű képzésekben való részvétel támogatása;
- A nevelés/oktatás követelményeinek megállapítása és követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése;
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása:
- differenciálás lehetőségeinek bővítése a tanórákon, az értékelésben,
- differenciált házi feladatok adása,
- tanári konzultáció, egyéni segítségnyújtás biztosítása,
- az önálló tanulást segítő segédeszközök használatának megtanítása, támogatása;
- A kompetencia mérések eredményeire alapozott tudatos, tervszerű fejlesztés megvalósítása;
- A pedagógiai munkát segítő szakemberek bevonása a nevelés-oktatás folyamatába;
- A pedagógusok módszertani képzettségének folyamatos javítása, fejlesztése.

9.4 A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük:

- tanulóink szociális helyzetét,
- az egyéni fejlesztésben részesülők tanulmányi eredményeit,
- a BTMN/SNI tanulók részére hozott igazgatói határozatok tartalmát
- a lemorzsolódás arányát,

- a továbbtanulási mutatókat.

10. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, a kötelező tananyag elsajátításának egyéb keretei és feltételei

	A megvalósítás feltételei	
	A szülők részéről	Az intézmény előirányzott költségvetéséből lehetőség szerint
Erdei Iskola Tanulmányi kirándulás Tanulmányi séták Múzeumi órák Színházlátogatás	Szavazás a tanév első szülői értekezletén a költségek (utazás, szállás, programok, belépők) vállalásáról, majd a költségek befizetése.	A pedagógus költségeinek (utazás, szállás, belépők) biztosítása.
„Miénk a színpad” műsoros rendezvény Sportnap	Szavazás a tanév első szülői értekezletén az esetlegesen szombati munkanapokra tervezett rendezvények pihenőnap kiadása ellenében való megtartásáról.	A rendezvények terem és pályabérlet, valamint a szükséges sport és egyéb eszközök, tárgyak szállítási költségeinek biztosítása.
Az iskola hagyományos rendezvényei: iskolanapok, karácsonyi koncert, jeles napok stb.	Önkéntes részvétel a szülők vállalásai alapján.	A rendezvények, programok lebonyolításához szükséges szervezési és anyagköltségek biztosítása.
Helyi, területi, országos sport- és tanulmányi versenyek.	Lehetőség szerint a helyi közlekedés költségeinek biztosítása.	A tanulók nevezési díjainak átvállalása, más városban történő versenyzés esetén az utazási költségek biztosítása (kísérő pedagógus és diák), helyi verseny esetén a szervezés, díjazás költségeinek biztosítása. A rászoruló

		tanulók esetében a helyi közlekedés költségeinek biztosítása.
Szakkörök Énekkar Projektek	Önkéntes részvétel a tanári-szülői kórusban a szülők vállalása alapján.	A működéshez szükséges költségek, eszközök és anyagköltség biztosítása.
A tanulók ösztönzése, jutalmazása, díjazása	Szülői adományok, támogatás önkéntes vállalás alapján.	Gárdonyi-plakettek, iskolajelvények elkészítésének, az oklevél-, nyomtatás, könyvjutalom költségeinek biztosítása, hozzájárulás a legjobb tanulók számára szervezett kirándulás költségeihez.

11. A nemzeti, etnikai kisebbséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A Budapest XIII. kerületében élő nemzeti, etnikai kisebbségek (ruszin, horvát, roma, lengyel, örmény, bolgár, görög, német, szerb, szlovák, román) sokszínű, multikulturális társadalmi környezetet biztosítanak tanulóink számára. Fontos feladatunk a harmonikus kapcsolatok elősegítése, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítésével párhuzamosan a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megismertetése, a megbecsülés mintáinak kialakítása.

A tantárgyi keretek között megjelenő nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának, képzőművészetének, zenei világának, népviseletének és életmódjának megismerése nem elkülönítetten, hanem az évfolyamok tantervi követelményeiben beépítve, az egyes témakörök részterületeiként jelennek meg, és azok a Magyarországon élő többi népcsoporttal együtt kerülnek tárgyalásra.

A kerületben élő kisebbségek kultúrájának megismerését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- tanórák,

- osztályfőnöki órák,
- tanórán kívüli tevékenységek: szakkörök, hagyományőrző rendezvényeken való részvétel, kiállítások szervezése, rendezése, szabadidős tevékenységek, táborozások, színház- és múzeumlátogatás, hangverseny látogatás, iskolai fellépések, az énekkar repertoárja, stb.

A tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben lehetőség nyílik a toleranciára való nevelésre, a másság megismerésére, tiszteletben tartására.

12. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának helyi sajátosságai

Iskolánk integráltan neveli és oktatja azon sajátos nevelési igényű tanulókat, akiknek az illetékes szakértői bizottság a többi gyermekkel együttnevelését, oktatását javasolja és a szakértői véleményben megjelenítik az együttnevelés lehetőségét.

A szakértői bizottság a szakértői véleményben kijelöli Intézményünket a sajátos nevelési igényű tanuló befogadására, nevelésére és oktatására. Az iskola kijelölését a szülő kezdeményezi az illetékes szakértői bizottságnál.

Intézményünk integratív, inkluzív szemléletű. Törekszik az olyan befogadó környezet kialakítására, amely figyelembe veszi az egyéni szükségleteket, a személyre szabott nevelés-oktatás igényét, szükségességét.

A sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai fejlesztését, rehabilitációs-rehabilitációs ellátását valamely Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógusai látják el. A sajátos nevelési igényű tanulóink ellátását az Intézményhez benyújtott szolgáltatásigénylés alapján utazó gyógypedagógusok biztosítják.

Az utazó gyógypedagógusok szoros együttműködésben vesznek részt iskolánk nevelői-oktatói munkájában, rendszeresen konzultálnak a tanítókkal, tanárokkal.

A tanév kezdetén az utazó gyógypedagógus a szakértői vélemény javaslatai és a saját felmérése - megfigyelése alapján egyéni fejlesztési tervet készít a rehabilitációs-rehabilitációs ellátásban részt vevő tanulók fejlesztésére vonatkozóan. Az egyéni fejlesztési terv a fejlesztési napló részét képezi.

A tanév során az utazógyógypedagógus folyamatosan vezeti az Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lapot (Betétívet), amelyet a tanév végén átad az iskola vezetőjének.

A fejlesztésben résztvevő tanulókról elektronikus portfóliót vezet, az év elején tájékoztató levelet küld a szülőknek és év végén szöveges értékelést készít a szülők számára. Az esedékes felülvizsgálatokra gyógypedagógiai jellemzést készít.

A fejlesztési napló külvét a fejlesztőpedagógus vezeti.

Az utazó gyógypedagógusi intézményi egységgel a fejlesztőpedagógus a kapcsolattartó, a koordinátor.

Intézményünk Szakmai alapidokumentuma alapján, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók köre:

- o mozgásszervi fogyatékos

- o beszédfogyatékos

- o autizmus spektrumzavar

- o egyéb pszichés fejlődési zavar

- o enyhe értelmi fogyatékos

- o érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos

- o érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésére-oktatására vonatkozó helyi irányelvek alapja: az Oktatási Hivatal által megjelölt „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” dokumentum.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának helyi irányelveit a Pedagógiai

Program Melléklete tartalmazza. (1. sz. melléklet)

1.sz. melléklet

12. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának helyi irányelvei, az Oktatási Hivatal által megjelölt „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” dokumentum alapján

12.1 Mozgásszervi fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Gyógypedagógiai tekintetben azokat a személyeket tartjuk mozgáskorlátozottaknak, akiknél a mozgásszervrendszer (tartó-: csont-, ízületrendszer és/vagy mozgató-: izom-, idegrendszer) veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara következtében olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció csak nehezített körülmények között lehetséges. Pedagógiai és gyógypedagógiai teendők irányultsága alapján öt, viszonylag homogén kategória különíthető el:

- Végtagredukciós fejlődési rendellenességek vagy szerzett végtaghiányok
- Petyhüdt bénulást okozó kórformák (progreáló és nem progreáló kórképek)
- Korai agykárosodás következtében kialakult mozgás-rendellenességek (fokozott izomtónussal járó, akaratlan túlmozgással járó, koordinációs és egyensúlyzavar, kevert formák tünetcsoportok)
- Ortopédiai és egyéb kórformák
- Súlyos-halmozott sérülés

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI-k) alapvető feladatuknak tekintik a mozgáskorlátozott gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását. Emellett fontos feladatuk a szakmaközi együttműködések kialakítása. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori ellátást, konzultációt biztosítanak, esetenként eszközkölszönzön keresztül támogatják az infrastrukturális feltételek biztosítását. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt, figyelembe véve az intézmény adottságait, lehetőségeit. Az intézmény adottságai, lehetőségei alapvetően meghatározzák az integrálható mozgásszervi fogyatékos tanulók körét.

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Befogadó attitűd, együttműködés	A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus ellátása a különböző szakemberek együttműködésének, teammunkájának eredményeképpen valósulhat meg. Az együttműködés, a folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes habilitációs és rehabilitációs tevékenységnek.
	Gyógypedagógus, többségi pedagógus szerepe	A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamata komplex, magában foglalja a nevelést, oktatást, mozgásfejlesztést, a kommunikáció fejlesztését, az eszköz megsegítést, az egészségügyi szükségletek ellátását és a gondozási feladatokat, valamint a személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait. Az inklúziót megvalósító iskolában kiemelt szerepe van az ott tanító pedagógusok és a szomatopedagógus, közösen tervezett tanulási-tanítási programjának.
	Nevelési-oktatási folyamat	Nevelési-oktatási folyamat célja, a társadalmi részvétel korlátozottságának megszüntetésére irányuló folyamatokkal a hátránykompenzálása, a funkcióképesség kialakítása, a tevékenység akadályozottságának csökkentése, megszüntetése és az egyéni sérülés és akadályozottság mértéke szerinti támogatás.

	Akadálymentesítés	Az intézmény adottságai, lehetőségei meghatározzák az akadálymentesítés mértékét. Csak az akadálymentesítés szintjének megfelelő mozgásszervi fogyatékos gyermek integrálható, mivel a befogadó intézménynek szem előtt kell tartania az önállóságra nevelés elvét. Az iskolában biztosítani szükséges a pszichés, egészségügyi és fizikai szempontból a biztonságot és állandóságot, a motiváló légkör kialakítását, amely magában foglalja: - az akadálymentes fizikai környezetet, amely valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges, balesetmentes környezeti feltételeket - a személyre szabott segédeszközöket és segítő technológiákat, az oktatáshoz szükséges speciális eszközöket - a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó személyi környezet kialakítását (inkluzív oktatás: befogadást segítő ismeretek átadása) - szükség esetén személyi segítő jelenlétét

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása	A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott tanulási és oktatási célok az irányadók. Azonban számukra a nevelési-oktatási folyamat kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése, annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók felkészültté váljanak az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre. Nevelési feladat, hogy megismerjék a mozgáskorlátozásukból eredő egészségügyi és rehabilitációs teendőket, lehetőségeket, sajátos helyzetükből adódó jogait, hogy mindezek elősegítsék társadalmi beilleszkedésüket. Feladat, hogy a megfelelő életminőség megalapozása érdekében, kifejlődjön a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jólét és annak kialakítására irányuló igény. A megfogalmazott tanulási és nevelési célokat, valamint azok megvalósítását a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolják.

		A mozgáskorlátozott tanulók nevelésében-oktatásában az alábbi speciális habilitációs-rehabilitációs célú tanulási területek, fejlesztések szükségesek: - mozgásnevelési foglalkozások-utazó gyógypedagógus kompetenciája - segítő technológiák használatával történő írás- utazó gyógypedagógus és többségi ped. - beszéd- és kommunikáció fejlesztése-elsődlegesen utazó gyógyped., és többségi ped. A mozgáskorlátozott tanuló optimális fejlődése, nevelése-oktatása érdekében szükséges: - megfelelő szakember (szomatopedagógus és/vagy konduktor aktív és támogató jelenléte - szükségesek lehetnek speciális gyógyászati, rehabilitációs és technikai eszközök - fejlesztési területek meghatározása a szakértői bizottság által, szakvéleménybe foglalva - egyéni fejlesztési terv készítése, szaktantárgyi fejlesztési terv készítése Ezen feltételek által lehetővé válik: - az egyéni haladási ütem biztosítása - differenciált – optimális esetben személyre szabott - nevelés-oktatás - egyéni módszerek, egyedileg kialakított segítő technológiák, gyógyászati és rehabilitációs eszközök alkalmazása - az időkeret módosítása - a tananyag elsajátításának egyénre szabott tempója, módja
--	--	---

		A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgásszervi károsodások megjelenési formája széles spektrumú, a legenyhébb mozgásbeli eltérésektől a súlyos mozgásállapotig és a teljes kiszolgáltatottságig terjed.
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	Valamennyi kulcskompetencia fejlesztése beépül a mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamatába. A mozgáskorlátozott tanulóknál az alapkompetenciák fejlesztése, mint előkészítő folyamat kiemelt szerepet kap az iskolai nevelésben-oktatásban.
	A tanulás kompetenciái	Fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulási módszerek megválasztására, elősegítve ezzel az önálló tanulás képességének kialakulását. Az előzetes tapasztalatszerzés a mozgáskorlátozottság miatt minőségileg és mennyiségileg módosulhat, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos, szórt lehet. Gyakran a részképességek zavarai vagy hiányosságai nehezítik a tanulás folyamatát. A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, életszerű tartalommal, a kíváncsiság, az érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével stabil motiváció érhető el az egyéni tanulási formák kialakulásához. Fontos, hogy a tanuló az aktív, önirányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein önállóan alkalmazza céljai megvalósítása érdekében.

		A tanulók az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök készség szintű használatát (számítógép, internet, elektronikus könyvtár).
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	A sérülés következtében, ha akadályozott a szóbeli, az írásbeli vagy a nonverbális kommunikáció, akkor a képességek speciális módszerekkel történő fejlesztésére van szükség, mindig igazodva az értelmi és mozgásállapothoz, illetve az életkorhoz (mozgás, egyensúly, ritmus, grafomotoros képességek, térbeli tájékozódás, testséma, érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, nyelv és beszéd figyelembe vétele). A szóbeli kommunikáció érintettsége esetén szükséges lehet a logopédiai kezelés, a beszédterápia alkalmazása, súlyosabb esetekben az alternatív vagy augmentatív forma. Az írásbeli kommunikáció akadályozottsága az infokommunikációs eszközök használatával kompenzálható. A kifejező beszéd fontos alkotóeleme a mimika, a beszédet kísérő kéz- és testmozgások, melyek akadályozottsága esetén integrálni kell a tanuló mozgásfejlesztésébe. Az idegen nyelvi kommunikáció kiemelt fejlesztése támogatja a sikeres munkaerőpiaci integrációt és a társadalmi beilleszkedést.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Digitális kompetenciák	A digitális kompetencia megfelelő szintje biztosíthatja a mozgáskorlátozott tanulók részvételét szinte valamennyi élethelyzetben.

		A nevelés-oktatás során az információs-kommunikációs technológiák használatának olyan szintű elsajátítása szükséges, ami alkalmassá teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre, az információk kritikus szűrésére, azok feldolgozására és kreatív használatára. A digitális kompetenciák megfelelő szintje lehetővé teszi a digitális platformokon folytatott kommunikációt, együttműködést. Sokszor speciális, illetve adaptált eszközök használata szükséges (egér, klaviatúra). A korszerű infokommunikációs háttér a tanuló digitális kompetenciájának szintjét emeli.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A problémamegoldó gondolkodás, a mennyiségi és minőségi adatgyűjtés, az adatok rendszerezése, az információk más logikai módszerekkel történő átalakítása, értelmezése és elemzése hozzájárul az önálló életvitel, az önrendelkező életforma kialakulásához. Az egyes jelenségek közötti összefüggések felismerése, értelmezése és gyakorlati alkalmazása révén, a tanuló a mindennapi életben megalapozott döntéseket hozhat.
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A megfelelő önismeret hozzájárul a társas kapcsolatok kialakulásához, ami a társadalomban való boldogulás alapja. A tapasztalatszerzés módosult folyamatai, a kommunikáció nehezítettsége és a sajátos módon alakuló társaskapcsolatok miatt szükséges a terület kiemelt fejlesztése, a megvalósítható célok kitűzése, a reális értékelés, a pozitív megerősítés. A másokkal való együttműködés a mindennapi élet megszervezéséhez nélkülözhetetlen.

		A társadalmi integráció kölcsönös alkalmazkodást, a mozgáskorlátozott tanulótól is aktív részvételt kíván.
	A kreativitás kompetenciái	A művészeti kifejezés és a kulturális életben való aktív részvétel a mozgáskorlátott tanulók számára is adott, egyben a kifejezésének lehetőségét a művészet bármely területén. A megfelelő eljárások, módszerek, testhelyzetek, eszközök megtalálása hozzásegíti a tanulót, hogy önmaga is kreatív alkotásokat hozzon létre.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A reális önismeret, a megfontolt és minden körülményt figyelembe vevő pályaorientáció hozzájárulhat a megvalósítható pályakép, az önálló életvitel, az alkotó életforma kialakításához.

12.2 Beszédfogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Beszédfogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat.

- Beszédzavarok: hangképzési zavarok, rezonanciazavarok (hipernazalitás, hiponazalitás), beszédfolyamatossági zavarok (dadogás, hadarás), artikulációs zavarok (beszédhanghibák), beszédmozgászavarok (verbális diszpraxia)
- Auditív feldolgozási zavarok (beszédfeldolgozás, beszédértés zavara)
- Nyelvi zavarok: expresszív nyelvi zavarok, receptív nyelvi zavarok

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik a beszéd fogyatékos gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását is. Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés az utazógyógypedagógusi - logopédusi ellátás által valósul meg. A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus - logopédus, pedagógusok között.

		A nevelés-oktatás ellátása: a tipikus beszéd-/nyelvi környezetet biztosító, egészében együttnevelést vállaló befogadó inkluzív szemléletű iskola.
	Befogadó attitűd, együttműködés	Az érintett tanulók nevelésének-oktatásának alapja: az egyéni szükségleteik felismerése, megértése és a tanítás-tanulás folyamatában figyelembevétele. A beszéd fogyatékosok integrációjának előfeltétele az iskolaközösség érzékenyítése, az akadálymentesített befogadó légkörű nevelés, tanítás. Végső cél: Megfelelő készség-képességstruktúrák, megküzdési stratégiák és alapismeretek kialakítása a sikeres társadalmi beilleszkedés és az önálló, élethosszig tartó tanulás érdekében.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Logopédus, többségi pedagógus szerepe	Szoros együttműködés: szülő, pedagógus, logopédus-gyógypedagógus között. Habilitációs-rehabilitációs munkát a logopédus végzi az általa készített egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni vagy kiscsoportos formában. Tanulók tanórai támogatása, kommunikációs akadálymentesítése a szaktanár feladata, az általa készített szaktantárgyi fejlesztési terv szerint.

	Nevelési-oktatási folyamat	Az iskola biztosítja a feltételeket, hogy a beszéd fogyatékos tanuló aktívan részt vehessen az osztály- és az iskolaközösség életében és megmutathassa tehetségét, erősségeit. A tananyag feldolgozásában és a számonkérésnél előnyben részesülnek a nem nyelvi megoldási módok. Pl. mozgásos, dramatikus, rajzos vagy más képi feldolgozás, digitális alkalmazások. Értékelése önmagához képest mérlegelő, pozitív, előremutató és motiváló, fejlesztő értékelés. A sikerélmény biztosításával támogatott a pozitív énkép, önbizalom kialakítása. A nevelés-oktatás első szakaszának (1-4.osztály) kiemelt pedagógiai feladatai: az elfogadáson alapuló bizalmi kapcsolat, oldott légkör, egészséges önértékelés és önbizalom, a tanulás iránti igény és motiváció kialakítása, a tanterv lényeges elemeinek elsajátítása, a másodlagos viselkedési és magatartási zavarok kialakulásának megelőzése. A nevelés-oktatás második szakaszának (5-8. osztály) kiemelt pedagógiai feladatai: a tanulási motiváció fenntartása, a jelenségek megfigyelése, felfedezése, a törvényszerűségek levonása alapján történő tanulási folyamat megvalósítása, a tapasztalatok és megfigyelések nyelvi feldolgozása, a kompenzációs tevékenységek megtalálása és alkalmazása. Az alapfokú képzés végére kiemelt pedagógia feladat: az önálló tanulás minél szélesebb körű lehetőségeinek kialakítása. Habilitációs-rehabilitációs célú fejlesztés: - a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság, szókincs, grammatika készség)
--	----------------------------	---

		- az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértés, szövegalkotás) - felső tagozattól az adaptálható tanulási technikák (pókhálóábra, idővonal, gondolattérkép) tanítása egyenlő súllyal szerepel.
	Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés	Tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör megteremtése, a gondolatok kifejtésére többletidő biztosítása, a beszédfélelem csökkentése. Világos együttélési, együttműködési keretek, jó szokások kialakítása. A lehetőségekhez mérten, a tananyag digitalizálása, amely által lehetővé válik az írott nyelvi dekódolás mellett a szóbeli feldolgozás, a jobb hozzáférés a tananyag tartalmához. A szóbeli és írásbeli feladatok egyszerűsítése. Pontos, egyszerű, konkrét instrukciók adása. Összetett mondatok kerülése, az összetettek tagolása. Meggyőződés arról, hogy a tanuló helyesen értette-e meg a feladatot. A szóbeli számonkérés minimalizálása, helyette írásbeli tevékenység vagy más alternatív számonkérési mód. A gyenge helyesírási készség, a lassú és pontatlan íráskivitelezés és a gyenge verbális emlékezeti funkció indokolja, hogy az íráskészséget alapfokon már használó tanuló az órai jegyzeteit lappal, más digitális eszközzel készítse, a táblai vázlatot lefotózza – a közös megállapodások szerint.

		A folyamatos (tízujjas) gépelés megtanulásának támogatása, digitális tananyag-feldolgozás használatának (felolvasó programok) elsajátítása. Nyelvi zavarral küzdő tanulók és tipikus nyelvi képességűek között tanulópárok létrehozása. Ez a rendszer mindkét gyermek előnyére válik.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	A Nat céljai, tanítási-fejlesztési feladatai adaptált formában teljesülnek. Az adaptáció az egyes kompetenciaterületeken, tanulási területeken és a tudástartalmak terén egyaránt szükséges – differenciált tantárgyi tanmenetek szükségesek. Ennek az adott tanuló beszédbeli/nyelvi akadályozottságának mértékéhez és kognitív képességeihez igazodó megvalósítását az egyéni tantárgyi fejlesztési terv tartalmazza. A tanulási célok kisebb lépésekben, hosszabb idő alatt, a speciális képességstruktúrákból következő szükségletek figyelembevételével vagy hangsúlyeltolódással valósulhatnak meg. A Nat kiemelt céljainak megvalósulását a kommunikációs szempontból akadálymentesített tanulási környezet, a rugalmas tanulásszervezés, a differenciált cél- és feladat kijelölés, a heterogén csoportban végzett projekt munka és adaptált tananyag együttes alkalmazása teszi lehetővé.

Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	Széles körű kompetenciafejlesztés, a megelőző (preventív) és kiegyenlítő (kompenzációs) jelleggel megerősítve minden életkorban. A tanuláshoz szükséges alapkészségek és képességek intenzív, elnyújtott megerősítése, elmélyítő fejlesztése, a tanulási hátrányok kialakulásának megelőzését, a következményes emocionális és viselkedészavarok elkerülését biztosítja. Az alapkompetenciák kialakítása tágabb időintervallumban, hézagmentesen, kis lépésekben, hosszabb gyakorlási és látenciaszakaszokban valósul meg, eltérő dinamikával és fejlődési elakadásokkal. A legnagyobb kockázatot az olvasás, írás, helyesírás, szövegértés, szövegalkotás, a matematikai fogalmak tanulása jelenti. A tanulási motiváció és a tudásvágy fenntartása érdekében sikerorientált, apró, de biztos lépésekben haladó stratégia, sok gyakorlással, ismétléssel. A biztos nyelvi és írott nyelvi alapozásra épül később az egyes szaktantárgyak speciális szókinccse, nyelvezete. Ez a szaktárgyak értő, összefüggéseket felismerő tanulásának előfeltétele.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	A tanulás kompetenciái	A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók tanulási kompetenciáinak fejlesztése nem tér el jelentősen a tipikus fejlődésű gyermekektől.

		A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók számára viszont a zavar sokszínű tüneti képe miatt egyénileg szükséges azonosítani a helyes tanulási utakat. Kisiskoláskorban az utánzásra épülő tanulási kompetencia a meghatározó, amelyre párhuzamosan épül az önálló munka kialakítása. A tanulót – önmaga erősségeinek és nehézségeinek megismerése mellett – sokféle megismerési-tanulási utat megmutatva, segítjük a számára leghatékonyabb tanulási formák felismeréséhez. Végső cél, a belső motivációval rendelkező, önreflexióra képes, önálló tanulásra alkalmas és az élethosszig tartó tanulásra képes képességek, készségek kialakítása.
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	A fejlesztés fő iránya a kommunikációs-nyelvi intervenció (beavatkozás). A kommunikációs szándék általában jelen van, de a nyelvi (írott nyelvi), néhol a vokális (hangsúly, hanglejtés, tempó, hangszín) vagy a metakommunikáció (gesztus, mimika, térköz) is akadályokba ütközik. A kommunikáció mindhárom csatornáján a társaskapcsolatok kialakításához és fenntartásához megfelelő kompetenciákat kell kialakítani. A metakommunikációban erős tanulók kompetensebbnek élik meg magukat a kommunikációban. Fontos, hogy a beszédfejlődési zavarral küzdő tanuló megtanulja szabályozni hanglejtését, beszédtempóját, hangerejét, amely által kifejezőbbé válik beszéde.

		A nyelvfejlődési zavarokkal élő tanulók folytonos akadályátlépésre kényszerülnek a verbális csatornán. Számukra a verbális kommunikáció fejlesztése, életen át tartó program. A szaktantárgyak tanulása gyakran nehezített, mivel a szaktantárgyak speciális kifejezései és fordulatai nem épülnek be automatikusan a beszédbe, ezeket külön-külön szükséges gyakorolni.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Digitális kompetenciák	A digitális kompetenciák fejlesztésének a beszéd fogyatékos tanulók szempontjából két kiemelt területe van. Az egyik, az egyre korábban rutinszerűvé váló eszközhasználat kialakítása a kommunikációs akadálymentesítés érdekében. A különféle szövegszerkesztők, felolvasó programok, hangzóbeszédet felismerő applikációk, fordítóprogramok, szinonima- és idegen nyelvi digitális szótárak, képszerkesztők alkalmazása.

		A másik terület, a verbális információk szűrése, válogatása, feldolgozása, megértése vagy létrehozása. Különös gondot kell fordítani, hogy az információözönből képes legyen a szükséges információ kiszűrésére.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A társuló zavarokkal nem küzdő, nyelvfejlődési zavart mutató tanulók erőssége lehet a praktikus gondolkodás, a matematikai gondolkodás vagy az intuitív gondolkodás. Célszerű az induktív módszerek alkalmazása, melynek során az egyszerűbb nyelvi műveletek végzésével jutunk el a következtetéshez, a hipotézishez. Az érintett tanulók az ábrákhoz, képekhez kapcsolódó feldolgozási folyamatokban és az egyszerű információk kikeresésében a legeredményesebbek. Az írott vagy beszélt nyelv feldolgozásakor nehezen találják meg a különböző mondatok között rejlő összefüggéseket. A metaforikus gondolkodás sem erősségük.
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A személyes kompetenciák fejlesztése a tanuló önmagáról alkotott részletgazdag, reális belső kép kialakításával és az önmaga észlelési és mozgásos funkcióinak felfedezésével kezdődik. A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanulók gyakran érési késést mutatnak a testtudat és a téri tájékozódás szempontjából, ezért kisiskoláskorban egyik legfontosabb fejlesztési feladat. Lényeges, hogy a gyermeki személyiség mozgásában szabadnak, ezzel végtelen lehetőséggel bírónak és alkotóképesnek élje meg önmagát.

		Minél több a mozgásos játék és alkotás, annál pontosabb lesz a mozgás, a cselekvés kontrollja is. Az alkotó folyamatokban tapasztalja meg a fantázia kibontakozását. Kamaszkorban szintén a belső képekhez kapcsolódva figyel fel önmaga gondolkodására. Csak a testi-lelki-szellemi szempontból koherens személyiség képes reális önreflexióra, és a nehézségekből erény kovácsolására a megfelelő megküzdési stratégiái által. Ezt a kompetenciát elsősorban nem verbális tanítási módszerekkel lehet fejleszteni, hanem mintaadás útján lehet kiépíteni, a befogadás, a nyitottság, a bizalom, a nyílt kommunikáció és a kölcsönös figyelem, tolerancia megtapasztalása által.
	A kreativitás kompetenciái	Az alkotás a személyiségfejlesztő hatása mellett, akadálymentes kifejezési csatornát jelent a beszéd- és nyelvfejlődési zavarral élő tanuló számára. Ebben a kifejezési módban kompetensnek éli meg magát – akár tehetséget is mutathat. A csoportos vagy egyéni formában végzett művészeti tevékenységek, komplex művészeti terápia vagy zenei improvizáció hatékony kezelési mód lehet. A másodlagos pszichés vagy magatartási zavarok oldásában is jelentős szerepet játszik a művészi alkotó folyamat vagy a művészeti alkotások szemlélése.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A társadalmilag hosszú távon hasznos munkavállaló: kreatív, adaptív, képes az élethozsig tartó tanulásra, gördülékenyen kommunikál, képes használni a digitális rendszereket, jó problémafelismerő és- megoldó képességgel rendelkezik.

		Amennyiben a beszéd- és nyelvi zavarral élő tanulók kompetenciáit kiegyenlítően fejlesztjük, növekszik a sikeres társadalmi integráció esélye.
--	--	--

12.3 Autizmus spektrumzavarú fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Az autizmus spektrumzavarok az idegrendszer igen korai ártalmának következménye. Az autizmus spektrumzavarok (továbbiakban: autizmus) a társas viselkedés és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Legjellemzőbb tünetek, a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedésszervezés és – kivitelezés sérülése, valamint az egyenetlen képességprofil.

Az autizmus minden értelmi szinten előfordulhat. A sérülésspecifikus fejlesztése minden érintett gyermeknek joga és szükséglete.

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik az autizmus spektrumzavarú gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását.

		Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a habilitációs-rehabilitációs fejlesztés az utazógyógypedagógusi ellátás által valósul meg. Szükség szerint gyógypedagógiai asszisztens bevonásával. Ebben az esetben az autizmuspecifikus nevelés-oktatás a többségi iskolában, integráltan történik. A tanuló teljes, funkcionális integrációban vesz részt, szükség esetén egyénre szabott segítséget kap. A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus, pedagógusok között.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Befogadó attitűd, együttműködés	Teljes, funkcionális integráció javasolható: átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák esetében.

		Az integráció feltétele a családi háttér támogató szándéka, szoros együttműködése, a gyermek intenzív támogatása. Az iskola részéről integrációs feltétel: - speciális módszertanban jártas utazógyógypedagógus, pedagógus és asszisztens - jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv - speciális eszközök, módszerek és környezet - együttműködés a családdal - a befogadó osztály, gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatásra - lehetőség szerint az iskolán belül szakértői csoport működtetése, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusok szakmai tanácsadásában, a problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében - az integrált gyermek elégedett legyen az iskolai élettel, jól érezze ott magát
	Gyógypedagógus, többségi pedagógus szerepe	A tanulási környezet eleme a pedagógusok kommunikációjának stílusa és tartalma. Az autizmussal élő tanulók gyakran szó szerint értik a beszédet, ezért fontos, hogy a pedagógus pontosan és konkrétan fogalmazza meg közlendőit. Kerülni kell a kétértelmű, szarkasztikus, ironikus megfogalmazásokat.

		A szokásosnál több időt szükséges hagyni a hallottak feldolgozására, mert a verbális információ feldolgozása gyakran lassabb a szokásosnál. Fontos, hogy az autista tanulók előzetes tájékoztatást kapjanak, ha változás következik be az órák sorrendjében, helyszínében, a tanár személyében, a tanulókkal szemben támasztott követelményekben, mert ez jelentősen csökkentheti a változások okozta stresszt, és elősegíti az alkalmazkodást és elfogadást. Fontos, hogy a pedagógus rámutasson az autizmussal élő tanuló erősségeire, pozitív tulajdonságaira. Az autista gyermekek szokatlan társas viselkedésük miatt fokozottan kitettek az iskolai bántalmazásnak. A bántalmazás megelőzésére különösen nagy figyelmet kell fordítaniuk a pedagógusoknak. Az integrációban az autizmus spektrum pedagógiája szakirányos gyógypedagógus feladata, kooperációban a gyermek pedagógusaival, az intézményi közösségek informálása, folyamatos támogatása, a kortársak segítő felkészítése és a kortársakkal együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása, a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés biztosítása, a családdal való folyamatos kapcsolattartás.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások

	Nevelési-oktatási folyamat	Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, az aktív tanulás támogatása: -Alapja, a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembevétele - A nevelés-oktatás során a komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és a kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. - A fejlődési megközelítés a gyermek által már elért vagy kialakulóban lévő fejlődési szint egyéni felmérését követően a következő fejlődési szintet célozza meg. - A viselkedéses megközelítés alapja a viselkedés funkcionális analízise, amely a viselkedést pontosan leírja és feltárja annak okait. Emellett a viselkedéses megközelítés tanítási technikák, eljárások alkalmazását is jelenti. (PL. láncolás, formázás, viselkedések megerősítése, modellezés) - A kognitív -viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak. A tanuló sérülésspecifikus támogatása a habilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul. A befogadó intézmény közösségeit (pedagógusok -, szülők -, közössége) informálni kell az autizmussal kapcsolatos alaptényekről és a támogatás stratégiáiról.
--	----------------------------	---

		Az iskolai élet minden területére ki kell terjeszteni a támogatás alapvető módszereit (pl. egyénre szabott motivációs rendszer, strukturált környezet, vizuális környezeti támpontok, zavaró környezeti ingerekkel szembeni védelem, AAK eszközök). A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Törekvés arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételről. Ennek érdekében alapelv, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
	Akadálymentesítés	A szenzoros ingerfeldolgozás sajátosságai miatt szükség lehet a tanuló számára kevésbé megterhelő helyekre a tanteremben és egyéb helyszíneken (pl. állandó saját hely, pihenőhely, paraván, fülvédő). Megfontolandó az étkezés és a szünet egyénre szabott megszervezése, azokban az esetekben, amikor a társas és fizikai környezet túlterheli a tanulót. A tanulóknak strukturált környezetre és személyre szabott vizuális környezeti támpontokra van szükségük, beleértve a szünetek és a szabadidő megszervezésének támogatását is. Számolni kell az iskolán kívüli helyszíneken, programokon való részvétel nehezítettségére, fel kell készíteni a tanulót a várható körülményekre, a viselkedési elvárásokra.

Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása	Az autizmussal küzdő tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatóak közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok. Esetükben számolni kell azzal, hogy a tananyag elsajátításához hosszabb időtartamot szükséges biztosítani, a szociális megértést kívánó attitűdök, képességek fejlődését pedig kognitív stratégiákkal kell támogatni. A Nat nevelési céljai, tanulási területei a sérülés típusának megfelelő adaptációval alkalmazhatóak. Az adaptációhoz figyelembe veendő az autizmus súlyossága. Javasolt többlettartalmakat tanítani, mint önismeret, társas viselkedés, spontán és funkcionális kommunikáció, egészségnevelés, munkakészségek és lehetőségek. Az adaptáció a tanulási célokkal kapcsolatos elvárásokra is vonatkozik. Az osztályfok szerint elvárt tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell a tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes tanítási területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni szaktantárgyi fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tanulók egyéni szükségleteiknek megfelelően mentesíthetők a tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alól, a szakértői vélemények javaslatai alapján. Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása, fejlesztése során:
--	---	--

		- A tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadás, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. csoportos vagy frontális tanulási helyzetben tanulás). - A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligenciaszint és a kommunikációs színvonal alapján történik. - A fejlődés folyamatos követése, a tanulóhoz igazodó módon, annak megfelelően - A fejlesztésben, tanításban, viselkedésproblémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása. Pl. láncolás, modellnyújtás, feladatanalízis módszere, kulcsinger alkalmazása, szociális történetek, problémamegoldó stratégiák tanítása) - Szükséges az egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására. - A strukturált környezet alkalmazása kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és biztonságosabbá teszi a környező világot a gyermek számára. A struktúra és a vizuális környezeti támpontok elősegítik az autista gyermekek autonómiáját és önállóságát, csökkentik a változásokkal szembeni ellenállást, szorongást (pl. napirendek, vizuális időjelzők, folyamatokat megjelenítő vizuális algoritmusok). - A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt, keresni kell az információ átadására a szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket (pl. írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás).
--	--	---

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	Az alapkompetenciák fejlesztése is az egyéni felmérésen alapuló egyéni fejlesztési terv szerint történik. A beszéd, olvasás, írás, szövegalkotás, mennyiségekkel, számokkal, idővel kapcsolatos ismeretek elsajátítása gyakran mechanikus, ezért feltétlenül szükséges a megszerzett ismereteket a valós élethelyzetekben is alkalmazni. Az írott és beszélt nyelv funkcionális használatának elsajátítása kulcsfontosságú, annak spontán fejlődése nem elvárható. A szociális kommunikáció és a rugalmas gondolkodás minőségi sérülése akadályozza a nyelv és beszéd rugalmas, funkcionális használatát, az absztrakt szimbólumok rugalmas kezelését.
	A tanulás kompetenciái	Az autista tanulók esetében minden esetben egyénileg azonosítjuk a hatékony és önálló tanuláshoz szükséges feltételek meglétét, majd a felmérés alapján egyéni fejlesztési célokat tűzünk ki. A szükséges feltételek közül általában számolni kell az énkép, az önismeret hiányával, sérültségével.

		A tanulás iránti pozitív attitűd gyakran csak a saját érdeklődési kör esetében jelenik meg, egyébként számolni kell az újdonságokkal szembeni ellenállásra. A tanulás tanítása során alapvetően arra kell alapozni, hogy a tanuló mely ismeretek, tudások, képességek birtokában van, illetve milyen kialakulóban lévő készségei vannak. Az önállóság elősegítésének egyik fontos módszertani eszköze az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítése, kiegészítése egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. Az autizmussal élő tanulók között lehet olyan is, aki más sérültségeket is hordoz (pl. értelmi fogyatékos). Ilyen esetben elengedhetetlen mindkét terület fejlesztése
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	Minden autisztikus gyermeknél – függetlenül a verbális képességeinek színvonalától – elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkciók megértésének sérülése. Az autista gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és a nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására.

		Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, amelyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás.
	Digitális kompetenciák	Az IKT-eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel sok tanuló mutat érdeklődést a terület iránt. Az IKT alkalmazása kiemelkedő lehetőséget nyújt az autista tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és a későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt. Sokan közülük kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az autista tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Nehézséget jelenthet számukra az IKT interaktív használattal összefüggő veszélyeinek felismerése, elkerülése, valamint az információk közötti kritikus válogatás.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése az autista tanulók erőssége lehet. Nehézséget jelenthet az adatok értelmezése, a rugalmas problémamegoldás és az információk alkalmazása a mindennapi életben.

	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A személyes és társas kompetenciák explicit tanítása az autizmus-specifikus fejlesztés kulcsterülete. A sikerélményeket biztosító, a tanuló érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és a pozitív énkép kialakításában. Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, a szociális normáknak a direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral együtt járó szorongás megelőzése és oldása. Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés szabályainak direkt tanítása, ismerete, betartása. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértése általában nehézséget jelent
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	A kreativitás kompetenciái	A művészetek sokoldalúan segíthetik az autizmus-specifikus fejlesztést. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszhatnak. Az autizmussal küzdő tanulók között lehetnek kiemelkedő zenei, rajz- vagy egyéb művészi tehetséggel bíró gyermekek.

	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A felnőttkori munkavállalásra való felkészítés, az egyén erősségeihez illeszkedő foglalkozások körének meghatározása prioritást kap az iskolai nevelése-oktatása során. Azonban a kognitív sérülések jellege miatt sokféle képesség, készség célzott, egyénre szabott, intenzív fejlesztésére van szükség. A munkavállaláshoz szükséges képességek többsége (pl. tervezés, szervezés, irányítás, hatékony kommunikáció, csapatmunka, kreativitás) az autizmussal élő tanulók esetében sérült, illetve hiányozhat.

12.4. Egyéb pszichés fejlődési zavarral élő fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók. A kategória többféle diagnózist tartalmaz, részben idegrendszeri fejlődési zavarokat, részben a magatartásszabályozás más zavarait.

Az idegrendszeri fejlődési zavarok:

- specifikus tanulási zavar: diszlexia, diszortográfia, diszgráfia, diszkalkulia
- figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar: figyelemhiánnyal és/vagy túlmozgással és impulzivitással

Magatartásszabályozási zavar: impulzuskontroll-zavar, diszruptív viselkedészavarok, diszszociális viselkedészavarok

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik az egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását. Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés a szakirányos utazógypedagógusi ellátás által valósul meg. Ebben az esetben az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók oktatása integráltan, többségi általános iskolában történik. A kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező iskolát a szakértői bizottság jelöli ki az érintett tanulók nevelésére-oktatására. A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus, pedagógusok között.

	Befogadó attitűd, együttműködés	Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai ellátást igényelnek. A tanulók fejlesztése az egyéni szükségletek figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval, a pedagógussal történő megbeszélést követően valósul meg. A beilleszkedést az intézményi pszichológus is támogathatja. Kiegészítő szolgáltatás igényelhető a pedagógiai szakszolgálatnál – pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Gyógypedagógus, többségi pedagógus szerepe	Az egyéb pszichés fejlődési zavart a pedagógiai szakszolgálat diagnosztizálja, a szakértői bizottsági tevékenysége során, a sajátos nevelési igény megállapítása céljából, a diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján. A kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógusok bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében valósul meg.

		A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján a komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó differenciált tevékenységrendszer keretében történjen.
	Nevelési-oktatási folyamat	A specifikus tanulási zavar olyan idegrendszeri fejlődési zavar (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia vagy ezek halmozódása), amely az átlagos vagy akár átlag feletti értelmi képességek és a szükségletekhez illeszkedő, megfelelő feltételek ellenére okoz komoly nehézségeket a tanulásban, a sikeres iskolai előmenetelben. A tanulási zavar iskolai alulteljesítést eredményezhet, de nem minden iskolai alulteljesítés mögött áll specifikus tanulási zavar. A tanulási zavarral küzdő gyermek az adott területen gyenge teljesítményt produkál, de a nehézségei ellenére más tanulási területeken akár kiemelkedő teljesítményre is képes. Ez a paradox tanulási helyzet sok feszültséget, meg nem értést indukálhat. Olvasási zavar (diszlexia): az olvasás, írás elsajátításának nehézségét jelenti, gyenge szófelismerés, pontatlan és lassú olvasás jellemzi, amely legtöbbször helyesírási zavarokkal együtt jelentkezik. Helyesírási zavar (diszortográfia): önmagában ritkán fordul elő.

		Az íráskivitelezés (íráskép) zavara (diszgráfia): gyakran olvasási zavar nélkül jelenik meg. Másodlagos következményként szövegértési nehézségek jelentkezhetnek, valamint a kevesebb olvasási tapasztalat hátráltatja a szókincs és a háttértudás fejlődését. Számolási zavar (diszkalkulia): jelentős elmaradás mutatkozik a számköri ismeretek, számérzék, szám- és műveleti fogalmak kialakulásában, az alapvető műveletek végzésében és a bázisfunkciók (téri-vizuális rendszer, központi végrehajtó rendszer, munkamemória, beszéd és nyelv, gondolkodási funkciók) működésében. Következésképpen nehezített lehet a magasabb szintű matematikai fogalmak elsajátítása, a matematikai ismeretszerzés és alkalmazás folyamata, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldása. A figyelemhiányos /hiperaktivitás zavar (hétköznapi nyelvhasználatban ADHD kifejezést használnak), amelynek két altípusa önállóan vagy kombinált formában is előfordul. Az ADHD minden intellektuális teljesítmény mellett egyaránt jelen lehet. A figyelemhiányos/hiperaktivitás hátterében a végrehajtó funkciók gyenge és/vagy eltérő szerveződése áll, amely a munkamemória, a viselkedésgátlás, a kognitív flexibilitás és a figyelem működését befolyásolja. A viselkedésszabályozás problémái az érzelmi kontroll gyengeségében, az önmaguk vagy mások felé irányuló agresszióban, szorongásban, az én-szabályozás gyengeségében, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, a metakogníció (önreflexió) eltérő fejlődésében mutatkoznak meg.
--	--	---

		Az ADHD következménye a mindennapi oktatási, nevelési helyzetekben: szétszórtság, feledékenység, a figyelem könnyű elterelhetősége, huzamosabb ideig történő fenntartásának nehezítettsége, az utasítások sorrendjének megjegyzése, stb. Az ADHD számos erősséggel is együtt járhat. Az érintett tanulók kreatívak, kíváncsiak, lelkesek és kockázatt vállalók, sikerorientáltak, szokatlan és eredeti ötleteikkel, javaslataikkal értékes tagjai a tanulóközösségnek. A magatartásszabályozási zavar összefoglaló név, amely alatt: - impulzuskontroll-zavart (személyre és /vagy tárgyra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) - diszruptív (irritált, vitatkozó, bomlasztó) - diszszociális (normasértő, agresszív, megbotránkoztató) viselkedészavart értünk. Az ADHD és magatartásszabályozási zavarok diagnosztizálása pszichiáter szakorvosi kompetencia, a beavatkozások tervezésénél a család, pszichiáter, szakpszichológus, gyógypedagógus, pedagógus együttműködése szükséges. Az egyéb pszichés fejlődési zavarú tanulók nevelés-oktatásának alapelvei: -A tanulók fejlesztésében törekedni kell: - a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására - a komplex megközelítésre és módszerválasztásra
--	--	---

		- a fejlődési dinamika nyomon követésére - A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt jelentőségű: - a tananyagok adaptálása – a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz illesztése - az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése - tanulásmódszertani elemek beemelése - változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása - a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás - az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége - a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása - az egyéni tanulási utak megismerése, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése - az életkorból adódó sajátosságok figyelembevétele - környezet illesztése a gyermek szükségleteihez - érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása - átlátható és érthető szabályok kialakítása
--	--	--

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Akadálymentesítés	A tanulási zavarok hátterében a nyelvi rendszer eltérő fejlődése, a munkamemória gyengése, valamint az információfeldolgozás sajátos szerveződése áll. Mindezek mellett gyakran mutatkoznak mozgásszervezés, kézügyesség, bizonytalan kézpreferencia, téri tájékozódás, vizuális észlelés, szenzoros integráció, végrehajtó működés nehézségei. A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavarú tanulók számára nehéz az önszabályozás és önirányítás, a mindennapi élethez szükséges tevékenységek szervezése, a célorientált cselekvés tervezése, kivitelezése, az értelmek szabályozása. Mindezek gyakran alulteljesítést eredményeznek az iskolai haladásban. A figyelemhiányos/ hiperaktivitás zavarú tanulók megfelelő támogatás mellett nagy energiákkal sok feladatot elláthatnak, pozitív értelemben a motorjai lehetnek a tanulási folyamatnak. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei megmutatkoznak: a tanulók fáradékonyabbak, változásra érzékenyebbek, nehezebben tűrik a zajokat, nehezebben viselik a várakozást, nyugtalanabbak, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, támaszra.

		Fokozottabban igénylik a tevékenységeket meghatározó állandó kereteket, az érthető és követhető szabályokat, a pozitív visszajelzéseket, a megerősítést és dicséretet.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során: A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása. Ennek érdekében a tananyag-feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségét, a korrepetálás, a felzárkóztatás és az irányított otthoni gyakorlás alkalmazását. A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Az alapelvek megvalósítása érdekében feladata: - az iskola a különbséget az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának tekintse - szükséges a gyógypedagógus, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége

		- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján (pl. tanórán belül 15-20 perces tevékenységváltás) - az előzetes tudás felmérése - érdeklődési, motivációs bázis feltérképezése, a tanulás iránti motiváció, kitartás, a kudarcűrő képesség növelése, a kortársakra és felnőttekre irányuló társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése, és az önállóságra nevelés - az énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is - módszertani sokrétűség alkalmazása - differenciálás megvalósítása – a gyermek szakvéleményében foglaltak alapján: - a feladatok megoldásához hosszabb időszáv, tágabb időkeret biztosítása - a feladatok tartalmát – a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva – a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani. - segítő megkülönböztetéssel a tanuló egyéni támogatása, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, a fejlesztőértékelés alkalmazása Olvasási zavar – fő célkitűzések: - kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése
--	--	---

		- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újra tanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, analizáló-szintetizáló módszerrel -a biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében - az olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése - az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt - szövegértési stratégiák kialakítása - a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során - az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel - a tanulás segítése: a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatásával (pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók készítésével, a szövegek auditív felkínálásával – pl. hangoskönyv, gépirással, szövegszerkesztő használatának tanításával és alkalmazásával) - diszlexia reedukáció speciális terápiás program felhasználása - az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése Íráskép zavara – fő célkitűzések: - kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott akár
--	--	---

		folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társaskapcsolatok létesítése céljából - az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés) - a különböző írásformák tanulói képességeihez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése - a célzott képességfejlesztés kiemelt területei: ceruza helyes használata, megfelelő testtartás kialakítása, mozgáskoordináció fejlesztése, testséma kialakítása, szenzomotoros integráció fejlesztése, szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése, célirányos mozgások fejlesztése, a ritmus-nyomás-sebesség optimális egyensúlyának megteremtése, végrehajtott működés fejlesztése, a motoros output optimalizálása Helyesírás zavara – fő célkitűzések: - kiemelt feladat az írott nyelv helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és javító szoftver) készség szintű elsajátítása - a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása - a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása, analógiás stratégiahasználat kialakítása - önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése
--	--	---

		- diszlexia reedukáció speciális terápiás program használata Számolási zavar – fő célkitűzései: - kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein egyaránt - a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése - matematikai törvények és szabályok készségszintű ismeret és alkalmazása - a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása - a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés - segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele - a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása - a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése
--	--	--

		- a szám és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának fejlesztése - a diszkalkulia reedukáció speciális terápia program felhasználása Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar – fő célkitűzései: - a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében - cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon - a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással - teammunka keretében pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés - a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése - a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése - fokozott egyéni bánásmód - az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése - önbecsülés és pozitív énkép kialakítása
--	--	--

		- szociális készségek fejlesztése, a beilleszkedés elősegítése - dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása - a célzott képességfejlesztés kiemelt területei: az önszabályozás fejlesztése, a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása, a szociális/társas készségek fejlesztése, a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása, a tartós figyelemre vonatkozó tréning, koncentráció fejlesztése, utasításkövetés gyakorlása, a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése, mozgáskoordináció és biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése Magatartásszabályozási zavar – fő célkitűzései: - a magatartásszabályozási zavar esetén kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése - az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel - kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése - adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása - társas készségek, kapcsolatok fejlesztése - célzott képességfejlesztés kiemelt területei: düh- és agressziókezelés fejlesztése, érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése, kommunikáció fejlesztése,
--	--	--

		konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése, megküzdési képesség fejlesztése, figyelmi működés fejlesztése - eszközei lehetnek: kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben, az iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend), iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyv), sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása, együttműködés a családdal és más szakemberekkel
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	Kiemelt jelentőségű az alapkompetenciák kialakítása: az olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez szükséges nyelvi funkciók, mennyiségi, számfogalmi, téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere. Az alapkompetenciák fejlesztése elsősorban az alapozó négy évfolyam feladata, de az érintett gyermekeknél a felsőbb évfolyamokon átívelve szükséges a kompetenciák stabilizálása, a lemorzsolódás, a korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	A tanulás kompetenciái	Kiemelt fejlesztési terület az érintett tanulók aktív, önirányított tanulási kompetenciájának kialakítása a tanulási területeken átívelve.

		Tudatosítani kell a tanulóban az erősségeit és gyengeségeit/nehézségeit, valamint hangsúlyozni szükséges, hogy az eltérő információfeldolgozás és tanulási stílus nem feltétlenül hibás, csupán a megismerés másfajta útja. A tanulóval közösen meg kell találni azt a tanulási kognitív stílust, mely leginkább illeszkedik a képességmintázatához és személyiségéhez, mellyel hatékony, önálló tanulóvá képes válni. A pedagógus a reális tanulási célok kitűzésében, a tanulási preferenciák megtalálásában támogathatja a tanulót. Lépésekre bontott, idői ütemezést tartalmazó, elérhető tanulási tartalmak tervezése szükséges, amelyek a differenciálás során jelenhetnek meg. Lényeges elem a kíváncsiság, önreflexió és önellenőrzés iránti igény felkeltése és fenntartása. Lényeges továbbá, a saját tanulásért érzett felelősségvállalás kialakítása, a kitartás erősítése, a sikerélmények biztatása, az önértékelés támogatása.
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	Az egyéb pszichés fejlődési zavarral érintett gyermekek számára gyakran nehézséget jelent: - mások arckifejezésének, érzelmeinek leolvasása és értelmezése - a gesztusok, testbeszéd felismerése, értelmezése

		- a hanghordozás, a hangsúly, a hangerő észlelése, ezek jelentésének, üzenetének értelmezése - megőrizni és tiszteletben tartani mások személyes terét - szociálisan megfelelő módon érintkezni másokkal - gondolatokat, érzéseket, szükségleteket és benyomásokat hatékonyan összeszedetten kifejezni A kommunikációs kompetenciák gyakorlására, a metakognitív viselkedési stratégiák kialakítására kedvező teret biztosít a kooperatív technikák, a projektmunka alkalmazása.
	Digitális kompetenciák	A digitális kompetenciák kiváló lehetőséget kínálnak az érintett tanulók hatékony információszerzésére, a kompenzációs utak megtalálására. A szövegszerkesztő, a bemutatókészítő, az adatkezelő, az adatfeldolgozó, a grafikus, hang-, videoszerkesztők hatékonyan használhatók fel a tananyag adaptálására, ezáltal a nehézségek leküzdésére, valamint a tehetséggondozásra. Az érintett gyermekek sérülékenysége miatt különösen fontos, hogy tisztában legyenek a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveivel, hogy megtanulják megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások

	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók negatív énképük, önértékelésük miatt, gyakran elveszítik az intellektuális nyitottságukat, különösen a kognitív kihívással telített helyzetekben, ezért lényeges a nyitottság felkeltése a tudomány és a technológia iránt. A problémamegoldás során megtanulják alkalmazni az analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív (rávezető), deduktív (levezető) és abduktív (következtetés) szabályokat.
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	Az érintett gyerekek gyakran nehezen boldogulnak családi és intézményi kapcsolataikban, nehezítettek a felnőttekkel és kortársaikkal a társas interakciójuk. A kortársközösség a tanulási, viselkedésszervezési problémáik miatt kevésbé elfogadó lehet velük szemben, ezért mindenképpen támogatni szükséges a kapcsolati hálók kiépítését, fenntartását. A társas interakció az egészen alapvető készségektől (pl. üdvözlés) az összetett készségekig (pl. kritika elfogadás) számos elemből tevődik össze. Alapjai jellemzően a családi szocializáció során kerülnek elsajátításra, melyeket az intézményi nevelés megerősít, kiegészít.
	A kreativitás kompetenciái	A kreativitás, a kreatív alkotás, az önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái.

		Az esztétikai átélés élménye és a művészi önkifejezés lehetősége az érintett tanulók rekreációját és rezilienciáját egyaránt támogatja. A kreatív tevékenységekbe az aktív bekapcsolódás lehetősége, elengedhetetlen eszköz
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	Hangsúlyos szerepe van az iskolák pályaorientációs tevékenységének, hogy a tanulók és szüleik megismerjék a továbbtanulási, szakmatanulási lehetőségeket, a felvételi rendszerben adható többlettámogatási, méltányossági lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltság, az innovációs készség kialakítására.

12.5. Enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körében tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve tartósan közvetlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását is. Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés az utazógyógypedagógusi ellátás által valósul meg. A tanórák mellett a tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, melynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően. Ebben az esetben az enyhe értelmi fogyatékos gyermek nevelése-oktatása integráltan történik, a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, az együttnevelést biztosító befogadó iskolában.

		A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus, pedagógusok között. Az enyhe értelmi fogyatékoság (enyhe intellektuális képességszavar) diagnosztizálása orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat, a szakértő bizottság vizsgálata által.
	Befogadó attitűd, együttműködés	A pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb/ eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége. Az enyhe értelmi fogyatékos személyek fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy egyéb hatásokra alakulnak ki. Az enyhe értelmi fogyatékossgához sok esetben társul más fogyatékosági típus (pl. hallásérülés, látásérülés, autizmus spektrumzavar), melyek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket. Az enyhe értelmi fogyatékossga sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások

	Gyógypedagógus, többségi pedagógus szerepe	Az értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizáló hatások megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A gyógypedagógus – tanuló, szülő, pedagógus bevonásával – egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető, és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat. A habilitációs-rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a mérhető információk gyűjtése alapján kerül sor a fejlesztési terv módosítására.
	Nevelési-oktatási folyamat	A tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet. A tanuló fejlődését támogató feltételek: - megfelelő osztálylétszám - az aktív tanulás biztosítása - a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása - a személyre szabott tanulás lehetősége

		- differenciálás alkalmazása - együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja - fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása Nevelési-oktatási folyamat szakaszai: 1. Alapfokú képzés első szakasza (alsó tagozat: 1-4. évfolyam) A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő is különbözik. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja pl. az egyéni előrehaladású nevelés-oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő felhasználása. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, ha megfelelő motiváltság és aktivitás készíteti a tanulót. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1-4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly.
--	--	---

		A képességfejlesztésben fontos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. 2. Alapfokú képzés második szakasza (felső tagozat: 5-8. évfolyam) feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Akadálymentesítés	A gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez. A megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése.

		A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel. A fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos bővítését teszi lehetővé. Fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése. Pl. feladatok választhatósága, önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, az egyéni tanulási utak feltárása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése. Fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása. Az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számítógép, gondolatterkép) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára.
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése	Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tanítási-nevelési célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul. Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is kiemelt feladat. Nagy hangsúlyt kell helyezni a mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire, az erőnlét és a fizikai állóképesség formálására.

	Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	Az érintett tanulók gyakran segítséget igényelnek a kortárskapcsolatok. A konfliktusok megoldásához konfliktuskezelési technikák tanítása, begyakoroltatása is szükséges. A nevelési-oktatási célok elérése érdekében fontos a tanuló családjával keresni az együttműködési lehetőségeket. A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára. A médiatudatosságra nevelés célja, hogy a tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére. Ismerjék fel a hiteles és fontos információkat. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért.
--	--	--

		Fontos az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés, a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés érdekében.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) nevelése-oktatása során kiemelt feladat a kompetenciaterületek fejlesztése, a társadalmi integráció, az önálló életvezetés a munka világába való beilleszkedés érdekében. Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciaterület fejlesztését. Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen az önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és élethelyzetekhez, amely az egész nevelési folyamaton végighúzódik.
	A tanulás kompetenciái	A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon a saját tanulási stratégia kialakítására.
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani.

		Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a nyelvet funkcióinak megfelelően (kifejező, informáló, felhívó), elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.
	Digitális kompetenciák	Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására. A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online visszaélések, zaklatások miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot és az etikai szabályokat.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások

	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. A tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismerik meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	Az érintett tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre, melynek során a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

	A kreativitás kompetenciái	Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A munkavállalói és innovatív kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

12.6. Érzékszervi fogyatékos – hallási fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Hallási fogyatékos - továbbiakban: hallássérült.

Hallássérülésnek nevezzük a hallószerv valamely részének veleszületett vagy szerzett sérülését, illetve fejlődési rendellenességét, amelynek az éptől eltérő hallásteljesítmény lesz a következménye. A hallássérülés gyűjtőfogalom.

Hallásérült személyek a nagyothallók, a siketek és a cochleáris implantátumot (CI) viselők. A cochleáris implantátum a belső fülbe ültetett hallásjavító eszköz.

Hallásérültek csoportjai:

- Siket - súlyos fokú hallásveszteség áll fenn – a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 90 dB-nél nagyobb.

Ennek következménye a hangzó beszéd spontán kialakulásának képtelensége, elsajátításának súlyos fokú nehezítettsége, valamint a nyelvi kommunikáció általános akadályozottsága.

- Nagyothalló – enyhe, közepes, súlyos nagyothallás. A beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség enyhe nagyot hallás esetén 30-45 dB, közepes esetén 46-65 dB, súlyos nagyot hallás esetén 66-90 dB. A hallás csökkenése akadályozottságot jelenthet a hangzó beszéd elsajátításában és értésében.
- Hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérültek. Az egyik vagy mindkét oldalon végzett műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető.
- Diszfázia – a hallássérüléshez társuló neurogén eredetű nyelvi zavar - a halmazott fogyatékoság egy speciális változata.
- A hangos beszéd kialakulása után hallássérülté váltak csoportja.

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik a hallássérült gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását is. Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat.

		Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés a szakirányos utazógyógypedagógusi ellátás által valósul meg. A fejlesztést a hallássérültek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógus – szurdopedagógus – látja el. Ebben az esetben a hallássérült gyermek nevelése-oktatása integráltan történik, a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, az együttnevelést biztosító befogadó iskolában. Az egyéni teljes integráció során, a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó osztályban van. A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus, pedagógusok között. A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Befogadó attitűd, együttműködés	A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozások folyamatában valósul meg.

		A komplex ellátás a szurdopedagógiában használatos módszerek alkalmazásával, megfelelő audiológiai ellátással, a jól beállított hallókészülékek és hatékony hangátviteli technikák használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik. Az integrált nevelés-oktatás a szülő/gyógypedagógus/pedagógus közös döntését, szoros együttműködését igényli az illetékes szakértői bizottság szakvéleményének figyelembevételével. Az iskola akkor válik valódi befogadóvá (inkluzív iskola), ha a tanítási programok, a pedagógiai szemlélet és felkészültség, a szervezés, a tantárgyi és személyi feltételek igazodnak a gyermek speciális szükségleteihez.
	Szurdopedagógus, többségi pedagógus szerepe	A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel. A sikeres integráció érdekében, a szurdopedagógus utazó- gyógypedagógus tájékoztatás nyújtásával segíti az intézmény pedagógusainak felkészítését a hallássérült gyermek érkezése előtt, majd a beilleszkedés során.

		A szurdopedagógus segíti a pedagógusok nevelő-oktató munkáját a hallássérült gyermek sajátosságainak megértésében, segítséget nyújt a tanórai munkájukhoz. A gyógypedagógus egyéni fejlesztés során fejleszti a tanuló nyelvi és kommunikációs kompetenciáját, nyomon követi a gyermek fejlődését. A gyógypedagógus rendszeresen kapcsolatot tart a szülővel, a többségi pedagógusokkal.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Nevelési-oktatási folyamat	A hallássérült tanuló fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, segédeszközzel való ellátásának, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült tanuló integrációja során a tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája fontos tényező. A nevelés-oktatási folyamatban figyelembe kell venni a hallássérült gyermek speciális fejlesztési igényeit a tananyag, a követelmény, az értékelési mód és a speciális módszertan tekintetében, melynek alapja a szakértői bizottság szakvéleményében foglalt javaslatok. Az eredményesség érdekében szükség van a szülők aktív közreműködésére, valamint a szülők és az iskola együttműködésére.
	Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés	Nagy gondot szükséges fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi

		gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő tanulási nehézségének leküzdéséhez. A pedagógusoknak az értékelések során figyelembe kell venni a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs elmaradását, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát. Az együttnevelés során a befogadó pedagógusközösség vállalja, hogy segíti a gyermek beilleszkedését a közösségbe, konzultációs, hospitálási és osztálytermi együttműködési lehetőséget biztosít a gyógypedagógus számára, elősegíti a hallásérült tanuló sikeres integrációját. Fontos, hogy a tanulók megismerjék a jelnyelvi tolmácsok szerepét a kommunikációs akadálymentesítés területén, megismerjék a szolgáltatás igénybevételének lehetőségeit.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése	A hallásérült tanulókat szükséges megismertetni -életkoruknak megfelelő szinten – azokkal a tényezőkkel, melyek a hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. A tanulóknak el kell sajátítani a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök karbantartását, használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra a hallásmaradványuk aktivizálása és az esetleges további hallásromlás elkerülése.

	Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van a komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (pl. hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, jelnyelvi ismeretek). Fontos nevelési cél, hogy felismerjék saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, hogy képessé váljanak a környezet és a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő társadalmi integrációra. A hallásérült gyermek számára a mozgás, a testedzés, a sport olyan kompenzációs terület, ahol a kommunikációs hátrányaikkal is jelentős sikereket érhetnek el. Az érzelmek, indulatok, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy a tanulóknak legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére, pl. képzőművészet, tánc, sport. A hallássérült tanulók ismeretszerzésében kiemelkedő szerepe van a vizuális csatornának, azonban tudniuk kell, hogy a média közvetíthet pozitív és negatív tartalmakat, illetve a valóságnak nem megfelelő tartalmakat is. Kiemelten fontos a hallássérült személyek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata. A hallásérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti a különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk.
--	--	---

		A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Nevelési-oktatási cél, hogy az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus könyvtár) készségszintű használatát. Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése és alkalmazása, amelyek a tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik. Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsát döntően befolyásolják. Ezek fejlesztése jó esélyt adhat, hogy pályaválasztásuk sikeres legyen.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	A hallássérült tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek, mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.
	A tanulás kompetenciái	A hallássérült tanuló önértékelése gyakran nem reális, a szókincs – és beszédértési nehézségei miatt az önálló tanuláshoz szükséges képességek kialakítása nagyobb figyelmet igényel.

		A különböző tanulási technikák megismertetése elengedhetetlen (pl szótárak, lexikonok digitális változatainak használata, nyelvi videók, jelnyelvi szótárak). Fontos az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása, valamint a motiváció fenntartása, a képességekhez, előzetes ismeretekhez igazodó tananyag biztosításával, a teljesíthető követelmények támasztásával.
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	A hallásérült tanulók ismeretszerzését nehezíti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. Kiemelt feladatok: a beszédértés (jelértés) fejlesztése, a szövegértő olvasás fejlesztése, a konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés, jelkincsfejlesztés, a hangzó nyelv használata (egyéni képességeinek megfelelően), az írásbeli kifejezés fejlesztése.
	Digitális kompetenciák	A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. Használatukat nehezíti a szűkebb szókincsük és szövegértési nehézségük.

		Ebből adódóan kiemelt feladat a keresőoldalakkal, szótárakkal, helyesírás-ellenőrző programokkal való megismertetésük, ami segíti a lényegkiemelést, az írott szöveg megértését. Az eszközök hasznossága mellett fontos, hogy megismerjék az internet veszélyeit és szerezzenek jártasságot azok elhárításában. Ajánlott a szabályos tízujjas gépirás elsajátítása – gépirást tanító program segítségével.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A matematikai fogalmak értelmezését segítheti a mindennapi élethelyzetek (pl. vásárlás, banki műveletek, térbeli tájékozódás) tanórai modellezése, verbális megfogalmazása, illetve a matematikai szaknyelvi szókincs fejlesztése. A gondolkodás gyakran kevésbé flexibilis, nehézséget okoz az egyes témakörök, feladattípusok, műveletek közötti váltás. Kiemelt jelentőségű a speciális szemléltetés és a segédeszközök használata. Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, ismétlésre van szükség. Fontos, hogy a megértést szemléltetés, modellezés, tényleges cselekedtetés, kísérletezés útján segítsük (pl. terepasztal, kirándulás, feliratozott természetfilmek, interaktív tábla).
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A személyes kompetenciák keretében fontos a szorgalom, kitartás, pontosság, önállóság, önfegyelem, stressztűrő képesség, felelősségtudat, a társas kompetenciák keretében pedig a

		kapcsolatteremtő és -fenntartó készség, udvariasság, kezdeményezőkézség, határozottság, empátia, tolerancia, segítőkészség fejlesztése. Fontos a társas normák, illemszabályok elsajátítása. Az érintett tanulókat támogatni szükséges a társaskapcsolatok kialakításában, ehhez elengedhetetlen a pozitív és reális énkép, az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. A hallássérült gyermeket támogatni kell sérülésének és ebből adódó esetleges hátrányainak elfogadásában, a konfliktusok és stressz kezelésében.
	A kreativitás kompetenciái	A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek lehetnek az önkifejezés eszközei, melyek a későbbi pályaválasztást is befolyásolhatják.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	Minél korábbi életkortól (5.osztálytól) fontos az iskola pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, az innovációs készség kialakítására. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzügyi jártasság a hallássérült tanulók későbbi beilleszkedését szolgálja.

12.7. Érzékszervi fogyatékos – látási fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának helyi irányelvei

Látási fogyatékos - továbbiakban: látássérült.

A látássérülés a látószerv (a szem, a látóideg és/ vagy a látásért felelős agykéreg/kéreg alatti területek) sérülése következtében kialakult állapot, amely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodóképességét, kihat személyiségének alakulására.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye az ép látáshoz (vízus:1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) vízus:0-0,3 közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek centrális látótere legfeljebb 20°.

Ezen belül: - vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik (vízus:0)

- aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek (vízus: fényérzés-0,1)

- gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus:0,1-0,3)

Megkülönböztetünk távoli és közeli látássérülést.

Távoli látássérülés: - enyhe – a látásélesség (vízus) $< 0,5$

- mérsékelt – a látásélesség (vízus) $< 0,3$

- súlyos - a látásélesség (vízus) $< 0,1$

- vakság - a látásélesség (vízus) $< 0,02$.

Közeli látássérülés: a közeli látásélesség (vízus) $< 0,5$ maximális korrekcióval.

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
A nevelés-oktatás alapelvei	Intézményi, szervezeti forma	Az egységes gyógypedagógiai, módszertani intézmények (EGYMI) alapvető feladatuknak tekintik a látássérült gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását. Emellett fontos feladatuknak tartják a szakmaközi együttműködések kialakítását. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, szülőket, tanulókat. Az integrált nevelés feltétele: a szülő-gyermek, az illetékes szakértői bizottság közös döntése alapján a szakértői bizottság szakvéleményében foglalva, kijelöli az együttnevelésben részt vevő, a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadó oktatási-nevelési intézményt. Az együttnevelés során a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés a szakirányos utazógyógypedagógusi ellátás által valósul meg. A fejlesztést a látássérültek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógus – pedagógus – látja el. Ebben az esetben a látássérült gyermek nevelése-oktatása integráltan történik, a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, az együttnevelést biztosító befogadó iskolában. Az egyéni teljes integráció során, a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó osztályban van. A sikeres integráció feltétele a szoros együttműködés kialakítása: szülő – gyermek – utazó gyógypedagógus, pedagógusok között.

		A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanuló állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntésen alapul, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az együttnevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni: - A látásérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztéseken, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van (rehabilitációs és habilitációs fejlesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás). Ennek megvalósításához a szakértői vélemény nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérült tanulók speciális iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. Az EGYMI integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulóakra, családjukra, pedagógusokra, az őket befogadó közösségekre. - A látásérült tanulók integrálása esetén, meg kell fogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi differenciált kiegészítések, eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái, stb), melynek alapja a szakértő bizottsági szakvéleményben foglaltak. - A befogadó többségi iskola tantestületének a speciális iskolák nyújtanak segítséget a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk átadásával. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe.
--	--	--

	Befogadó attitűd, együttműködés	A látás hiánya , az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén jelent eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei is (tájékozódás, közlekedés, önkiszolgálás). Más a tanulási környezet, hangsúlyosabban egyénre szabottak a tanulási utak, a tanuló sokféleség figyelembevétele alapvető. Az alkalmazandó irányelvek elkülönülnek a vak, gyengénlátó és a halmozottan sérült látássérült gyermekek esetében.
	Gyógypedagógus, többségi pedagógus szerepe	A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az összes érzékszerv – hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tudatosítása és tanítása.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Nevelési-oktatási folyamat	A látássérülés egyéni megélése sok különböző tényezőtől függ. Ide tartozik többek között a megelőzés és a beavatkozó kezelések hozzáférhetősége, a látási rehabilitáció (szemüvegek, fehér bot) elérhetősége, és a megélt akadályozottság a közlekedés, tájékozódás, mindennapi élet, ügyintézés, információkhoz való hozzáférés terén. A vak, valamint a látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó tanulókat elsősorban a tapintó-halló életmód, a látásukat praktikusán jól használó aliglátó tanulókat és a gyengénlátó tanulókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi.

		A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie: - a látássérülés kórokáról, kialakulásának időpontjáról - a szemészeti állapot prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról - a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről - a gyermek intellektuális képességeiről - a látássérülés személyiségre gyakorolt hatásairól A látássérüléshez gyakran társulhat egyéb fogyatékosság is.
	Akadálymentesítés	A befogadó többségi iskola tantestületének a speciális iskolák nyújtanak segítséget a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk átadásával.
		A vak és a látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó tanulók esetében:
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése	A vak és aliglátó tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési területek, nevelési célok az irányadóak. A nevelés-tanulási célok elérését a tanulók látásteljesítménye és intellektuális képességei egyénileg befolyásolják. A célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki. A vak, aliglátó gyermekek ismerjék meg látássérülésük kórokát, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket.

	Médiatudatosságra nevelés Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy a balesetek elkerülése csak megfelelő tájékoztatói és közlekedési ismeretek birtokában lehetséges (pl. megszokott haladási irány betartása, hosszú fehér bot használatának elsajátítása). A tanulók ismerjék meg képességeiket, korlátaikat, érzelmi és értelmi lehetőségeiket, ami segíti őket a mindennapi életben. A reális énkép kialakítása mellett törekedni kell arra, hogy a tanuló önbizalma, én-ereje folyamatosan növekedjen. Legyen képes önálló cselekvésre, döntéshozatalra. A tanulóban alakuljon ki a vágy arra, hogy minél kisebb mértékben szoruljon mások segítségére. A vak és aliglátó tanulóknak tudatában kell lenniük, hogy látássérülésük ellenére felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakításában. A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a vak és aliglátó tanulóban is kialakuljon a felelősségvállalás önmaga és közössége iránt. A tanulási-tanítási folyamatban építeni lehet arra, hogy az ép intellektusú vak, aliglátó gyermekek figyelme sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, a verbális emlékezetük terjedelme nagyobb, mint látó társaiké. A tanulók az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális szoftverek, okoseszközök készség szintű használatát. A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.
--	--	---

		Pedagógiai, gyógypedagógiai feladat a látásos megismerésben fennálló nehézségek kompenzálását segítő eljárások megismertetése, alkalmazásuk begyakoroltatása. Olyan tudást szükséges kialakítani, hogy a tanulók aktívan tudjanak szerepet vállalni a számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában. A vak és aliglátó tanulók korlátozott pályaválasztási lehetőségei miatt, fokozottan szükséges a pozitív attitűd kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek iránt.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	A vak és aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőttélet sikerességét megalapozó kompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztés főbb területei: - az ép érzékszervek használatának intenzív fejlesztése (pl. hallás) - a meglévő látás megőrzése, fejlesztése – látásnevelés – optikai segédeszközök használata - beszédhiba- javítás, a nyelvi-, kommunikációs készségek fejlesztése - intenzív mozgásfejlesztés: tapintás, finommozgás, kézügyesség fejlesztése, Braille-írás, olvasás technikájának gyorsítása, testtartási hibák javítása - életviteli technikák: tájékozódást segítő ismeretek elsajátítása, fehérbot technikájának elsajátítása, mindennapi tevékenységek, speciális tan- és segédeszközök használata

		- tehetséggondozás
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	A tanulás kompetenciái	A vak és aliglátó tanuló a leghatékonyabb tanulási módok elsajátításával, egyéni tanulási stratégia kialakításával alkalmassá válik a vakságból vagy aliglátásból fakadó hátrányok leküzdésére. Az önálló tanulás fejlesztése érdekében apró lépésekre bontsuk a feladatokat, a gyermek maga alakítja ki a megoldási stratégiát. A tanuló legyen tisztában azzal, hogy eredményességének alapfeltétele a következetes rend megtartása környezetében, taneszközei között. A vak tanuló sajátítsa el a tanulást segítő speciális eszközök készségszintű használatát (pl. pontírógép, abakusz, számítógépes szoftverek).
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	A vak és aliglátó gyermek ismeretsajátításában elsődleges szerepe van a verbális kommunikációnak. Törekedni kell arra, hogy a bő szókincs mögött tényleges tartalom legyen. Azokon a területeken, amelyek csak vizuálisan érzékelhetők, a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt sokoldalú megközelítéssel, érzékeltetéssel lehet kialakítani.

		A vak és aliglátó tanuló legyen képes a kommunikációs helyzetek értelmezésére, a metakommunikáció részleges, tudatos elsajátítására, tudjon szóban és írásban a helyzetnek megfelelően kommunikálni.
	Digitális kompetenciák	A vak és aliglátó tanuló esélyegyenlőségének megvalósulása a tanulásban feltételezi az IKT-eszközök használatát. A tanulót a szabályos tízujjas gépírás tudása, a speciális képernyőolvasó programok, az internet ismerete és használata segíti az információs társadalomba való aktív bekapcsolódásban.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	Azokon a területeken, amelyek csak vizuálisan érzékelhetők, sokkal több magyarázat, szemléltetés, más érzékszervekkel történő megtapasztalás szükséges. Tapintásnál csak a két tenyér alatt elférő részletekből adódik össze a valós képzet, így az analízis-szintézis technikáira nagyobb hangsúlyt kell fektetni. A színek csak a látók számára képviselnek információkat, a vak tanulók számára pusztán verbális tudás marad (pl. az ég kék).
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A súlyosan látássérült tanuló harmonikus életvitele szempontjából kiemelt jelentőségű a jó kommunikációs képesség kialakítása, a stressz- frusztráció- és konfliktuskezelés. Fontos megerősíteni a tanulóban, hogy nem csak a látássérült közösség, hanem a teljes társadalom része és egyenjogú tagja.

		Saját sorsa alakulásáért személyes felelősséggel tartozik, élete alakításában és jogai érvényesítésében – képességeinek és lehetőségeinek megfelelően – önállóan részt kell vállalnia.
	A kreativitás kompetenciái	A vak és aliglátó ember esztétikai, művészeti tudatossága magában foglalja azt a felismerést, mely szerint kreativitása kifejezésére előnyös terület a zene, az irodalom, a képzőművészet. A tanuló törekedjen a kor és korának megfelelő ápoltságára és öltözködésre, amiben környezete visszajelzései és aktív segítsége is támogatást kell, hogy nyújtson.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A látássérült boldogulásához szükséges a képességeit figyelembe vevő egyéni tervek készítése, életpálya-építésre való képesség, az általa választható foglalkozások körének ismerete, az alkalmazkodás a változó, kínáló lehetőségekhez.
		A gyengénlátó és a látásukat praktikusán jól használó aliglátó tanulók esetében:
Tanulási és nevelési célok A Nat adaptált céljai, tanítási-fejlesztési feladatai	Kiemelt területei: Testi és lelki egészségre nevelés Önismeret és társas kultúra fejlesztése Médiatudatosságra nevelés	A gyengénlátó és a látásukat praktikusán jól használó aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai eltérnek az ép tanulók adottságaitól. A gyengénlátó tanulóknak a tanuláshoz és a mindennapi életben való boldoguláshoz – látásteljesítményükhöz igazodó mértékben – különleges technikák elsajátítása szükséges. Pl. elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszköz, látássérült személyek számítástechnikai segédeszközei, programjai, Braille-írás, -olvasás, fehér bot.

	Pályaorientáció, tanulás tanítása Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Fenntarthatóság, környezettudatosság	A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulói asztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátó tanuló egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és időre van szükség. A tanulók számára biztosítani szükséges a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet fejlesztése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, stb). A gyengénlátó tanulók ismerjék meg látássérülésük kórokat, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket. A tanulók sajátítsák el a higiénés szabályokat, a szem óvásának, tisztántartásának módját, tartsák be a látáskímélő előírásokat. Kiemelt feladat a gyengénlátásból fakadó fokozott balesetveszély megelőzése. A pedagógus vállaljon hangsúlyos szerepet a gyengénlátó tanuló szókincsfejlesztésében, a látássérülésből adódó kommunikációs helyzetek során mutatkozó nehézségek kompenzálására.
--	---	---

		A hagyományos írott csatornák használatával a gyengénlátó tanuló szerezzze meg a megfelelő ismereteket a látásjavító speciális eszközök alkalmazásáról. Tanulja meg a könyvtárak látássérültek számára nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét. A tanuló legyen képes az önálló ismeretszerzésre az infokommunikációs csatornák és speciális digitális eszközök, programok felhasználásával (pl. nagyítóprogram, képernyőolvasó program). Nevelési-oktatási feladat a látásos megismerésben fennálló nehézségek kompenzálását segítő adaptációs eljárások megismertetése, alkalmazásuk begyakoroltatása. Olyan tudást kell kialakítani, hogy a tanulók aktívan vállalhassanak szerepet a számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában. Az iskola a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekciónak, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására. A látássérült szakirányon végzett gyógypedagógus feladata az optikai segédeszközök (szemüveg, távcsőszemüveg, különböző nagyítók, elektronikus olvasókészülék) és az önálló tanulást segítő speciális szoftverek alkalmazásának megtanítása. A gyógypedagógus feladata továbbá, a látásteljesítményhez igazodó, egyénre szabott tanulási stratégia, célszerű módszerek kidolgozása. A pedagógusok feladata, hogy segítsék a tanuló egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását és megvalósítását.
--	--	---

		A pedagógusok, gyógypedagógusok a családdal és a látássérült tanulóval közösen mérjék fel és keressék meg a továbbtanulás legoptimálisabb és legreálisabb lehetőségeit. A látássérült tanuló továbbtanulásra való felkészítése/felkészülése közös munka és felelősség.
Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
Kiemelt kompetenciaterületek	Alapkompetenciák	A gyengénlátó és a látásukat praktikusan jól használó aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőttélet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. Az alapkompetenciák elsajátításához a gyengénlátó tanulóknak szükségük van egyénre szabott speciális, adaptált taneszközökre és környezetre, továbbá optikai segédeszközökre, speciális módszertani eljárásokra.
	A tanulás kompetenciái	Az egyénileg szükséges optikai segédeszközök ismerete, készségszintű használata az önálló tanulás feltétele. A szokásrend kialakítása, a megfelelő tanulási környezet megteremtése a tanulás feltétele. A hatékony tanulás feltétele a személyiség és látássérülés szempontjából leghatékonyabb tanulási módszerek és stratégiák begyakorlása.

		A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró, alkalmazkodó és kudarctűrő képességet feltételez.
	Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	A megfelelő látási kontroll hiányának következtében nehezített a kommunikáció, a metakommunikáció által terjedő információk érzékelése, megértése, feldolgozása és alkalmazása. Tanári irányítással válnak képessé a kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök használatára (arc kifejezések, gesztusok alkalmazása). A pozitív attitűd kialakítása magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést. A gyengénlátó tanulók esélyegyenlőségét növeli a társadalmi beilleszkedésben az idegen nyelv tudása.
	Digitális kompetenciák	A digitális kompetencia felöleli a speciális képernyőnagyító, olvasó programok használatát, a látássérült személyeket érintő weboldalak ismeretét. Az ismeretek kiegészülnek a szabályos, tízujjas gépírás elsajátításával.
	Matematikai, gondolkodási kompetenciák	A gyengénlátó tanulók segítséget igényelnek a kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtésében, rendszerezésében, a modellek használatában. Fokozott látásvédelem szükséges egyes empirikus megközelítések alapvető eljárásaihoz (pl. kísérlet, megfigyelés, modellezés).

Irányelvek	Fejlesztési területek, célok	Fejlesztési feladatok, módszerek, eljárások
	Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	Fokozott figyelem a konstruktív kommunikáció képességének kialakítására, mások bizalmának elnyerésére, eredményes stressz-, frusztráció- és konfliktuskezelésre. A gyengénlátó, aliglátó, vak tanulók ismeretekre tesznek szert a látássérülésükkal kapcsolatos jogaikról, a látássérült személyek érdekvédelmi szervezeteiről.
	A kreativitás kompetenciái	Az gyengénlátó tanuló képességétől függ képi gondolkodása, ábrázolási, önkifejezési készsége. A tanuló élményeinek, érzéseinek színvonalas kifejezése erős kontrasztos hatást biztosító képalkotó technikák elsajátításával, a megfelelő rajzeszközök használatával, az aliglátás esetén pedig agyag mintázásával, plasztikával biztosítható. Tudatosuljon a tanulóban, hogy társas kapcsolatainak alakításában jelentősége van a saját külső megjelenés esztétikumának is.
	Munkavállalói, innovációs kompetenciák	A sikeres munkavállaláshoz szükséges, hogy a gyengénlátó tanulók reálisan ismerjék saját erősségeiket és fejlesztendő területeiket. Ismerjék a munkavégzéssel kapcsolatos jogokat és etikai alapelveket.

2.sz. melléklet - Könyvtárpedagógiai program

1. Iskolai könyvtár

„Az iskolai könyvtár az oktatási, nevelési intézmény, tanítási, tanulási eszköze, médiatára, oktatási helyszíne és kommunikációs centruma. Gyűjteménye széleskörűen tartalmazza azokat az információhordozókat, információkat, amelyeket az iskola, oktató, nevelő tevékenységében hasznosít. Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében a helyi tanterv szerint szervezi és a nevelőtestülettel együttműködve, valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését, egyúttal széleskörű lehetőséget kínál az olvasásfejlesztésre, a csoportos és egyéni tanulás technikáinak módszereinek elsajátítására.”¹

Az iskolai könyvtár legyen:

Információs hely: amely biztosítja az információs források és eszközök hozzáférését mindenki számára.

Oktatási hely: ahol a tanulók elsajátíthatják az információkezeléshez szükséges képességeket, készségeket.

Közösségi hely: amely helyszíne kulturális, szabad időszaki rendezvényeknek.

1.1. Iskolai könyvtár küldetésnyilatkozata

Az iskolai könyvtár mindenki számára a tanítás és tanulás színhelye

„Az iskolai könyvtár a feladatok sikeres ellátásához, napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában való eligazodáshoz szükséges alapvető információt és elképzeléseket, gondolatokat biztosít. Az iskolai könyvtár a tanulókat permanens tanulási készségekkel fegyverzi fel és fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.” Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata²

Fő célom, hogy az iskolánkban olyan diákok menjenek tovább a középiskolába, akik szeretik a könyveket, szeretnek olvasni és képesek eligazodni egy bármilyen könyvtárban. Az önálló tanuláshoz szükséges információkeresési technikákat ismerjék és tudják alkalmazni.

1.2. Jogszabályok

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

¹ Dán Krisztina: Az iskolai könyvtár modellje = Celler Zsuzsanna (Szerk.): Az iskolai könyvtár, Könyvtárostánárok kézikönyve, Bp., OPKM, 1998.,36.p.

² <https://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/school-library-manifesto-hu.pdf>(2020.04.15.)

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (163. §, 164. §, 165. §, 166. §, 167. § valamint a Felszerelési jegyzék)
- 5/2020.(I.31.) Kormányrendelet 110/ 2012.(VI.4.) kormányrendelet Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról módosítása

1.3. Helyzetelemzés

A Gárdonyi Géza Általános Iskola elődjét 1895-ben alapították, a könyvtár gyűjteménye, azóta gyarapszik. Külön könyvtárhelység 1978-ban lett, és ettől kezdve van főállású könyvtáros is. Iskolai könyvtárunk egy 70 m²-es könyvtárhelyiségből áll, ami alkalmas a kb.13 400 kötetünk szabadpolcos tárolására és egyszerre egy osztály befogadására könyvtári órákon.

A könyvtár jól megközelíthető helyen az iskola első emeletén található. A falon és a polcokon tájékoztató feliratok igazítják el az olvasókat, a dekorációk az olvasáspropagandát szolgálják. Cédulakatalógus segít a tájékozódásban, de folyamatos az állomány számítógépes adatfeldolgozása is Szirén könyvtári rendszerrel.

Az állomány összetétele alapvetően megfelel az iskola oktató-nevelő munkája által támasztott követelményeknek. Az ismeretterjesztő és szépirodalom 60-40%-ban található meg a polcokon. Igaz nagyon sok a régi kiadású, sokat használt könyv. Kézikönyvtárunk a helyben használatra és a könyvtári- és könyvtárhasználati órák megtartásához megfelelő, de az új kiadványokra nincs pénzünk. Az utóbbi években szinte csak tankönyvekkel gyarapodott könyvtárunk. / tartós tankönyvek /.

2. Iskolai könyvtárunk könyvtárpedagógiai céljai és feladatai

Iskolai könyvtárosként célom, hogy iskolánkból, nyolcadik év végén, olyan tanulók távozzanak, aki nem ijednek meg a könyvtár szó hallatán, tudják, hogy mi az, szeretnek könyvtárba járni, sokat olvasnak. El tudnak igazodni egy bármilyen könyvtárban, megtalálják a keresett könyvet, információt és ismerik azt az érzést, amit egy jó könyv olvasása jelent, akár papíralapon, vagy elektronikusan teszik azt. Ennek érdekében dolgozom nap, mint nap.

Az iskolai könyvtárban zajló **könyvtárpedagógiai tevékenység** nem csak a hagyományos értelemben vett könyvtárhasználat oktatást jelenti. Célja egy olyan komplex információs műveltség fejlesztése, amely sokoldalú tevékenységrendszeren keresztül valósul meg.

A könyvtár pedagógiai célok megvalósulásának több területe van. A könyvtár pedagógiai célok megvalósítása az egész tantestület közös feladata, amelyben meghatározó szerepe van az iskolai könyvtárnak és a könyvtárostannak. Itt ki kell emelni a pedagógusok és a könyvtáros tanár személyiségét, személyes példamutatását.

Tanórákon a könyv és könyvtárhasználati ismeretek elsajátítása a könyv és könyvtárhasználati órákon történik, amely befogadó tantárgya a magyar nyelv és irodalom.

Összefoglalva a könyvtárpedagógiába minden, olyan tevékenység beletartozik, amely a könyvek szeretetére nevel, kapcsolatban áll a könyvekkel, az önálló tanulással, az információkereséssel.

Két nagy része a **nevelési program és az oktatási rész: a könyvtárpedagógiai helyi tanterv.**

3. A könyvtárpedagógiai nevelési program

Nevelési program célja: az olvasóvá nevelés, a személyiség fejlesztése, amely kialakítja a tanulóknak az igényt az önművelésre, a könyvtárhasználatra. A gyerekek mindennapi életében gyakorlattá, szokássá váljon az olvasás, teljesen természetes legyen a könyvtárba járás. Ennek elérését az alábbi olvasást népszerűsítő tanításon kívüli programok segítik iskolánkban: játékok, versenyek, vetélkedők, foglalkozások, olvasókörök, papírszínház, kiállítások, pályázatok, részvétel az októberi az „Iskolai könyvtárak nemzetközi hónapja”, programjaiban (nemzetközi könyvjelzőcsere program) szakköri tevékenység, tehetséggondozás, versenyfelkészítés – könyvtári és szaktárgyi versenyekre.

Konkrét program minden tanévben az iskolai könyvtár munkatervében található az intézmény éves munkatervével összhangban.

4. Könyvtárpedagógiai oktatási rész: helyi tanterv

A könyvtárhasználat nem önálló tantárgy, hanem a legkülönbözőbb tantárgyak tanítási-tanulási folyamataikban használható tudást, alkalmazói képességet jelenti.

A könyvtárhasználati ismeretanyag a könyvtárhasználat szempontjából szükséges ismereteket öleli fel az életkori sajátosságok figyelembevételével. Az iskolának könyvtárat szerető és használni tudó fiatalokat kell képeznie. A könyvtárhasználat megtanítása nem öncél. Olyan eszköztudást jelent, melyet minden ismeretterület elsajátításában, a mindennapi élet probléma helyzeteinek megoldásában jól hasznosíthatnak a tanulók. A könyvtárhasználatra, önművelésre nevelés alapvetően tantárgyközi feladat. Ahhoz, hogy a könyvtári eszközöket a tanuló használni tudja, el kell sajátítania egy szűkebb alapozó jellegű elméleti ismertanyagot: ez egy általános könyvtárhasználati tananyag. Ezt a könyvtáros tanár tanítja meg. A különböző tantárgyak pedig

erre a megszerzett tudásra építve bővíthetik és alkalmazhatják az adott szakterülethez szükséges könyvtári ismereteket. Ennek a tudásnak az átadásában az iskolai könyvtár a megfelelő színtér és eszköz. Itt kezdődik az ismerkedés a tárggyal és ide vezet vissza a tudás, hogy az önművelés gyakorlatává váljon.

A Nemzeti alaptanterv „Az eredményes tanulás segítésének elvei” közé sorolja a:

Tanulási környezet fontosságát – itt kiemeli az iskolai könyvtár jelentőségét is.

A tanulás közvetlen helyszínéként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, *valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.* (NAT)

4.1. Kompetenciák

A könyvtárpedagógiai tevékenység a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái

A helyes tanulási stratégiák elsajátítása teszi alkalmassá a tanulót az élethosszig tartó tanulásra, az önálló orientációra és ismeretszerzésre.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanulók önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Fontos a tanulók ösztönzése a különféle források megismerésére, kritikus felhasználására. Ennek egyik eszköze lehet a könyvtárban végzett kutatómunka.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Folyamatos feladat a szókincs gyarapítása, a szavak jelentésének megismerése, hisz az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a megfelelő szókincs.

A tanuló a társaival együttműködő, kooperatív tevékenységformákban olyan képességekre is szert tesz, amelyeket majd a munkája során is hasznosíthat.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia a tanulás terén is új utakat nyit, felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a tanulás, a képzés, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Csak azok tudják jól kihasználni az új információs társadalom lehetőségeit, akik rendszeresen alkalmazzák ezeket az eszközöket. Bonyolultságuk miatt nemcsak a működésük ismeretén, a rutinszerű, ösztönös használaton, hanem az eszközök lehetőségeinek ismeretén, alkotó felhasználásán van a hangsúly. A digitális és hagyományos források révén elért információk szűrése, kritikus felhasználása elképzelhetetlen az aktív és felelősségteljes attitűd kialakítása nélkül. Ennek érdekében a tevékenységformáknak be kell mutatni a digitális eszközök helyes használatát, a jó és rossz gyakorlatok megkülönböztetését.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az iskolai könyvtár közösségi tér funkciója ad erre lehetőséget.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Ahogy a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele.

A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából.

A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában.

4.2. Legfőbb oktatási célok és feladatok:

A Nemzeti alaptanterv rögzítette a könyvtár-pedagógia alapvető céljait:

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését:** Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. (NAT)

- **A tanulás tanítását:** A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; *hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások*; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése. (Fejlesztési területek - nevelési célok között) (NAT)

- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

- Cél, hogy a gondolkodásra és önálló ismeretszerzésre tanítsuk őket.

Ne csak befogadók legyenek, hanem mérlegelő, problémaérzékeny gondolkodású, kreatív értelmezők is. A műveltség, a strukturált tudás átadása alapvető feltétele annak, hogy a tanulók megtanuljanak önállóan gondolkodni és tanulni (NAT)

A kompetenciafejlesztés az önálló tudás kialakításában, [...] nyújt segítséget. (NAT)

- Elengedhetetlen az élethosszig tartó tanulásra való felkészítés.

Nyelvi ismereteik és kompetenciáik lehetővé teszik a mérlegelő gondolkodást, az élethosszig tartó folyamatos tanulást (NAT)

- Alapvető feladat a műveltségterületek segítése oktatási céljaik elérésében. A magyar nyelv és irodalom tanításának kiemelt célja, hogy a harmonikus, sokoldalúan felkészült, olvasó, az anyanyelvüket tudatosan használó, biztos szövegértéssel, illetve szövegalkotási kompetenciával rendelkező tanulók képzése. (NAT)

- Másik műveltségterület: A digitális kultúra is kapcsolódik a könyvtárhasználathoz:

Az Információszerzés az e-Világban témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával. (NAT)

- Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez

elengedhetetlen, hogy ismerje az információforrásokat, a nyomtatott dokumentumtípusok és segédkönyvek és a digitális források típusait, jellemzőit és azok információs értékének megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges mérlegelő, kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez.

- Tudatosítani kell a tanulóknak a könyvtári/digitális információfelhasználáshoz kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A hagyományos és digitális szövegfeldolgozások révén fejlődnek a tanulók íráskészsége, digitális kompetenciája, ismerjék meg a hagyományos és digitális információforrásokat, tanulják meg azok kritikus és etikus használatát. (NAT)

- Cél, hogy igénybe tudja venni az információs társadalom, e-Világ szolgáltatásait. rendszerezni tudja a digitális eszközök más forrásokból származó tudáselemeit (NAT)

Záró rendelkezések

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, az intézményi tanács, a szülői szervezet és a szakmai munkaközösségek véleményezik, és fenntartó jóváhagyja.

Hatályba lépésének napja a jóváhagyást követő tanév első napja.

A program egy-egy példánya az iskola tanárijában, könyvtárában hozzáférhető, valamint az iskola honlapján olvasható.

A tájékoztatásra kijelölt pedagógus az iskola könyvtáros tanára.

Igazgatói nyilatkozat

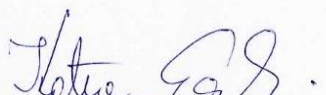
Igazgatói nyilatkozat - legitimációs záradék

Alulírott, Katona Gabriella, mint a Budapest XIII. Kerületi Gárdonyi Géza Általános Iskola igazgatója, ezúton nyilatkozom, hogy a Közép-Pesti Tankerületi Központ számára, 2024. június 17-én megküldött Pedagógiai Programot

- az intézmény vezetője a nevelőtestület bevonásával készítette el,
- véleményezte az intézményi tanács,
- véleményezte az intézményben működő valamennyi szakmai munkaközösség,
- és a Pedagógiai Program részét képező egészségfejlesztési program elkészítésében az iskola-egészségügyi szolgálat részt vett.

Budapest, 2024. június 14.

(aláírás)

Katona Gabriella
igazgató